

Brussel, 11 juni 2026
(OR. en)

10442/26

Interinstitutioneel dossier:
2025/0227 (COD)

LIMITE

CADREFIN 283	COLAC 88
POLGEN 164	COTRA 51
RELEX 818	COWEB 87
ACP 61	MAMA 148
DEVGEN 101	MOG 122
COHOM 88	PTOM 28
COHAFA 52	ELARG 104
COAFR 180	GLOBAL GATEWAY 42
COASI 106	FIN 864
COEST 472	CODEC 1154

NOTA

---

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
aan:	Raad
nr. Comdoc.:	11758/25 + ADD 1 + ADD 2 + ADD 3 + ADD 4
Betreft:	Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het instrument "Europa in de wereld" - <i>Partiële algemene oriëntatie</i>

Hierbij gaat voor de delegaties de zesde compromistekst van het voorzitterschap betreffende bovengenoemd voorstel.

Wijzigingen ten opzichte van het Commissievoorstel (doc. 11758/25 + ADD 1) zijn **vetgedrukt** (toevoegingen) of aangegeven met [...] (schrappingen).

[...]Ontwerp

VERORDENING VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD
tot vaststelling van het instrument “Europa in de wereld”

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 209 en 212 en artikel 322, lid 1,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Na toezending van het ontwerp van wetgevingshandeling aan de nationale parlementen,

Gezien het advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité¹,

Gezien het advies van het Comité van de Regio's²,

Gezien het advies van de Rekenkamer,

Handelend volgens de gewone wetgevingsprocedure,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Deze verordening heeft tot doel het programma “Europa in de wereld” (hierna het “instrument” genoemd) vast te stellen, teneinde de waarden, beginselen en belangen van de Unie wereldwijd hoog te houden en uit te dragen met het oog op de verwezenlijking van de doelstellingen en beginselen van het externe optreden van de Unie, zoals verankerd in artikel 3, lid 5, [...]de artikelen 8 en 21 van het Verdrag betreffende de Europese Unie (VEU), en **artikel 208 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU)**.

---

¹ PB L..., blz.

² PB L..., blz.

- (2) Overeenkomstig artikel 21 VEU ziet de Unie toe op de samenhang tussen de diverse onderdelen van haar externe optreden en tussen het externe optreden en het beleid van de Unie op andere terreinen, en beijvert zij zich voor een hoge mate van samenwerking op alle gebieden van de internationale betrekkingen. Om de samenhang van het externe optreden van de Unie te vergroten en de doeltreffendheid ervan te waarborgen, moet het instrument een brede waaier van beleidsmaatregelen van de Unie toepassen, met name die op het gebied van uitbreiding, nabuurschap, internationale partnerschappen, **met inbegrip van ontwikkelingssamenwerking**, humanitaire hulp, en de externe aspecten van haar andere beleidsterreinen, die worden ondersteund door een breed spectrum van instrumenten.
- (3) Overeenkomstig artikel 9 van Besluit 2010/427/EU³ van de Raad zorgt de hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid (hierna de “hoge vertegenwoordiger” genoemd) in **de** hoedanigheid van vicevoorzitter van de Commissie voor de algemene politieke coördinatie van het externe optreden van de Unie, waarbij de eenheid, samenhang en doeltreffendheid ervan worden gewaarborgd, met name via de uitvoering van dit instrument.
- (4) Het instrument moet worden uitgevoerd op basis van [...] **de politieke en strategische richtsnoeren van de Europese Raad, met name** de strategische agenda’s van de Europese Raad[...], waarin de visie, strategische oriëntaties en prioriteiten van de Unie zijn vastgelegd. Via het in het kader van het instrument uitgevoerde externe optreden moeten niet alleen de invloed en partnerschappen van de Unie worden benut, maar moeten ook de waarden van de Unie worden beschermd en bevorderd, vrede en veiligheid worden versterkt, **duurzame ontwikkeling worden bevorderd, moet worden bijgedragen tot het uitbannen van armoede, moeten het uitbreidingsproces, goede nabuurschapsbetrekkingen en samenwerking worden ondersteund** en moeten de paraatheid, de welvaart en het concurrentievermogen van de Unie worden ondersteund. Om de prioriteiten en belangen van de Unie in haar externe optreden te bevorderen, moet de Unie samenwerken met partnerlanden, **regionale** en internationale organisaties, **waaronder internationale financiële instellingen**.

---

³ Besluit 2010/427/EU van de Raad van 26 juli 2010 tot vaststelling van de organisatie en werking van de Europese Dienst voor extern optreden (PB L 201 van 3.8.2010, blz. 30, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2010/427/oj>).

- (5) Het instrument moet bijdragen tot consistentie, samenhang, synergieën en complementariteit tussen de interne en externe beleidsmaatregelen van de Unie en tussen haar externe beleidsmaatregelen, teneinde tegelijkertijd de fundamentele en strategische belangen van de Unie en duurzame ontwikkeling in de partnerlanden en -regio's te bevorderen en de verwezenlijking van haar mondiale verbintenissen te ondersteunen. **Er moet worden gezorgd voor synergie en complementariteit tussen externe en interne financieringsinstrumenten, onder meer ter ondersteuning van het concurrentievermogen van de Unie, zodat wordt gewaarborgd dat operaties die voor officiële ontwikkelingshulp (ODA), zoals bepaald door de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de OESO, in aanmerking komen, centraal blijven staan, en zodat voor een transparant gebruik van ODA en andere middelen wordt gezorgd.**
- (5a) **Hoofddoel van het beleid voor ontwikkelingssamenwerking van de EU, zoals bepaald in artikel 208 VWEU, is de armoede terug te dringen en uiteindelijk uit te bannen. Het beleid van de Unie inzake ontwikkelingssamenwerking draagt ook bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het externe optreden van de Unie, met name de ondersteuning van de duurzame ontwikkeling van de ontwikkelingslanden op economisch, sociaal en milieugebied, met uitbanning van de armoede als voornaamste doel, zoals bepaald in artikel 21, lid 2, punt d), VEU.**
- (6) De belangrijkste aanpak voor acties die in het kader van het instrument worden gefinancierd, moet bestaan uit geografische programmeerbare acties op nationaal, meerlanden-, regionaal en transregionaal niveau, teneinde het effect van de bijstand van de Unie te maximaliseren **en te zorgen voor voldoende voorspelbaarheid. Geografische programmeerbare acties moeten**[...] in voorkomend geval worden aangevuld met niet-programmeerbare geografische acties, zoals acties met betrekking tot humanitaire hulp, macrofinanciële bijstand, het tegemoetkomen aan behoeften op het gebied van crises, vrede en buitenlands beleid, en het vergroten van de veerkracht en het concurrentievermogen, alsook wereldwijde programmeerbare en niet-programmeerbare acties. **Niet-programmeerbare acties moeten de Unie in staat stellen op flexibele wijze te reageren op uitdagingen en kansen.**

- (7) **Geografische programmeerbare acties moeten gebaseerd zijn op meerjarige nationale, regionale of transregionale indicatieve programma's en een kader bieden voor de samenwerking van de Unie met partnerlanden en -regio's op middellange en lange termijn om wederzijds voordelige partnerschappen tot stand te brengen op basis van in onderling overleg bepaalde prioriteiten en gedeelde eigen inbreng en verantwoordelijkheid. Geografische programmeerbare acties moeten een grote meerderheid van de totale indicatieve financiële middelen van het instrument uitmaken. Niet-programmeerbare acties moeten een aanvulling vormen op programmeerbare acties, waarbij tegelijkertijd het onafhankelijke, op behoeften gebaseerde en principiële karakter van humanitaire hulp wordt erkend. De jaarlijkse bedragen die beschikbaar zijn voor programmeerbare en niet-programmeerbare acties moeten worden bepaald door de begrotingsautoriteit en moeten de politieke en strategische richtsnoeren van de Raad weerspiegelen.**
- (8) [Hoewel de begroting voor de financiering van de humanitaire hulpoperaties van de Unie uit hoofde van dit instrument ter beschikking moet worden gesteld,] moeten dergelijke operaties worden uitgevoerd in overeenstemming met het bij Verordening (EG) nr. 1257/96⁴ van de Raad vastgestelde instrument voor humanitaire hulp.
- (9) [Hoewel de begrotingsmiddelen voor de financiering van de macrofinanciële bijstand van de Unie uit hoofde van dit instrument beschikbaar moeten worden gesteld,] moeten dergelijke operaties worden uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 212 en 213 VWEU.
- (10) **Overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1257/96 moeten bij humanitaire hulpoperaties de humanitaire beginselen van menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid worden geëerbiedigd.**

---

⁴ Verordening (EG) nr. 1257/96 van de Raad van 20 juni 1996 betreffende humanitaire hulp (PB L 163 van 2.7.1996, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1257/oj>).

- (11) Veerkrachtacties moeten de Unie in staat stellen haar samenwerking waar nodig op te voeren in het licht van de volatiliteit van de externe context. Zij moeten flexibel en **contextspecifiek** zijn, onder meer bij het[...] **aanpakken van kwetsbaarheid**[...], crises, **klimaatschokken en acute verslechtingen van de mensenrechtensituatie**[...] en **bij het ondersteunen van** het verband tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw[...], herstel en wederopbouw na conflicten[...], **democratische openingen en macro-economische stabiliteit**. Zij moeten ook de **capaciteit van de partnerlanden ondersteunen om hun kerntaken te herstellen en uit te voeren en aldus fundamentele sociaal-economische functies te waarborgen, en om mechanismen voor preventie en paraatheid op korte termijn op te zetten**.
- (12) Acties op het gebied van concurrentievermogen moeten de Unie in staat stellen economische uitdagingen het hoofd te bieden en snel kansen te grijpen om het concurrentievermogen van de Unie **op gebieden van strategisch belang** te ondersteunen, onder meer via de ondersteuning van de externe dimensie van het interne beleid van de Unie, **en inclusieve en duurzame groei in partnerlanden te bevorderen**. In voorkomend geval moeten zij bijdragen tot de totstandkoming van alomvattende, voor beide partijen voordelige pakketten met partnerlanden, **onder meer om de Global Gateway-strategie uit te voeren**.
- (13) De behoeften op het gebied van crises, vrede en buitenlands beleid moeten acties omvatten die de Unie in staat stellen te reageren op uitzonderlijke en onvoorziene situaties of een dwingend belang van buitenlands beleid, onder meer wanneer er sprake is van een bedreiging van de vrede, de democratie, **de rechtsstaat**[...],[...] de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. Die acties moeten worden ontworpen voor een doeltreffende, efficiënte, geïntegreerde en conflictbewuste respons van de Unie met het oog op vrede, stabiliteit en conflictpreventie in geval van noodsituaties, crises, kwetsbaarheid, hybride dreigingen, nieuwe crises of natuurrampen, met inbegrip van de beveiliging en veiligheid van personen, in het bijzonder personen die **geconfronteerd worden met of gevaar lopen op** [...]seksueel en gendergerelateerd geweld, in situaties van instabiliteit; of situaties die dreigen te ontaarden in een gewapend conflict of die het partnerland of de betrokken landen **of regio's ernstig dreigen te destabiliseren of de bevolking dreigen te schaden**. Zij moeten ook innovatieve initiatieven ondersteunen om tegemoet te komen aan de behoeften van het buitenlands beleid op het gebied van politieke, economische en veiligheidskwesties en de Unie in staat stellen [...]haar **beleidsprioriteiten**[...], die moeilijk op andere manieren kunnen worden aangepakt, **na te streven**.

- (14) Met het instrument moet worden voortgebouwd op de acties die eerder werden ondersteund in het kader van de Verordeningen (EU) 2021/947⁵, (EU) 2021/1529⁶, (EU) 2024/792⁷, (EU) 2024/1449⁸ en (EU) 2025/535⁹ van het Europees Parlement en de Raad.
- (15) Het instrument moet bijdragen tot de doelstellingen van het externe optreden van de Unie door wederzijds voordelige partnerschappen met de partnerlanden te bevorderen en tegelijkertijd bij te dragen tot de duurzame ontwikkeling van de partnerlanden en tot de strategische belangen van de Unie, **waarbij een gedifferentieerde aanpak wordt gehanteerd die rekening houdt met de specifieke behoeften en prioriteiten van de partnerlanden**. Het moet de Unie en partnerlanden beter in staat stellen mondiale uitdagingen, zoals **bedreigingen voor de gezondheid, voedsel- en voedingszekerheid, onderwijs, vrede en veiligheid, het terugdringen van ongelijkheden en het uitbannen van armoede**, de strijd tegen en **adaptatie aan de klimaatverandering, waterschaarste en het tot staan brengen en ombuigen van biodiversiteitsverlies**[...] aan te pakken. Dit beleid moet ook leiden tot grotere economische en handelsmogelijkheden, tot wederzijds voordeel van de Unie en van de partnerlanden.

---

⁵ Verordening (EU) 2021/947 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juni 2021 tot vaststelling van het instrument voor nabuurschapsbeleid, ontwikkeling en internationale samenwerking – Europa in de wereld, tot wijziging en intrekking van Besluit nr. 466/2014/EU van het Europees Parlement en de Raad en tot intrekking van Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009 van de Raad (PB L 209 van 14.6.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/947/oj>).

⁶ Verordening (EU) 2021/1529 van het Europees Parlement en de Raad van 15 september 2021 tot vaststelling van het instrument voor pretoetredingssteun (IPA III) (PB L 330 van 20.9.2021, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1529/oj>).

⁷ Verordening (EU) 2024/792 van het Europees Parlement en de Raad van 29 februari 2024 tot instelling van de faciliteit voor Oekraïne (PB L 2024/792 van 29.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/792/oj>).

⁸ Verordening (EU) 2024/1449 van het Europees Parlement en de Raad van 14 mei 2024 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Westelijke Balkan (PB L, 2024/1449 van 24.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1449/oj>).

⁹ Verordening (EU) 2025/535 van het Europees Parlement en de Raad van 18 maart 2025 tot oprichting van de hervormings- en groeifaciliteit voor de Republiek Moldavië (PB L, 2025/535 van 21.3.2025, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/535/oj>).

- (16) Het optreden van de Unie moet de eerbiediging bevorderen van en verankerd zijn in het internationaal recht inzake de mensenrechten, met inbegrip van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens die door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties is aangenomen op 10 december 1948, evenals in het internationaal humanitair recht, **met inbegrip van de Verdragen van Genève en de aanvullende protocollen daarbij**, en moet berusten op de universaliteit en de ondeelbaarheid van de mensenrechten.
- (17) In artikel 49 VEU is bepaald dat elke Europese staat die de waarden van eerbied voor de menselijke waardigheid, vrijheid, democratie, gelijkheid, de rechtsstaat en eerbiediging van de rechten van de mens, waaronder de rechten van personen die tot minderheden behoren, eerbiedigt en zich ertoe verbindt die waarden uit te dragen, kan verzoeken lid te worden van de Unie. Dit zijn de gemeenschappelijke waarden van lidstaten in een samenleving die wordt gekenmerkt door pluralisme, non-discriminatie, verdraagzaamheid, rechtvaardigheid, solidariteit, **gendergelijkheid**[...], rechtvaardigheid tussen de generaties en culturele diversiteit. Het uitbreidingsproces is gebaseerd op vastgestelde criteria, eerlijke en consistente conditionaliteit en het beginsel van eigen verdiensten, **prestaties en omkeerbaarheid**. Een Europese staat die het lidmaatschap van de Unie heeft aangevraagd, kan alleen lid worden van de Unie als vaststaat dat hij volledig voldoet aan de toetredingscriteria die de Europese Raad van Kopenhagen in juni 1993 heeft vastgesteld (de “criteria van Kopenhagen”), **rekening houdend met** [...]het vermogen **van de Unie om nieuwe leden** [...]op te nemen. Een vastberaden toepassing van het “eerst de basis”-beginsel, dat een sterke nadruk vereist op de rechtsstaat, de bestrijding van **corruptie en georganiseerde criminaliteit**, de grondrechten, de werking van democratische instellingen en de hervorming van het openbaar bestuur, alsook op economische criteria, blijft van essentieel belang. De voortgang hangt af van de uitvoering door elke kandidaat-lidstaat en elke potentiële kandidaat van de hervormingen die nodig zijn om zich aan het acquis van de Unie aan te passen.

- (18) **De uitbreiding** [...]van de Unie is een **geostrategische**[...] investering in vrede, veiligheid, stabiliteit en welvaart in Europa, en brengt de Unie in een betere positie om **regionale en** mondiale uitdagingen het hoofd te bieden. Dit beleid leidt ook tot grotere economische en handelsmogelijkheden, tot wederzijds voordeel van de Unie en de kandidaat-lidstaten, en zorgt tegelijkertijd voor een geleidelijke transformatie van de partnerlanden. Het vooruitzicht van het lidmaatschap van de Unie **en de hervormingen die nodig zijn om aan de lidmaatschapscriteria te voldoen, zijn**[...] een krachtige motor voor veranderingsprocessen en **leiden**[...] tot positieve democratische, politieke, economische en maatschappelijke veranderingen. Het is in het gemeenschappelijk belang van de Unie en haar partners om vooruitgang te boeken bij de inspanningen om hun politieke, juridische en economische stelsels te hervormen met het oog op hun toekomstige lidmaatschap van de Unie, en om hun toetredingsproces te ondersteunen. **De Europese kernwaarden omarmen en er zich op vastleggen is een keuze, en is essentieel voor alle partners die tot de Unie willen toetreden. Derhalve moeten de partners hun verantwoordelijkheid nemen voor en ten volle hechten aan de Europese waarden en het behoud van een op regels gebaseerde wereldorde. Dit zou moeten impliceren dat wordt gestreefd naar volledige aansluiting bij het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie.**

(18a) De Europese Raad of de Raad heeft de status van kandidaat-lidstaat toegekend aan de Republiek Albanië, Bosnië en Herzegovina, Georgië, IJsland, Montenegro, de Republiek Noord-Macedonië, de Republiek Moldavië, de Republiek Servië, de Republiek Turkije en Oekraïne. De Europese Raad heeft opnieuw bevestigd volledig en ondubbelzinnig vast te houden aan het Europese perspectief van de Westelijke Balkan. Het stabilisatie- en associatieproces blijft het gemeenschappelijke kader voor de betrekkingen met de Westelijke Balkan. Onverminderd de standpunten over de status of eventuele toekomstige beslissingen die de Europese Raad of de Raad moeten nemen, kunnen gebieden die een dergelijk Europees perspectief genieten, maar waaraan niet de status van kandidaat-lidstaat is toegekend, uitsluitend voor de doelstellingen van deze verordening worden beschouwd als potentiële kandidaten. In maart 2015 heeft de regering van IJsland aan de Unie gevraagd het land niet langer als kandidaat-lidstaat te beschouwen, zonder echter de toetredingsaanvraag van IJsland officieel in te trekken. In december 2022 heeft Kosovo* zijn verzoek om toetreding ingediend.

---

* **Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 (1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.**

- (19) Sinds het begin van de niet-uitgelokte, **illegale** en ongerechtvaardigde aanvalsoorlog van Rusland tegen Oekraïne op 24 februari 2022 hebben de Unie, de lidstaten en Europese financiële instellingen ongekend omvangrijke steun gemobiliseerd ten behoeve van de economische, sociale en financiële veerkracht van Oekraïne. Vanwege de omvang van de schade die aan Oekraïne is toegebracht, is aanzienlijke, [...]flexibele **en langdurige** steun aan Oekraïne nodig zodat zijn regering kan blijven functioneren, openbare diensten kunnen worden verleend, **de veerkracht van het bedrijfsleven en het maatschappelijk middenveld kan worden gewaarborgd** en het herstel, de wederopbouw en de modernisering van het land kunnen worden ondersteund. **Gezien de verwoestende gevolgen van het conflict moeten herstel en rehabilitatie in overeenstemming zijn met een op principes gestoelde humanitaire respons.** Het instrument moet het kader bieden voor bijstand voor het snelle herstel, de wederopbouw en de **op hervormingen gebaseerde** modernisering van het land, om investeringen te mobiliseren en de toegang tot financiering te verbeteren, en om de afstemming van Oekraïne op de normen en waarden van de Unie op weg naar zijn toetreding tot de Unie te vergemakkelijken. Het traject van Oekraïne naar toetreding moet nauw verweven zijn met de inspanningen op het gebied van wederopbouw **en een gestaag hervormingsproces.** De steun in het kader van het instrument moet, voor zover mogelijk, worden ingebed in de internationale inspanningen voor een algemene financiële architectuur voor het herstel van Oekraïne en worden gecoördineerd met de betrokken donoren en internationale financiële instellingen, om een goede coördinatie en complementariteit van de steun te waarborgen. **Daarnaast kan de steun gericht zijn op de het verbeteren van de connectiviteit tussen Oekraïne en de Unie.**
- (20) Overeenkomstig artikel 8, lid 1, VEU ontwikkelt de Unie met de naburige landen bijzondere betrekkingen, die erop gericht zijn een ruimte van welvaart en goede nabuurschap tot stand te brengen welke stoelt op de waarden van de Unie en welke gekenmerkt wordt door nauwe en vreedzame betrekkingen die gebaseerd zijn op samenwerking.
- (21) De Unie moet wederzijds voordelige en op maat gesneden partnerschappen sluiten die gericht zijn op strategische prioriteiten en regionale samenwerking in de oostelijke nabuurschapsregio **en het Zwarte-Zeegebied bevorderen, met name door de uitvoering van de strategische aanpak [...]voor het Zwarte Zeegebied en het Oostelijk Partnerschap, en aldus helpen de uitdagingen als gevolg van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne te beperken.**

- (22) De Unie moet een meer gerichte aanpak ontwikkelen voor het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio[...], **rekening houdend met hun instellingen voor regionale samenwerking en andere** betrekkingen tussen deze regio's. Zij moet de betrekkingen met het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio verdiepen, in overeenstemming met de respectieve **formele overeenkomsten en** strategische kaders[...], **waaronder het pact voor het Middellandse Zeegebied**, met name via wederzijds voordelige en op maat gesneden partnerschappen op gebieden van wederzijds belang, met inachtneming van de waarden en beginselen van de Unie.
- (23) De internationale partnerschappen van de Unie zijn gericht op het ontwikkelen van betrekkingen en het opbouwen van **op maat gesneden** partnerschappen met partnerlanden **in Afrika bezuiden de Sahara, Azië en het Stille-Oceaangebied, en in Noord-, Midden en Zuid-Amerika en het Caribisch Gebied**, met name om armoede terug te dringen en op lange termijn uit te bannen, in overeenstemming met de primaire doelstelling van het beleid van de Unie op het gebied van ontwikkelingssamenwerking als bedoeld in artikel 208 VWEU **en bij te dragen tot de Agenda 2030 en de duurzameontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)**. De internationale partnerschappen van de Unie dragen ook bij tot andere doelstellingen van het externe optreden van de Unie, met name tot de bescherming van de waarden en fundamentele belangen van de Unie, om de duurzame economische, sociale en ecologische ontwikkeling van de partnerlanden te bevorderen.

- (24) De uitvoering van het instrument moet ondersteuning bieden voor de Global Gateway-strategie¹⁰, de **wereldwijde** investeringsstrategie van de [...] Unie **om publieke en particuliere middelen te mobiliseren teneinde de mondiale investeringskloof in de digitale**, klimaat- en energie-, vervoers-, gezondheids-, [...] onderwijs- en onderzoekssector **te dichten. De strategie is gebaseerd op Europese waarden en strikte normen**, ondersteunt [...] **wederzijds voordelige** partnerschappen [...] **met partnerlanden en versterkt de [...] geopolitieke rol van de Unie door via een Team Europa-aanpak en een alomvattende 360-gradenaanpak, hoogwaardige, betrouwbare, veilige en duurzame investeringen te doen die infrastructuur, connectiviteit, faciliterende kaders en beleidssamenwerking combineren. Global Gateway heeft tot doel de prioriteiten van de partnerlanden te ondersteunen door duurzame ontwikkeling en veerkracht te bevorderen, met inbegrip van sociale inclusie, inclusieve groei en de ontwikkeling van vaardigheden, en tegelijkertijd de strategische [...] belangen van de Unie te behartigen.[...]**

---

¹⁰ Gezamenlijke mededeling (JOIN/2021/30 final) aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank – De Global Gateway.

- (25) De Unie moet zich **daadwerkelijk** inzetten in contexten met [...]hoge niveaus van kwetsbaarheid, conflictgebieden en andere complexe omgevingen[...]. **Als er sprake is van extreem hoge niveaus van kwetsbaarheid moet steun worden verleend door[...]** via een gedifferentieerde **en geïntegreerde** aanpak om de onderliggende oorzaken van kwetsbaarheid aan te pakken en tegelijkertijd **inclusieve** toegang te verlenen tot basisdiensten en de veerkracht van de bevolking **en lokale systemen** te vergroten **overeenkomstig de beginselen van[...]** de wisselwerking tussen humanitaire hulp, ontwikkeling en vrede. **In geval van een crisis-, een postcrisis- of een extreem onstabiele situatie moet aan de programmering een conflictanalyse voorafgaan, met inbegrip van een gezamenlijke conflictanalyse, indien beschikbaar, om te zorgen voor conflictbewuste benaderingen die zijn aangepast aan de context.**
- (26) Het instrument moet helpen de vrede te bewaren, **vreedzame conflictoplossing te bevorderen**, conflicten te voorkomen, **herstel na conflicten te ondersteunen** en de internationale **stabiliteit en** veiligheid te versterken. In overeenstemming met de Europese strategie voor interne veiligheid¹¹, moet het instrument bijdragen tot een samenhangende en alomvattende aanpak van veiligheid om de veiligheid van de Unie te verbeteren, **onder meer door, waar nodig, gewelddadig extremisme en georganiseerde criminaliteit te bestrijden. Deze verordening moet van toepassing zijn onverminderd het specifieke karakter van het veiligheids- en defensiebeleid van bepaalde lidstaten.**

---

¹¹ Mededeling (COM/2025/148 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's over ProtectEU: een Europese strategie voor interne veiligheid.

- (26a) In het kader van het instrument moet de Unie in partnerlanden en wereldwijd de mensenrechten, de democratische waarden en beginselen, en goed bestuur bevorderen en beschermen, in overeenstemming met het EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie¹². Dit behelst verkiezingswaarnemingsmissies, steun voor democratische integriteit en openingen, alsook de bescherming van mensenrechtenverdedigers en steun voor mondiale, regionale en nationale mensenrechteninstellingen. In het kader van de samenwerking en de politieke dialoog van de Unie met partnerlanden bevorderen de verkiezingswaarnemingsmissies van de EU, waarbij geïnformeerde beoordelingen van verkiezingen worden gemaakt en aanbevelingen voor verdere verbetering worden geformuleerd, de transparantie en het vertrouwen in verkiezingsprocessen. In voorkomend geval moet de bijstand van de Unie op gebieden in verband met de bescherming van de mensenrechten en democratische waarden en beginselen en de steun aan maatschappelijke actoren niet afhankelijk zijn van de toestemming van de regeringen en overheidsinstanties van de betrokken partnerlanden. Aangezien de eerbiediging van de democratische beginselen, de mensenrechten en de rechtsstaat essentieel is voor goed financieel beheer en doeltreffende Uniefinanciering als bedoeld in Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, kan steun worden geschorst als de situatie in een derde land op het gebied van democratie, mensenrechten of de rechtsstaat verslechtert.
- (27) Via het instrument [...] moeten de democratie en de democratische veerkracht in de partnerlanden worden versterkt, onder meer door de positie van vrije en pluralistische media te versterken, de ruimte voor het maatschappelijk middenveld te beschermen, de betrokkenheid van burgers te bevorderen, de eerlijkheid, transparantie en integriteit van electorale en andere democratische processen te waarborgen, buitenlandse informatiemaniplatie en inmenging te bestrijden, [...] en deel te nemen aan activiteiten voor publieke diplomatie.

---

¹² EU-actieplan inzake mensenrechten en democratie 2020-2024, verlengd tot 2027 krachtens de conclusies van de Raad van 27 mei 2024.

(28) In overeenstemming met het Kader van Sendai voor rampenrisicovermindering 2015-2030, dat tijdens de derde Wereldconferentie van de VN over rampenrisicovermindering¹³ is aangenomen op 18 maart 2015, moet worden erkend dat het noodzakelijk is over te schakelen van crisisrespons en -beheersing naar een meer structurele langetermijnbenadering waarmee situaties van kwetsbaarheid, natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen, en langdurige crises doeltreffender kunnen worden aangepakt. Een grotere inzet en een collectieve aanpak zijn vereist voor risicobeperking, rampenrisicobeheer, vroegtijdige waarschuwing, preventie, mitigatie en paraatheid; meer inspanningen zijn nodig om snelle respons en duurzaam herstel te bevorderen. **Het[...] instrument moet[...] hervormingen en investeringen[...] ondersteunen die de preventie en het beheer van rampenrisico's en crises [...] versterken, onder meer op het gebied van milieurampen en de bestrijding van maritieme verontreiniging, die de waterweerbaarheid en [...]klimaatbestendigheid [...] bevorderen en die vitale maatschappelijke functies weerbaarder maken[...].** Het instrument moet derhalve bijdragen tot de versterking van de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw.

(29) [...]

---

¹³ “Kader van Sendai voor rampenrisicovermindering”, goedgekeurd op 18 maart 2015 en op 3 juni 2015 aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties (A/RES/69/283).

- (30) Het instrument moet bijdragen tot de collectieve doelstelling van de Unie om 0,7 % van het bruto nationaal inkomen te besteden aan officiële ontwikkelingshulp (“ODA”), zoals bepaald door de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de OESO, tijdens de looptijd van de Agenda 2030¹⁴ die de Verenigde Naties in september 2015 hebben aangenomen (de “Agenda 2030”), door realistische en verifieerbare acties te ondersteunen om deze verbintenis na te komen, waarbij de vooruitgang verder moet worden gemonitord en gerapporteerd **via de tabellen van de DAC en het kennisgevingssysteem van de crediteurlanden van de OESO**. Het instrument moet ook wederzijds voordelige partnerschappen voor duurzame ontwikkeling bevorderen, onder meer door het mobiliseren van[...] **binnenlandse middelen in partnerlanden en particuliere investeringen**. Alle[...] steun van het instrument voor duurzame ontwikkeling – met inbegrip van de gemobiliseerde particuliere financiering – moet worden gemonitord via de totale officiële steun voor duurzame ontwikkeling.
- (31) Het instrument moet bijdragen tot het collectieve streefdoel van de Unie om tijdens de looptijd van de Agenda 2030 te bereiken dat 0,2 % van het bruto nationaal inkomen als officiële ontwikkelingshulp wordt besteed voor de minst ontwikkelde landen, door realistische, verifieerbare acties te ondersteunen teneinde die belofte na te komen, waarvan de vooruitgang verder moet worden gemonitord en gerapporteerd.

---

¹⁴ “Onze wereld transformeren: Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling”, goedgekeurd op de VN-top inzake duurzame ontwikkeling op 25 september 2015 (A/RES/70/1).

(32) Het instrument moet het concurrentievermogen van de Unie **en haar strategische autonomie in een open economie** versterken, met name door bij te dragen tot de duurzaamheid, veerkracht[...], diversificatie **en veiligheid** van waarde- en toeleveringsketens, in overeenstemming met hoge normen voor maatschappelijk verantwoord ondernemen, en door de economische kansen te vergroten. Er moet worden gezorgd voor [...] **consistentie, coherentie, en complementariteit** tussen de uitvoering van het beleid van de Unie inzake handel, economische veiligheid, **onderzoek, innovatie** en industrie en **van** het instrument, met inbegrip van synergieën met partnerschappen voor schone handel en investeringen. Om het potentieel van wederzijds voordelige partnerschappen voor duurzame ontwikkeling in de Unie en de partnerlanden te benutten, moeten met name synergieën worden bevorderd tussen het instrument en het bij Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad¹⁵ opgerichte Europees Fonds voor concurrentievermogen van de Unie, alsook de bij Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad¹⁶ vastgestelde Connecting Europe Facility, ter ondersteuning van projecten van gemeenschappelijk belang tussen lidstaten en partnerlanden, voor het deel van het project op het grondgebied van het partnerland.

---

¹⁵ Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Fonds voor concurrentievermogen, met inbegrip van het specifieke programma voor activiteiten inzake onderzoek en innovatie op het gebied van defensie, en tot intrekking van de Verordeningen (EU) 2021/522, (EU) 2021/694, (EU) 2021/696, (EU) 2021/697, (EU) 2021/783, (EU) 2023/588, (EU) 2023/1525, (EU) 2023/2418, (EU) (EDIP) (PB L, ..., blz. ...).

¹⁶ Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van de Connecting Europe Facility voor de periode 2028-2034, tot wijziging van Verordening (EU) 2024/1679 en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/1153 (PB [...], [...], blz. [...]).

- (33) Er moet worden gezorgd voor complementariteit tussen de externe financieringsinstrumenten van de Unie, met name met Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad¹⁷ inzake de associatie van de landen en gebieden overzee met de Unie, het Europees instrument voor internationale samenwerking inzake nucleaire veiligheid – ontmanteling, vastgesteld bij Verordening (Euratom) [XXX] [INSC-D] van de Raad¹⁸, het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, in voorkomend geval met inbegrip van het gemeenschappelijk veiligheids- en defensiebeleid, en de bij Besluit (GBVB) 2015/509 van de Raad¹⁹ ingestelde Europese Vredesfaciliteit, die buiten de begroting van de Unie wordt gefinancierd.
- (34) De Unie moet streven naar een zo efficiënt mogelijk gebruik van de beschikbare middelen uit haar financieringsinstrumenten. In dit verband moet het instrument zowel bijdragen aan als bijdragen uit andere programma's van de Unie mogelijk maken, alsook de combinatie van financiering met die programma's **voor zover daardoor geen dubbele financiering ontstaat**. Dit moet bijdragen tot de prioriteiten en belangen van de Unie en tot duurzame ontwikkeling in de partnerlanden van de Unie. Dit omvat, in voorkomend geval, ook samenhang en complementariteit met macrofinanciële bijstand.
- (35) [Bij deze verordening moet een indicatieve financiële toewijzing voor het instrument worden vastgesteld. Voor de toepassing van deze verordening worden de lopende prijzen berekend door een vaste deflator van 2 % toe te passen.]

---

¹⁷ Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad van 5 oktober 2021 inzake de associatie van de landen en gebieden overzee met de Europese Unie, met inbegrip van de betrekkingen tussen de Europese Unie enerzijds en Groenland en het Koninkrijk Denemarken anderzijds (Besluit betreffende de LGO-associatie, met inbegrip van Groenland) (PB L 355 van 7.10.2021, blz. 6, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2021/1764/oj>).

¹⁸ Verordening (Euratom) [XXX] van de Raad van [tot vaststelling van het Europees instrument voor internationale samenwerking op het gebied van nucleaire veiligheid en ontmanteling en tot intrekking van Verordening (Euratom) 2021/100 en Verordening (Euratom) 2021/948 (PB [...], [...], blz. [...]).

¹⁹ Besluit (GBVB) 2021/509 van de Raad van 22 maart 2021 tot oprichting van een Europese Vredesfaciliteit en tot intrekking van Besluit (GBVB) 2015/528 (PB L 102 van 24.3.2021, blz. 14).

- (36) In een snel veranderende economische, sociale en geopolitieke omgeving is uit recente ervaring gebleken dat er behoefte is aan een flexibeler meerjarig financieel kader en flexibelere uitgavenprogramma's van de Unie. **Die omgeving maakt ook duidelijk hoe belangrijk het is dat de Raad zijn strategische rol ten volle vervult in overeenstemming met zijn beleidsbepalende taak op grond van artikel 16 VEU.** Daartoe, en in overeenstemming met de doelstellingen van deze verordening, moet bij de financiering terdege rekening worden gehouden met de veranderende beleidsbehoeften en de prioriteiten van de Unie zoals [...] **vermeld in de conclusies van de Raad, aanbevelingen uit jaarlijkse strategische besprekingen van de Raad,** in relevante documenten die door de Commissie zijn gepubliceerd [...] en in resoluties van het Europees Parlement, en moet tegelijkertijd worden gezorgd voor [...] voorspelbaarheid voor de uitvoering van de begroting.
- (37) [Verordening (EU, Euratom) .../...²⁰ van de Raad (MFK-verordening) maakt het mogelijk de nodige kredieten in de Uniebegroting te mobiliseren boven de maxima van het meerjarig financieel kader om te voldoen aan de schuldverplichtingen van de Unie in verband met de leningen aan Oekraïne. Dit maakt het financieel mogelijk om op grond van deze verordening toestemming te verlenen voor financiële bijstand aan Oekraïne in de vorm van leningen overeenkomstig artikel 223, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509²¹.]
- (38) [Gezien de budgettaire dekking uit hoofde van Verordening (EU, Euratom) .../... (MFK-verordening) is het passend het maximumbedrag van de geaggregeerde financiële verplichtingen van de Unie ter dekking van begrotingsgaranties en financiële bijstand in de vorm van leningen uit hoofde van deze verordening niet te verlagen met het bedrag van de financiële bijstand in de vorm van leningen die uit hoofde van deze verordening aan Oekraïne worden verstrekt. Het is ook passend geen voorziening aan te leggen en, in afwijking van artikel 214, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, geen voorzieningspercentage vast te stellen voor leningen aan Oekraïne in het kader van dit instrument.]

---

²⁰ Verordening (EU, Euratom) .../... van de Raad van ... tot bepaling van het meerjarig financieel kader voor de jaren 2028-2034 (PB L ..., blz. ...).

²¹ Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 van het Europees Parlement en de Raad van 23 september 2024 tot vaststelling van de financiële regels van toepassing op de algemene begroting van de Unie (PB L, 2024/2509 van 26.9.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj>).

- (39) [Wat de steun van de Unie aan Oekraïne betreft, anders dan in de vorm van leningen, moet deze verordening worden gefinancierd door de reserve voor Oekraïne, als bepaald in Verordening (EU, Euratom) 20XX/XXX * van de Raad [MFK-verordening] voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034. De vastleggingskredieten en de bijbehorende betalingskredieten uit de reserve voor Oekraïne moeten jaarlijks via de begrotingsprocedure worden gemobiliseerd. Daarnaast moet het mogelijk zijn kredieten die voor de toepassing van deze verordening zijn gemobiliseerd uit de in artikel 6 van Verordening (EU, Euratom) 20XX/XXX * [MFK-verordening] bedoelde reserve te gebruiken om steun te verlenen aan Oekraïne in het kader van Verordening (Euratom) [...] (INSC-D).]
- (40) In het kader van de beperkende maatregelen van de EU, die krachtens artikel 29 VEU en artikel 215, lid 2, VWEU, zijn vastgesteld, mogen direct noch indirect fondsen of economische middelen beschikbaar worden gesteld aan of ten behoeve van aangewezen natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of organen. Derhalve moeten dergelijke natuurlijke personen of rechtspersonen, entiteiten of organen, alsook rechtspersonen, entiteiten of organen die daarvan eigendom zijn of onder hun zeggenschap staan, niet door het instrument worden ondersteund.

- (41) In een mondiale context waarin de Unie wordt geconfronteerd met grote geopolitieke en geo-economische mededinging, die wordt gekenmerkt door mondiale uitdagingen, **zoals** [...]de klimaatverandering en biodiversiteitsverlies, **pandemiedreigingen**, [...]spanningen rond schaarse hulpbronnen, **waterstress**, technologische afhankelijkheid, [...]migratiedruk of economische en handelsverstoringen, naast veiligheidsdreigingen en kwetsbaarheid, moet via het externe optreden voortdurend en snel worden gereageerd op opkomende behoeften en moet actie worden ondernomen om de strategische prioriteiten te verwezenlijken, teneinde de prioriteiten van de Unie en haar partners op doeltreffende wijze na te streven. Om het vermogen van de Unie te vergroten om te reageren op onvoorziene behoeften en haar partnerschappen aan te passen aan nieuwe prioriteiten, voortbouwend op de ervaring met het Europees Ontwikkelingsfonds en Verordening (EU) 2021/947, moet een niet-toegewezen bedrag worden gereserveerd als buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten. Dat bedrag moet worden gemobiliseerd in overeenstemming met de in deze verordening en **Verordening (EU, Euratom) 2024/2509** vastgestelde procedures. **Besluiten over begrotingsoverdrachten overeenkomstig artikel 31 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 moeten worden genomen door het Europees Parlement en de Raad. Voorstellen voor overdrachten uit de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten moeten vergezeld gaan van passende en gedetailleerde ondersteunende documenten. In het geval van autonome overdrachten uit de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten moet de Commissie vóór de aankondiging of beschikbaarstelling van de middelen kennisgeving doen aan het Europees Parlement en de Raad.**

(42) De algemene context voor optreden moet het streven naar een op regels en waarden gebaseerde wereldorde zijn, met multilateralisme als basisbeginsel en de Verenigde Naties (VN) als kern. De Agenda 2030 vormt samen met de Overeenkomst van Parijs, die is vastgesteld in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering²² (de “Overeenkomst van Parijs”), **het Verdrag van de Verenigde Naties inzake biologische diversiteit** (het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal)²³, **de op de vierde [...] internationale conferentie over de financiering van ontwikkeling aangenomen Belofte van Sevilla (de Belofte van Sevilla)**²⁴ en het Pact voor de Toekomst²⁵, het antwoord van de internationale gemeenschap op mondiale uitdagingen en trends op het gebied van duurzame ontwikkeling **en moeten de leidraad vormen voor de uitvoering van deze verordening**. Met het instrument moet bijzondere aandacht worden besteed aan de onderlinge verbanden tussen de duurzameontwikkelingsdoelstellingen en aan geïntegreerde acties die wederzijdse voordelen kunnen opleveren en waarmee meerdere doelstellingen op coherente wijze kunnen worden verwezenlijkt.

---

²² Besluit (EU) 2016/1841 van de Raad van 5 oktober 2016 betreffende de sluiting, namens de Europese Unie, van de Overeenkomst van Parijs, die is aangenomen in het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering (PB L 282 van 19.10.2016, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1841/oj>).

²³ “Het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal”, aangenomen door de 15e Conferentie van de Partijen (COP 15) bij het Verdrag inzake biologische diversiteit (CBD) op 19 december 2022.

²⁴ “[...] **De Belofte van Sevilla, op 25 augustus 2025** aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties **tijdens de vierde internationale conferentie over de financiering van ontwikkeling (A/RES/79/323)[...], juli 2025.**

²⁵ “Het Pact voor de Toekomst”, aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties op 22 september 2024 (A/RES/79/1).

- (43) Via het instrument moet de uitvoering worden ondersteund van de Overeenkomst van Samoa tussen de Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de leden van de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds²⁶, die op 15 november 2023 in Samoa is ondertekend en met ingang van 1 januari 2024 voorlopig wordt toegepast. Via het instrument moet ook de voortzetting van de bestaande samenwerking tussen de Unie en deze specifieke regio's worden ondersteund, bijvoorbeeld met de Afrikaanse Unie, in overeenstemming met de gezamenlijke visie van de EU en de Afrikaanse Unie voor 2030.
- (44) De Unie moet zorgen voor een coherent ontwikkelingssamenwerkingsbeleid, zoals vereist in artikel 208 VWEU. De Unie moet rekening houden met de doelstellingen van de ontwikkelingssamenwerking in het beleid van de Unie die gevolgen kunnen hebben voor de ontwikkelingslanden en -gebieden. Om de beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling te waarborgen, moet op alle niveaus, nationaal, binnen de Unie, in andere landen en mondiaal, rekening worden gehouden met het effect van alle beleidsmaatregelen van de Unie wat betreft duurzame ontwikkeling.
- (45) In overeenstemming met haar internationale verbintenissen moet de Unie de beginselen inzake doeltreffendheid van ontwikkelingshulp toepassen, te weten eigen verantwoordelijkheid van ontwikkelingslanden en -gebieden voor de ontwikkelingsprioriteiten, resultaatgerichtheid, inclusieve ontwikkelingspartnerschappen, transparantie en wederzijdse verantwoordingsplicht. In dat verband moeten de Unie en haar lidstaten, **met een Team Europa-aanpak**, de toegevoegde waarde van hun collectieve bijstand voor de partnerlanden en -regio's maximaliseren. Bij de uitvoering van het instrument moet worden uitgegaan van de verwachte resultaten ervan, namelijk opbrengsten, uitkomsten en effecten.

---

²⁶ Besluit (EU) 2023/2861 van de Raad van 20 juli 2023 betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van de Partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en de leden van de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, anderzijds (PB L, 2023/2861, 28.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2023/2861/oj>).

- (46) De Unie moet nauw overleg met lokale autoriteiten en het maatschappelijk middenveld bevorderen en hun deelname aan duurzame ontwikkeling en aan de verwezenlijking van de duurzameontwikkelingsdoelstellingen op lokaal niveau ondersteunen. [...] Een gunstig klimaat voor het maatschappelijk middenveld, waarin deze organisaties hun werk doeltreffend **en veilig** kunnen uitvoeren, **moet door de Unie worden bevorderd en beschermd**. Het instrument moet Uniesteun verlenen aan maatschappelijke organisaties en lokale overheden, **rekening houdend met hun specifieke behoeften**, om de waarden, belangen en doelstellingen van de Unie na te streven. Maatschappelijke organisaties en lokale overheden moeten **actief**[...] worden geraadpleegd en tijdig toegang hebben tot relevante informatie, zodat zij op passende wijze kunnen worden betrokken.

(47) Bij de uitvoering van het instrument moet worden uitgegaan van de beginselen van gendergelijkheid, de versterking van de positie van vrouwen en meisjes[...], **het engagement van de Unie voor het uitdragen, beschermen en uitoefenen van alle mensenrechten en voor de volledige en doeltreffende uitvoering van de verklaring en het actieprogramma van Peking van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en van de resultaten van de evaluatieconferenties ervan. In dat verband houdt de Unie vast aan de bescherming van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Bij de uitvoering moeten alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld worden voorkomen en bestreden** en moet worden gestreefd naar de bescherming en bevordering van **gendergelijkheid en de rechten van vrouwen en meisjes** [...] overeenkomstig de routekaart voor vrouwenrechten²⁷, de strategie voor gendergelijkheid²⁸, de genderactieplannen van de EU, **met inbegrip van het actieplan van de EU inzake vrouwen, vrede en veiligheid** en de desbetreffende conclusies van de Raad en internationale verdragen, met inbegrip van het Verdrag van Istanbul²⁹. Het versterken van gendergelijkheid en de versterking van de positie **van alle vrouwen en meisjes** in het externe optreden van de Unie en het opvoeren van de inspanningen om de in de genderactieplannen van de EU vermelde minimumprestatienormen te halen, moeten leiden tot een **genderresponsieve**[...] en transformatieve benadering **die de achterliggende oorzaken van genderongelijkheid aanpakt** op alle gebieden van het extern optreden en de internationale samenwerking van de Unie. Gendergelijkheid en de versterking van de positie van vrouwen en meisjes moeten worden gemainstreamd in het instrument en afdoende tot uiting komen in alle acties. **Het instrument moet de doelstellingen van de genderactieplannen van de EU, met inbegrip van relevante streefdoelen, handhaven en toepassen.**

---

²⁷ Mededeling (COM/2025/97 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Een routekaart voor vrouwenrechten.

²⁸ Mededeling ([...]COM(2026) 113 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – [...] Strategie voor gendergelijkheid [...]2026-[...]2030.

²⁹ “Verdrag van de Raad van Europa inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld” (CETS nr. 210), in werking getreden op 1 augustus 2014, <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list?module=treaty-detail&treatynum=210>.

- (48) Het instrument moet kinderen en jongeren als belangrijke aanjagers van verandering ondersteunen, met bijzondere aandacht voor hun **rechten**, behoeften en de versterking van hun positie, **in overeenstemming met het VN-Verdrag inzake de rechten van het kind**³⁰. **In voorkomend geval moeten acties die van invloed zijn op kinderen en sociale inclusie ook worden geleid door de EU-strategie voor de rechten van het kind**³¹, **de Europese pijler van sociale rechten**³² **en de Europese kindergarantie**³³. Met het instrument moet ernaar worden gestreefd **meervoudige en elkaar overlappende vormen van discriminatie, onder meer op grond van leeftijd, etnische afkomst, geslacht, godsdienst of overtuiging, handicap of seksuele gerichtheid te voorkomen en te bestrijden teneinde een op de mensenrechten gebaseerde aanpak van ongelijkheden te waarborgen**. Het moet de rechten van personen met een handicap bevorderen, in overeenstemming met het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap³⁴.
- (49) Erkennend dat de drievoudige planetaire crisis van **klimaatverandering**, biodiversiteitsverlies, verontreiniging **en waterschaarste** de afgelopen tien jaar is verergerd en niet door de Unie alleen kan worden opgelost, moet het instrument, door internationale samenwerking te ondersteunen, een essentiële rol spelen om de multilateraal overeengekomen klimaat- en milieudoelstellingen te verwezenlijken. [...] **De Unie moet steun blijven verlenen aan de meest kwetsbare landen, met name de minst ontwikkelde landen, kleine eilandstaten in ontwikkeling en [...] niet aan zee grenzende ontwikkelingslanden.**

---

³⁰ Verdrag inzake de rechten van [...] **het kind**, in werking getreden op [...]

2 september 1990 <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-rights-child>

³¹ **EU-strategie voor de rechten van het kind en Europese kindergarantie – Europese Commissie.**

³² **Europese pijler van sociale rechten — Een meer inclusieve en eerlijkere Unie opbouwen — Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Inclusie.**

³³ **Europese kindergarantie — Werkgelegenheid, sociale zaken en inclusie.**

³⁴ **Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (CRPD), in werking getreden op 3 mei 2008** <https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities-crpd#Fulltext>.

- (50) Het instrument weerspiegelt het belang van de strijd tegen de klimaatverandering, in overeenstemming met de door de Unie gedane toezeggingen om de overeenkomst van Parijs en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunning-Montreal uit te voeren en de [...] **SDG's** te verwezenlijken, en moet ertoe bijdragen dat klimaatactie **en milieubescherming** in beleidsdomeinen van de Unie wordt gemainstreamd, **in overeenstemming met Verordening (EU, Euratom) [XXX] [Prestatieverordening], en moet bijdragen tot de daarin vervatte uitgavendoelstelling.** Tijdens de uitvoering van het instrument moeten relevante acties in kaart worden gebracht en de totale bijdrage van het instrument moet het voorwerp zijn van relevante monitoring, evaluaties en toetsingen. Het instrument moet ertoe bijdragen dat een halt wordt toegeroepen aan de achteruitgang van de biodiversiteit en dat deze wordt teruggedraaid, waarbij wordt voortgebouwd op de onderlinge verbanden tussen klimaat- en biodiversiteitsdoelstellingen.

(51) Het optreden van de Unie op het gebied van de klimaatverandering en biodiversiteit moet een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutrale, klimaatbestendige, hulpbronnefficiënte en circulaire economie ondersteunen. **Het instrument moet de partnerlanden ondersteunen bij het op een rechtvaardige, ordelijke en billijke manier afstappen van fossiele brandstoffen in energiesystemen.** Het moet met name de naleving en uitvoering van de Overeenkomst van Parijs, het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering, het VN-Verdrag inzake biologische diversiteit, het VN-Verdrag ter bestrijding van woestijnvorming en de Overeenkomst betreffende de instandhouding en het duurzame gebruik van mariene biodiversiteit in gebieden buiten nationale jurisdictie bevorderen. De in het kader van het instrument toegekende financiële middelen moeten met name stroken met de temperatuurdoelstelling op lange termijn van de Overeenkomst van Parijs om de gemiddelde mondiale temperatuurstijging te beperken tot ruim onder 2 °C ten opzichte van het pre-industriële niveau en er daarbij naar te blijven streven die stijging te beperken tot 1,5 °C, en deze doelstelling ondersteunen. Het instrument moet stroken met de doelstelling om het vermogen tot aanpassing aan de negatieve gevolgen van de klimaatverandering te versterken, kwetsbaarheid te verminderen, klimaatbestendigheid te bevorderen, en zich aan te sluiten bij de doelstellingen van het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal. **Tegelijkertijd moet het ook rekening houden met de cruciale rol van water bij het aanpakken van met onderling verbonden uitdagingen en bij het bevorderen van duurzame oplossingen.** In overeenstemming met het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee en het Europees oceaanspact³⁵ moet het instrument het behoud van de oceaan bevorderen en de internationale, op regels gebaseerde oceaangovernance versterken, **onder meer door middel van wetenschappelijke samenwerking.** Er moet bijzondere aandacht worden besteed aan acties die positieve neveneffecten opleveren en aan meerdere doelstellingen voldoen, onder meer op het gebied van klimaat, biodiversiteit en milieu.

---

³⁵ Mededeling (COM/2025/281 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Het Europees oceaanspact.

- (52) [Krachtens artikel 33, lid 2, punt d), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 worden de programma's en activiteiten, waar dit haalbaar en passend is, uitgevoerd zonder ernstige afbreuk te doen aan de milieudoelstellingen van artikel 9 van Verordening (EU)2020/852³⁶ (het beginsel “geen ernstige afbreuk doen”). Om een consistente uitvoering van dat beginsel in de gehele begroting te waarborgen, moet met het instrument het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” worden toegepast in overeenstemming met de gemeenschappelijke regels die zijn vastgesteld bij Verordening (EU, Euratom) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad [prestatieverordening] en volgens het enkele technische richtsnoer (richtsnoer “geen ernstige afbreuk doen”).]
- (53) Met het instrument moet de digitale samenwerking met de partnerlanden en hun digitale transitie worden bevorderd, in overeenstemming met de internationale digitale strategie voor de Europese Unie³⁷ en het kompas voor concurrentievermogen³⁸.
- (54) Overeenkomstig artikel 210 VWEU moeten de Unie en haar lidstaten een groter gezamenlijk effect sorteren door hun respectieve middelen en capaciteiten zo veel mogelijk te bundelen.

---

³⁶ Verordening (EU) 2020/852 van het Europees Parlement en de Raad van 18 juni 2020 betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen en tot wijziging van Verordening (EU) 2019/2088 (PB L 198 van 22.6.2020, blz. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2020/852/oj>).

³⁷ Gezamenlijke mededeling (JOIN/2025/140 final) aan het Europees Parlement en de Raad – Een internationale digitale strategie voor de Europese Unie.

³⁸ Mededeling (COM(2025) 30 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – Het EU-kompas voor concurrentievermogen.

- (55) De beleidslijnen van de Unie en de lidstaten inzake internationale samenwerking moeten functioneren in het kader van een **versterkte** Team Europa-aanpak³⁹, waarbij zij elkaar aanvullen en versterken om de doeltreffendheid, het effect en de toegevoegde waarde van hun collectieve bijstand te verbeteren, **ook op het niveau van de partnerlanden. In dit verband moet de samenwerking tussen de Unie en haar lidstaten inclusief zijn en voortbouwen op hun respectieve ervaring, capaciteiten en comparatieve voordelen, teneinde de toegevoegde waarde en doeltreffendheid van collectief optreden van de Unie te maximaliseren. Overleg en frequente informatie-uitwisseling ter plaatse tussen de delegaties van de Unie en de diplomatieke vertegenwoordigingen van de lidstaten, met inbegrip van coördinatie met lidstaten die niet in het partnerland aanwezig zijn, zijn bijzonder relevant. Dit moet ook uitwisselingen van informatie over buitengewone steunmaatregelen omvatten.**
- (55a) **De Commissie moet de Raad naar behoren op de hoogte houden van desbetreffende uitwisselingen in andere fora, waaronder het Comité voor Europa in de wereld en de “Europa in de wereld”-investeringsraad.**
- (56) **In een Team Europa-aanpak moeten de Unie, [...] met inbegrip van de diensten van de Commissie en de Europese Dienst voor extern optreden (EDEO), de lidstaten, de nationale uitvoerende agentschappen en financiële instellingen, met inbegrip van instellingen voor ontwikkelingsfinanciering en exportkredietinstellingen van de lidstaten, de Europese Investeringsbank (EIB) en de Europese Bank voor Wederopbouw en Ontwikkeling (EBWO) [...] ernaar streven de partnerlanden en strategische belangen van de Unie buiten de Unie te ondersteunen via gezamenlijk vastgestelde en uitgevoerde acties. Deze aanpak moet inclusief zijn en openstaan voor **samenwerking met** gelijkgestemde partners en belanghebbenden, **waaronder internationale financiële instellingen**, om middelen te bundelen en gezamenlijk bij te dragen aan de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen, onder meer door gebruik te maken van de begrotingsgarantie en blending.**

---

³⁹ Gezamenlijke mededeling (JOIN/2024/25 final) aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité, het Comité van de Regio's en de Europese Investeringsbank – Opbouwen van duurzame internationale partnerschappen door Team Europa.

(57) **Met volledige inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten moet [...]**de Unie [...] zich constructief inzetten voor **mobiliteit en alle aspecten van migratie en gedwongen ontheemding**, en er daarbij voor zorgen dat migratie op een veilige en goed gereguleerde manier plaatsvindt en [...] er **oplossingen worden geboden voor** gedwongen ontheemden en hun gastgemeenschappen, **en tegelijkertijd potentiële ontheemding voorkomen door landen, regio's en gemeenschappen van herkomst te ondersteunen**. Het is essentieel dat de samenwerking met de partnerlanden op het gebied van migratie verder wordt geïntensiveerd [...] zodat de vruchten van een ordelijke, veilige, reguliere en verantwoordelijke migratie kunnen worden geplukt, en irreguliere migratie doeltreffend kan worden aangepakt, **onder meer via brede partnerschappen**. Die samenwerking moet bijdragen aan het verzachten van de gevolgen van gedwongen ontheemding, het waarborgen van de toegang tot internationale bescherming, het aanpakken van de grondoorzaken van irreguliere migratie, het verbeteren van het grensbeheer en het voortzetten van de inspanningen ter preventie van irreguliere migratie, het bestrijden van mensenhandel [...], migrantensmokkel **en de instrumentalisering van migratie**, en het streven naar waardige en duurzame terugkeer, en indien relevant overname en re-integratie, op basis van wederzijdse verantwoordingsplicht en met volledige inachtneming van de humanitaire en mensenrechtenverplichtingen uit hoofde van het internationaal recht en het recht van de Unie, en door een dialoog met diasporagemeenschappen aan te gaan en legale trajecten voor migratie te steunen. Derhalve moet doeltreffende samenwerking van de partnerlanden met de Unie op dat gebied een integraal onderdeel vormen van het instrument. **Samenwerking met en steun voor partnerlanden in het kader van het instrument moeten deel uitmaken van een bredere beleidsdialoog, onder meer op het gebied van migratie. In dat verband zijn terugkeer en overname essentiële elementen van een alomvattende, doeltreffende aanpak van migratie, en de beoordeling van de medewerking die partnerlanden op het gebied van overname verlenen, moet bredere inspanningen ondersteunen om een effectief migratiebeheer te waarborgen en de externe dimensie van het migratiebeleid van de Unie te versterken. In dat opzicht moeten via het instrument gefinancierde acties die bijdragen tot de verwezenlijking van de ODA-doelstelling in overeenstemming zijn met de relevante OESO/DAC-beginselen en criteria. Bij het overwegen van mogelijke wijzigingen in de toewijzing van migratiegerelateerde financiering moet rekening worden gehouden met de verbintenissen en normen die zijn vastgelegd in het internationaal humanitair recht, het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal vluchtelingenrecht als onderdeel van het migratiebeleid van partnerlanden.** Grotere coherentie tussen het migratie-, asiel- en terugkeerbeleid en extern beleid is van belang om

ervoor te zorgen dat de externe hulp van de Unie de partnerlanden helpt om migratie doeltreffender te beheren met het oog op duurzame ontwikkeling. Het instrument moet bijdragen tot een gecoördineerde, geïntegreerde en gestructureerde benadering van migratie, en daarbij synergieën optimaliseren en het noodzakelijke hefboomeffect toepassen.

- (58) Het instrument moet de Unie in staat stellen om, in samenwerking **en coördinatie** met de lidstaten, omvattend en in samenhang en complementariteit met het migratie- en asielbeleid van de Unie te reageren op de uitdagingen, behoeften en kansen die verband houden met migratie en gedwongen ontheemding, **en bij te dragen aan de duurzame ontwikkeling in partnerlanden**. Migratiegerelateerde acties in het kader van het instrument moeten bijdragen aan de doeltreffende uitvoering van overeenkomsten en dialogen van de Unie over migratie met de partnerlanden door samenwerking aan te moedigen die stoelt op een flexibele incitatieve aanpak en wordt ondersteund door een coördinatiemechanisme in het kader van het instrument. Het coördinatiemechanisme moet het mogelijk maken om in het kader van het instrument te reageren op bestaande en nieuwe uitdagingen op het gebied van migratie en gedwongen ontheemding, gebruikmakend van alle passende componenten via flexibele financiering, met inachtneming van hun financiële middelen en vertrouwend op de flexibele uitvoering daarvan. [...] **Het instrument moet ook bijdragen tot veilige, waardige, duurzame en doeltreffende terugkeer, overname en re-integratie, en tot innovatieve oplossingen, onder meer voor het voorkomen en bestrijden van irreguliere migratie in overeenstemming met het Unierecht en het internationaal recht. Alle migratiegerelateerde acties in het kader van het instrument moeten worden uitgevoerd met volledige inachtneming van het internationaal recht, waaronder het internationale mensenrechten- en vluchtelingenrecht, het internationaal humanitair recht, en van de Unie- en de nationale bevoegdheden. Bij de uitvoering van migratiegerelateerde acties in het kader van het instrument moet de Commissie rekening houden met transparante risicobeoordelingen, monitoring en verificatie op het gebied van mensenrechten, en verslag uitbrengen aan de Raad. Het instrument moet zichtbaar bijdragen aan acties ter ondersteuning van het beheer en de governance van migratie en gedwongen ontheemding binnen de doelstellingen van het instrument en in overeenstemming met de politieke en strategische richtsnoeren van de Raad.**

- (59) [...] ⁴⁰. [...]
- (60) [Financiering in het kader van het instrument moet worden gebruikt voor de financiering van acties voor de internationale dimensie van het Erasmus+-programma, onder meer in overeenstemming met de vaardigheidsunie ⁴¹. De meerjarige programmering van de internationale dimensie van Erasmus+ in het kader van dit instrument moet worden uitgevoerd overeenkomstig de procedures die zijn vastgesteld in Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad [verordening Erasmus+] ⁴².]
- (60a) De tussentijdse en ad-hocevaluaties van de meerjarige indicatieve programma's naar aanleiding van wijzigingen in het beleidskader of verschuivingen in beleidsprioriteiten moeten tijdig worden uitgevoerd en rekening houden met de aanbevelingen van de Raad.**

---

⁴⁰ [...]

⁴¹ Mededeling (COM/2025/90 final) van de Commissie aan het Europees Parlement, de Europese Raad, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's – De vaardigheidsunie.

⁴² Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van het Erasmus+-programma voor de periode 2028-2034 en tot intrekking van de Verordeningen (EU) 2021/817 en (EU) 2021/888 (PB L ..., blz. ...).

- (61) Met het instrument moet worden bijgedragen tot de bevordering van internationale culturele betrekkingen, **onder meer door het promoten van materieel en immaterieel cultureel erfgoed als instrument voor duurzame ontwikkeling in partnerlanden te ondersteunen**, en moet de rol van cultuur bij het bevorderen van de waarden van de Unie worden erkend.
- (62) Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 is van toepassing op dit instrument. Hierin worden de regels vastgelegd voor de opstelling en uitvoering van de algemene begroting van de Europese Unie, met inbegrip van de regels voor subsidies, prijzen, niet-financiële schenkingen, aanbestedingen, indirect beheer, financiële bijstand, financieringsinstrumenten en begrotingsgaranties.
- (63) Jaarlijkse of meerjarige actieplannen en maatregelen als bedoeld in deze verordening moeten werkprogramma's in de zin van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 zijn. Jaarlijkse of meerjarige actieplannen moeten bestaan uit een reeks maatregelen die in één document worden samengevoegd.

- (64) **De subsidiabiliteitsregels van het instrument moeten de Unie in staat stellen haar strategische belangen na te streven en te beschermen, rekening houdend met de beperkingen van de uitvoerende partners en de realiteit op de markt.** Regels inzake daadwerkelijke vestiging of nationaliteit, of het soort deelnemers aan toekenningsprocedures, ook met betrekking tot de directe en indirecte zeggenschap over hen door entiteiten uit een partnerland, alsook de oorsprong van producten, kunnen worden beperkt, onder meer wanneer dergelijke beperkingen in het strategische belang van de Unie zijn. **Strategische belangen kunnen met name verband houden met de strategische autonomie, de veerkracht van de toeleveringsketen of het industriële concurrentievermogen van de Unie, of de noodzaak om de innovatiekloof te dichten.** Dergelijke beperkingen kunnen in voorkomend geval [...] ook van toepassing zijn op leveranciers met een hoog risico zoals bepaald in Verordening (EU, Euratom) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad (Cyberbeveiligingsverordening). **Entiteiten die volgens het toepasselijke nationale recht geen rechtspersoonlijkheid hebben, moeten in aanmerking komen voor deelname aan toekenningsprocedures overeenkomstig artikel 200, lid 2, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.** Het moet ook mogelijk zijn subsidiabiliteitsbeperkingen op te leggen aan uitvoerende partners in indirect beheer, onder meer om gebruik te maken van de subsidiabiliteitsregels die van toepassing zijn op toekenningsprocedures onder direct beheer. **Wederkerigheid kan ook worden ingevoerd voor steun aan specifieke partnerlanden of -regio's, voor een beperkte periode, of kan afhankelijk worden gesteld van de voorwaarde dat het betrokken land een niveau van steun voor officiële ontwikkelingshulp verstrekt dat vergelijkbaar is met dat van de Unie.**

- (64a) Waar mogelijk moet de deelname en mobilisatie van entiteiten uit de particuliere sector uit de lidstaten worden ondersteund. Er moet worden gezorgd voor een gelijk speelveld voor entiteiten uit de particuliere sector in de lidstaten, waaronder kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's), om hun concurrentievermogen te bevorderen, onder meer door een breder gebruik van beoordeelde criteria, met de nadruk op waarde, kwaliteit en duurzaamheid in plaats van alleen op de laagste prijs, en op hoge normen, veerkracht- of beveiligingscriteria en vroegtijdige marktbetrokkenheid. In belangrijke strategische sectoren, zoals energie, digitale en kritieke infrastructuur, moet bijzondere aandacht worden besteed aan de beschikbaarheid, capaciteit, deskundigheid en producten van entiteiten uit de particuliere sector van de lidstaten.**
- (65) Met inachtneming van het beginsel dat de begroting van de Unie jaarlijks wordt vastgesteld, vereist de externe volatiliteit dat de flexibiliteit behouden blijft die reeds is toegestaan op grond van Verordening (EU) 2021/947 met betrekking tot overdrachten. In afwijking van artikel 12, lid 4, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 moeten uit het instrument voortvloeiende overdrachten beschikbaar zijn om in het kader van dit instrument te worden hergebruikt, teneinde een efficiënt gebruik van de middelen van de Unie voor zowel de burgers van de Unie als de partnerlanden te waarborgen, waardoor de middelen van de Unie die beschikbaar zijn voor interventies in het kader van het externe optreden van de Unie worden gemaximaliseerd. [In afwijking van artikel 212, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 moeten ontvangsten, terugbetalingen en terugvorderingen van financieringsinstrumenten die zijn vastgesteld in het kader van programma's voor extern optreden in het kader van dit of eerdere meerjarige financiële kaders beschikbaar zijn voor hergebruik in het kader van dit instrument.] Hierdoor zullen de nodige middelen beschikbaar worden gesteld om de dringendste bijkomende behoeften van de externe betrekkingen van de EU op dit moment te financieren.

- (66) [Om de voor het instrument beschikbare middelen te verhogen door daaraan de overschotten toe te wijzen die verband houden met het Garantiefonds dat is ingesteld bij Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009, het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO), opgericht bij Verordening (EU) 2017/1601⁴³, het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling+ (EFDO+), opgericht bij Verordening (EU) 2021/947, de garantie voor Oekraïne die is ingesteld bij Verordening (EU) 2024/792, de financiële bijstand in de vorm van leningen die is vastgesteld op grond van de Verordeningen (EU) 2024/1449 en (EU) 2025/535, en de begrotingsgarantie en financiële bijstand uit hoofde van dit instrument, zijn afwijkingen van artikel 216, lid 4, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en van artikel 31, lid 8, van Verordening (EU) 2021/947 vereist.] Hierdoor zullen de nodige middelen beschikbaar worden gesteld om de dringendste bijkomende behoeften van de externe betrekkingen van de EU op dit moment te financieren.
- (67) [Met het oog op flexibiliteit mag artikel 114, lid 2, derde alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 niet van toepassing zijn op de meerjarige acties in het kader van dit instrument.]
- (68) De soorten financiering en de uitvoeringsmethoden in het kader van deze verordening moeten worden gekozen op basis van de mogelijkheden die zij bieden voor het verwezenlijken van de specifieke doelstellingen van de acties en voor het behalen van resultaten, met name rekening houdend met de kosten van controles, de administratieve lasten en het verwachte risico van niet-naleving. Bij het maken van die keuze moet het gebruik van vaste bedragen, eenheidskosten en financiering volgens een vast percentage, alsmede financiering die niet gekoppeld is aan de kosten van de desbetreffende verrichtingen als bedoeld in artikel 125, lid 1, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, worden overwogen. De Unie moet taken tot uitvoering van de begroting uit hoofde van artikel 62, lid 1, punt c), viii), van Verordening (EU) 2024/2509 kunnen toevertrouwen aan het Instituut voor veiligheidsstudies van de Europese Unie en de Europese Veiligheids- en defensieacademie om acties in het kader van het instrument uit te voeren.

---

⁴³ Verordening (EU) 2017/1601 van het Europees Parlement en de Raad van 26 september 2017 tot instelling van het Europees Fonds voor duurzame ontwikkeling (EFDO), de EFDO-garantie en het EFDO-garantiefonds (PB L 249 van 27.9.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1601/oj>).

- (69) In afwijking van artikel [...]198 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 **en naast de daarin genoemde gevallen** moet de Unie flexibel en tijdig steun in de vorm van subsidies kunnen verlenen zonder oproep tot het indienen van voorstellen, bijvoorbeeld in moeilijke omstandigheden, noodsituaties en crises, om mensenrechtenverdedigers en andere maatschappelijke actoren te ondersteunen **rekening houdend met de specifieke kenmerken van het externe optreden**. Onder de voorwaarden van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen uit hoofde van het instrument gefinancierde subsidies ook worden verstrekt aan maatschappelijke organisaties en andere entiteiten die krachtens het toepasselijke nationale recht geen rechtspersoonlijkheid hebben.
- (70) Onverminderd het gebruik van mededingingsprocedures waar passend overeenkomstig artikel 192, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, kunnen subsidies zonder oproep tot het indienen van voorstellen worden verstrekt aan privaatrechtelijke entiteiten uit een lidstaat indien het desbetreffende project in het strategische belang van de Unie is en de doelstellingen van het instrument ondersteunt. Een dergelijke onderhandse gunning kan bijvoorbeeld gerechtvaardigd zijn om investeringen mogelijk te maken of haalbaarheidsstudies te financieren op strategische gebieden zoals kritieke grondstoffen, klimaatbestendigheid of digitale en andere infrastructuur, met name als onderdeel van geïntegreerde pakketten, om de strategische autonomie van de Unie te vergroten. **Dergelijke gunningen moeten uitzonderlijk zijn en mogen alleen worden toegekend wanneer dat nodig is en in naar behoren gemotiveerde gevallen. Zij moeten beperkt blijven tot projecten die aanzienlijke investeringen uit de particuliere sector kunnen aantrekken en tot gevallen waarin eerlijke concurrentie en een gelijk speelveld voor entiteiten uit de lidstaten niet gewaarborgd zijn. Waar mogelijk moet de voorkeur worden gegeven aan terugvorderbare steunvormen.** Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 moet een dergelijke toekenning in overeenstemming zijn met de algemene beginselen die van toepassing zijn op subsidies[...], naar behoren worden gemotiveerd in het toekenningsbesluit **en niet leiden tot onrechtmatige voordelen voor individuele ondernemers of anderszins de mededinging op de interne markt verstoren.**

- (71) In overeenstemming met de Team Europa-aanpak moeten acties in indirect beheer, **ook bij technische samenwerking**, bij voorkeur worden toevertrouwd aan de EIB, de EBWO of een organisatie van een lidstaat in de zin van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. **Bij de selectie van uitvoerende partners moet rekening worden gehouden met hun vermogen en bereidheid om, indien nodig, subsidiabiliteitsbeperkingen toe te passen.**
- (72) Bij indirect beheer met de partnerlanden of de door hen aangewezen organen, waarbij de Commissie verantwoordelijkheden op het gebied van financieel beheer blijft behouden overeenkomstig artikel 157, lid 7, tweede alinea, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, moet de Commissie, wanneer zij namens de aanbestedende diensten betalingen rechtstreeks aan hun ontvangers verricht, vervolgens de desbetreffende verschuldigde bedragen rechtstreeks van de ontvangers van de aanbestedende diensten kunnen terugvorderen. Evenzo moet de Commissie, in geval van indirect beheer wanneer de partnerlanden of de door hen aangewezen organen de toevertrouwde taken tot uitvoering van de begroting niet of niet meer kunnen uitvoeren, tijdelijk hun plaats kunnen innemen en in hun naam en voor hun rekening kunnen optreden in indirect beheer.
- (73) Op grond van artikel 85, lid 1, van Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad komen in landen en gebieden overzee gevestigde personen en entiteiten in aanmerking voor financiering, overeenkomstig de voorschriften en doelstellingen van het instrument en eventuele regelingen die van toepassing zijn op de lidstaat waarmee het desbetreffende land of gebied overzee banden heeft. **Landen en gebieden overzee zijn belangrijke strategische partners van de Unie, en die partnerschappen zijn gebaseerd op wederzijdse verbintenissen, eerbiediging van universele waarden en bevordering van duurzame ontwikkeling. De samenwerking tussen partnerlanden en -regio's en landen en gebieden overzee, onder meer via initiatieven die gezamenlijk worden gefinancierd door het instrument en Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad, moet daarom worden bevorderd.** Teneinde de doeltreffendheid en het effect van het optreden van de Unie te versterken, moet de samenwerking tussen de partnerlanden en -regio's en de landen en gebieden overzee, alsook de in artikel 349 VWEU genoemde ultraperifere gebieden van de Unie, op gebieden van gezamenlijk belang worden aangemoedigd, **mede via de Global Gateway-strategie.**

- (74) Het instrument moet het mogelijk maken steun te verlenen in de vorm van begrotingsgaranties en financiële bijstand. De voorzieningen en verplichtingen die voortvloeien uit die verrichtingen, en de financiële bijstand moeten worden ondersteund met kredieten in het kader van het instrument. **Technische samenwerking, met inbegrip van expertise van de overheidssector, moet een relevant instrument blijven in het instrumentarium “Europa in de wereld”. Technische samenwerking moet verder bijdragen tot duurzame ontwikkeling, tot eigen inbreng en verantwoordelijkheid bij en de doeltreffendheid van internationale samenwerking, tot het aanpakken van de achterliggende oorzaken van kwetsbaarheden en tot het bevorderen van een beter investeringsklimaat en hogere normen. Die samenwerking moet ook gerichte steun bieden aan hervormingen van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten om zich aan te passen aan het acquis van de Unie.**
- (75) Met het oog op de samenhang moeten de begrotingsgarantie en financieringsinstrumenten, ook in combinatie met niet-terugbetaalbare steun in het kader van blendingverrichtingen, en financiële bijstand in het kader van het instrument worden uitgevoerd overeenkomstig titel X van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en overeenkomstig de technische regelingen en voorwaarden die de Commissie voor de toepassing ervan heeft vastgesteld.
- (76) Na het EFDO in 2017-2020 en het EFDO+ in 2021-2027 is dit het derde meerjarig financieel kader waarin een begrotingsgarantie wordt gebruikt ter ondersteuning van externe acties. De begrotingsgarantie is een standaardinstrument geworden in het financieel instrumentarium van de Unie en de belangrijkste regels en procedures ervan zijn vastgelegd in Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Deze verordening voorziet alleen in specifieke bepalingen die van toepassing zijn op de begrotingsgarantie uit hoofde van het instrument. Anderzijds wordt niet voorzien in een bijzondere behandeling van blendingverrichtingen en de begrotingsgarantie in het kader van een specifiek fonds, zoals het EFDO of het EFDO+, aangezien de door de Unie in de partnerlanden gemobiliseerde investeringen wellicht flexibel moeten worden gebruikt en vereisen dat de verschillende vormen van de in het kader van het instrument beschikbare Uniefinanciering worden gecombineerd.
- (77) Met het oog op voorspelbaarheid en flexibiliteit moeten een maximumbedrag van de begrotingsgarantie en het maximumbedrag van de geaggregeerde financiële verplichtingen van de Unie ter dekking van de begrotingsgarantie en de financiële bijstand in de vorm van leningen in het kader van het instrument worden vastgesteld.

- (78) Overeenkomstig artikel 214, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 moet deze verordening voorzien in de herziening van de voorzieningspercentages. Derhalve moet het mogelijk zijn de voorzieningspercentages gedurende de gehele periode van het meerjarig financieel kader te wijzigen na een regelmatige evaluatie, die gebaseerd moet zijn op het kader voor risicobeheer van de Commissie, rekening houdend met goed financieel beheer.
- (79) Om te voldoen aan de vereisten van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, moet deze verordening voorzien in de mogelijkheid voor derden en partnerlanden om bij te dragen aan de begrotingsgarantie. **Bijdragen van lidstaten, derde partijen en partnerlanden kunnen worden bestemd voor specifieke regio's, partnerlanden of sectoren.**
- (80) Het moet mogelijk zijn dat de op grond van deze verordening toegestane begrotingsgarantie ook dient als horizontaal uitvoeringsinstrument voor Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad en Verordening (Euratom) [XXX] [INSC-D], om steun te verlenen in het kader van andere programma's van de Unie overeenkomstig de in die programma's vastgestelde doelstellingen en subsidiabiliteitscriteria. Daartoe moet de overeenkomstige voorziening voor financiële verplichtingen worden aangelegd uit de financiële middelen van die andere programma's.
- (81) Om een goed financieel beheer en een goede begrotingsdiscipline te waarborgen en uitstaande betalingen te beperken, mag de voorziening voor de begrotingsgarantie en de financiële bijstand niet na het einde van het laatste jaar van het meerjarig financieel kader worden vastgelegd en moet deze tegen het eind van het derde jaar na de beëindiging van het meerjarig financieel kader worden opgebouwd. Bij vastleggingen in de begroting voor die voorziening moet rekening worden gehouden met de voortgang bij de toekenning van de begrotingsgarantie en financiële bijstand. Bij de opbouw van de voorziening moet rekening worden gehouden met de voortgang bij de goedkeuring en ondertekening van de financierings- en investeringsverrichtingen en bij de uitbetaling van de financiële bijstand.

- (82) Om de deelname te bevorderen van in aanmerking komende uitvoerende entiteiten en tegenpartijen uit partnerlanden die profiteren van de begrotingsgarantie of financieringsinstrumenten, mag, in afwijking van artikel 211, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, van het partnerland niet worden verlangd dat het bijdraagt aan de begrotingsgarantie of de financieringsinstrumenten. Om flexibiliteit te bieden, de aantrekkelijkheid voor de particuliere sector te vergroten en het effect van de investeringen te maximaliseren, moet bovendien worden voorzien in een afwijking van artikel 62, lid 1, punt c), en artikel 211, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, zodat privaatrechtelijke organen die voldoende zekerheid over hun financiële draagkracht bieden en die niet met een openbaardienstverleningstaak zijn belast, noch met de uitvoering van een publiek-privaat partnerschap, in aanmerking komende uitvoerende entiteiten en tegenpartijen kunnen zijn. **Innovatieve financiële initiatieven, het ontsluiten van financiering van institutionele investeerders en het verminderen van de risico's bij particuliere investeringen zouden de hefboomwerking en het effect van de Unie vergroten en de verdere betrokkenheid van instellingen voor ontwikkelingsfinanciering, exportkredietinstellingen en particuliere entiteiten vergemakkelijken.**
- (83) Blending en begrotingsgaranties spelen een centrale rol in de investeringsstrategie van de Unie in de partnerlanden. **Blending- en begrotingsgaranties kunnen ook risicobeperkende initiatieven met een transregionaal toepassingsgebied ondersteunen.** Het is daarom passend een "Europa in de wereld"-investeringsraad op te richten om de Commissie bij de uitvoering daarvan strategische en operationele richtsnoeren te verstrekken. **De investeringsraad moet een strategische dialoog mogelijk maken over de prioriteiten in verband met de uitvoering van de begrotingsgarantie en blending, alsook over een passende en gediversifieerde geografische en thematische dekking.** Om de afstemming op de vastgestelde prioriteiten aan te tonen, moet de Commissie de investeringsraad regelmatig informeren over de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de begrotingsgarantie en blendingverrichtingen. De investeringsraad moet rekening houden met de ervaring van de strategische en operationele raden van het EFDO+ en het investeringskader voor de Westelijke Balkan.

- (84) Het is passend de financiële bijstand te organiseren in het kader van de gediversifieerde financieringsstrategie van artikel 224 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, die daarin als één enkele financieringsmethode is vastgelegd en waarvan verwacht wordt dat zij zal zorgen voor een grotere liquiditeit van obligaties van de Unie en de uitgaven van de Unie aantrekkelijker en kostenefficiënter zal maken.
- (85) [De Commissie zou de partnerlanden financiële bijstand kunnen verlenen in de vorm van beleidsondersteunende leningen. Het hoofddoel van dergelijke beleidsondersteunende leningen moet zijn de hervormingsprogramma's van de partnerlanden te ondersteunen en investeringen te stimuleren. Zij moeten bijdragen tot de verwezenlijking van nationale beleidsdoelstellingen en het aangaan van mondiale uitdagingen. De voorwaarden die gelden voor beleidsondersteunende leningen moeten in voorkomend geval worden afgestemd op de voorwaarden voor begrotingssteun overeenkomstig artikel 241, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Voordat een lening wordt goedgekeurd, moet een schuldanalyse worden uitgevoerd. Bij deze analyse moet worden beoordeeld of het land in staat is om gedurende de looptijd van de lening zijn schuld niveaus te handhaven.]
- (86) Teneinde niet-essentiële onderdelen van deze verordening te wijzigen, moet aan de Commissie de bevoegdheid worden overgedragen om overeenkomstig artikel 290 VWEU handelingen vast te stellen met betrekking tot het wijzigen van[...] de maximumbedragen van de begrotingsgarantie en de voorzieningspercentages. Het is van bijzonder belang dat de Commissie bij haar voorbereidende werkzaamheden tot passende raadplegingen overgaat, onder meer op deskundigenniveau, en dat die raadplegingen gebeuren in overeenstemming met de beginselen die zijn vastgelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven⁴⁴. Met name om te zorgen voor gelijke deelname aan de voorbereiding van gedelegeerde handelingen ontvangen het Europees Parlement en de Raad alle documenten op hetzelfde tijdstip als de deskundigen van de lidstaten, en hebben hun deskundigen systematisch toegang tot de vergaderingen van de deskundigengroepen van de Commissie die zich bezighouden met de voorbereiding van de gedelegeerde handelingen.

---

⁴⁴ Interinstitutioneel Akkoord tussen het Europees Parlement, de Raad van de Europese Unie en de Europese Commissie over beter wetgeven (PB L 123 van 12.5.2016, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj).

(87) De samenwerking met de partnerlanden die onder de pijler Europa vallen, vindt plaats in het kader van een bijzondere relatie met de Unie, onder meer door, in voorkomend geval, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten voor te bereiden op toekomstig[...]

lidmaatschap van de Unie. Voor een dergelijke samenwerking moeten specifieke voorwaarden worden vastgesteld waarin deze zeer ambitieuze relatie tot uiting komt **en die de partnerlanden voorspelbaarheid bieden.** Daartoe moeten voor de uitbreidings- en oostelijke nabuurschapspartners in de pijler Europa specifieke regels worden vastgesteld met betrekking tot de relevante op prestaties gebaseerde plannen die als basis voor de programmering dienen, in overeenstemming met de dienovereenkomstig hoge ambitie van de wederzijdse betrekkingen tussen de partnerlanden en de Unie. [...] **Het is belangrijk** eenvormige voorwaarden te waarborgen voor de uitvoering van dergelijke verbintenissen[...]. **Dit omvat ook** de uitvoeringsmodaliteiten die zijn ontworpen ter voorbereiding van het beheer van interne fondsen, zoals structuurfondsen en fondsen voor landbouw, plattelandsontwikkeling en grensoverschrijdende samenwerking, in voorkomend geval onder meer voor indirect beheer door de partnerlanden[...].[...]⁴⁵[...]

Eenvormige voorwaarden moeten worden gewijzigd indien ontwikkelingen dat vergen. **Rekening houdend met het grote politieke belang van de op prestaties gebaseerde plannen voor de toetredende landen, kandidaat-landen en potentiële kandidaat-landen in de geopolitieke context, alsook de centrale rol van de Raad bij het uitbreidingsproces en de noodzaak om te zorgen voor consistentie met dat proces, moeten bij wijze van uitzondering aan de Raad uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Deze moeten betrekking hebben op de goedkeuring van de positieve beoordeling door de Commissie van de op prestaties gebaseerde plannen voor toetredende landen, kandidaat-landen of potentiële kandidaat-landen of, indien van toepassing, van de wijziging ervan.**

---

⁴⁵ [...]

- (87a) **Gezien het belang van de financiële gevolgen en het volume van de via het instrument aan Oekraïne verleende steun en de gevolgen van bepaalde besluiten die voor de uitvoering van het instrument in het licht van de specifieke situatie van en de gevolgen van Ruslands aanvalsoorlog tegen Oekraïne moeten worden genomen, moeten bij wijze van uitzondering aan de Raad uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend wat betreft de vaststelling of op bevredigende wijze is voldaan aan de voorwaarden voor betalingen in het kader van het op prestaties gebaseerde plan voor Oekraïne. Deze Raadsbesluiten doen geen afbreuk aan de bevoegdheden van de Commissie om de begroting overeenkomstig deze verordening en Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 uit te voeren.**
- (88) In het kader van bijstand die is verleend aan de uitbreidings- en oostelijke nabuurschapspartners in de pijler Europa moet met de samenwerking worden voortgebouwd op de lessen die zijn getrokken uit het beheer en de uitvoering van eerdere bijstand en op prestaties gebaseerde faciliteiten, onder meer met betrekking tot de relevante op prestaties gebaseerde plannen, conditionaliteit in verband met de beginselen van de rechtsstaat, **de democratie** en de mensenrechten, prestaties, structuren[...], controlesystemen **en de verlening van technische samenwerking** die ter voorbereiding van de toetreding moeten worden opgezet. In voorkomend geval kan financiële bijstand in de vorm van een beleidsondersteunende lening worden verstrekt aan partnerlanden die op prestaties gebaseerde plannen uitvoeren.
- (89) Teneinde eenvormige voorwaarden voor de toepassing van de beveiligingsvoorschriften van het instrument via de desbetreffende uitvoeringshandelingen te waarborgen, moeten aan de Commissie uitvoeringsbevoegdheden worden toegekend. Die bevoegdheden moeten worden uitgeoefend overeenkomstig Verordening (EU) nr. 182/2011. **Gezien de specifieke aard van deze verordening en het bijzondere belang dat aan de externe betrekkingen van de Unie wordt gehecht, mag de Commissie geen ontwerpuitvoeringshandeling vaststellen indien het Comité geen advies over die handeling uitbrengt. De voorzitter van het Comité kan in dat geval een gewijzigde versie van die handeling indienen.** De Commissie kan onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen vaststellen indien dit, in naar behoren gemotiveerde gevallen in verband met crises of onmiddellijke bedreigingen van de vrede, de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten of de fundamentele vrijheden, om dwingende redenen van urgentie is vereist.

- (90) [Met het instrument moet worden bijgedragen tot het vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Unie in het kader van een Team Europa-aanpak in de partnerlanden. Het doel moet zijn de Unie te positioneren als een betrouwbare partner die in verhouding staat tot de omvang, de reikwijdte en de ambitie van de politieke inzet van de Unie en duurzame investeringen. Dit moet worden bereikt door middel van impactvolle strategische communicatie en in overeenstemming met Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]⁴⁶.]
- (91) Het instrument moet worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening], waarin de regels voor het traceren van uitgaven en het prestatiekader voor de begroting zijn vastgesteld, **met inbegrip van outputindicatoren en resultaatindicatoren**, en van regels voor het waarborgen van een uniforme toepassing van de beginselen van “geen ernstige afbreuk doen” en gendergelijkheid als bedoeld in respectievelijk artikel 33, lid 2, punten d) en f), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, regels voor de monitoring en rapportage van de prestaties van programma’s en activiteiten van de Unie, regels voor de oprichting van een financieringsportaal van de Unie, [...] **streefcijfers voor klimaat- en milieu-uitgaven**, alsook andere horizontale bepalingen die van toepassing zijn op alle programma’s van de Unie, zoals die inzake informatie, communicatie en zichtbaarheid. **Binnen dit kader moet de jaarlijkse verslaglegging informatie bevatten over het niveau van de uitvoering van het instrument en over de vooruitgang die is geboekt bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan.**
- (91a) **Het bij deze verordening ingestelde comité moet bevoegd zijn voor de uitvoering van artikel 3 van Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad⁴⁷.**

---

⁴⁶ Verordening (EU) nr. [XXX] van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van een kader voor het traceren van begrotingsuitgaven en voor begrotingsprestaties en andere horizontale regels voor de programma’s en activiteiten van de Unie. (PB [...], [...], blz. [...]).

⁴⁷ **Verordening (EG) nr. 389/2006 van de Raad van 27 februari 2006 tot instelling van een instrument voor financiële steun ter bevordering van de economische ontwikkeling van de Turks-Cypriotische gemeenschap en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2667/2000 van de Raad betreffende het Europees Bureau voor wederopbouw (PB L 65 van 7.3.2006, blz. 5).**

- (92) Verwijzingen naar de instrumenten voor externe bijstand van de Unie in artikel 9 van Besluit 2010/427/EU van de Raad, die de voorlopers zijn van het bij deze verordening vastgestelde instrument, moeten gelden als verwijzingen naar deze verordening. De Commissie moet erop toezien dat deze verordening wordt uitgevoerd overeenkomstig de rol van de [...]EDEO zoals bepaald in het genoemde besluit.
- (92a) Daar de doelstellingen van deze verordening niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt maar beter door de Unie kunnen worden verwezenlijkt, kan de Unie, overeenkomstig het in artikel 5 VEU neergelegde subsidiariteitsbeginsel, maatregelen nemen. Overeenkomstig het in hetzelfde artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze verordening niet verder dan nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken.**

(93) Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad⁴⁸, Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad⁴⁹, Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad⁵⁰ en Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad⁵¹ moeten de financiële belangen van de Unie worden beschermd door evenredige maatregelen, met inbegrip van voorkoming, opsporing, correctie en onderzoek van onregelmatigheden en fraude, terugvordering van verloren gegane, onverschuldigd betaalde of onjuist bestede financiële middelen alsook, in voorkomend geval, oplegging van administratieve sancties. In het bijzonder kan het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 en Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 onderzoek verrichten, daaronder begrepen controles en verificaties ter plaatse, om vast te stellen of er sprake is van fraude, corruptie of andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad. Overeenkomstig Verordening (EU) 2017/1939 kan het Europees Openbaar Ministerie (EOM) overgaan tot onderzoek en vervolging van fraude en andere onwettige activiteiten waardoor de financiële belangen van de Unie worden geschaad in de zin van Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad⁵². Personen of entiteiten die middelen van de Unie ontvangen, moeten overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 ten volle meewerken aan de bescherming van de financiële belangen van de Unie, de nodige rechten en toegang verlenen aan de Commissie, OLAF, het EOM en de Europese Rekenkamer en ervoor zorgen dat derden die betrokken zijn bij de uitvoering van middelen van de Unie gelijkwaardige rechten verlenen.

---

⁴⁸ Verordening (EU, Euratom) nr. 883/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 11 september 2013 betreffende onderzoeken door het Europees Bureau voor fraudebestrijding (OLAF) en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1073/1999 van het Europees Parlement en de Raad en Verordening (Euratom) nr. 1074/1999 van de Raad (PB L 248 van 18.9.2013, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/883/2021-01-17>).

⁴⁹ Verordening (EG, Euratom) nr. 2988/95 van de Raad van 18 december 1995 betreffende de bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen (PB L 312 van 23.12.1995, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1995/2988/1995-12-23>).

⁵⁰ Verordening (Euratom, EG) nr. 2185/96 van de Raad van 11 november 1996 betreffende de controles en verificaties ter plaatse die door de Commissie worden uitgevoerd ter bescherming van de financiële belangen van de Europese Gemeenschappen tegen fraudes en andere onregelmatigheden (PB L 292 van 15.11.1996, blz. 2, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1996/2185/oj>).

⁵¹ Verordening (EU) 2017/1939 van de Raad van 12 oktober 2017 betreffende nauwere samenwerking bij de instelling van het Europees Openbaar Ministerie (“EOM”) (PB L 283 van 31.10.2017, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/2021-01-10>).

⁵² Richtlijn (EU) 2017/1371 van het Europees Parlement en de Raad van 5 juli 2017 betreffende de strafrechtelijke bestrijding van fraude die de financiële belangen van de Unie schaadt (PB L 198 van 28.7.2017, blz. 29, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2017/1371/oj>).

(94) Dit instrument komt in de plaats van de programma's die zijn vastgesteld bij de Verordeningen (EU) 2021/947, (EU) 2021/1529, (EU) 2024/792, (EU) 2024/1449 en (EU) 2025/535,

HEBBEN DE VOLGENDE VERORDENING VASTGESTELD:

Titel I

Algemene bepalingen

Artikel 1

Onderwerp

Bij deze verordening wordt “Europa in de wereld” (het “instrument”) vastgesteld **voor de periode van het meerjarig financieel kader [2028-2034]**.

Deze verordening stelt de doelstellingen **en beginselen** van het instrument, de begroting [voor de periode van 2028 tot en met 2034], de vormen van Uniefinanciering en de regels voor de verstrekking van die financiering vast.

Artikel 2

Definities

Voor de toepassing van deze verordening wordt verstaan onder:

- 1) “indicatief landenprogramma”: een indicatief programma dat betrekking heeft op één partnerland;
- 2) “indicatief meerlandenprogramma”: een indicatief programma dat betrekking heeft op meer dan één partnerland;
- 3) “indicatief regionaal programma”: een indicatief meerlandenprogramma dat betrekking heeft op meer dan één partnerland binnen hetzelfde geografische gebied als bedoeld in artikel 3, lid 1;

- 4) “indicatief transregionaal programma”: een indicatief meerlandenprogramma dat betrekking heeft op meer dan één partnerland uit verschillende geografische gebieden als bedoeld in artikel 3, lid 1;
- 4 bis) **“programmeerbare actie”**: acties die doorgaans gebaseerd zijn op meerjarige indicatieve programmering op nationaal, meerlanden-, regionaal, transregionaal of mondiaal niveau;
- 4 ter) **“niet-programmeerbare actie”**: acties die op flexibele wijze reageren op uitdagingen en kansen, ter aanvulling op programmeerbare acties;
- 5) [...]
- 6) [...]⁵³,[...]
- 7) **“externe grensoverschrijdende samenwerking”**: samenwerking tussen: a) lidstaten[...] en een of meer partnerlanden, **en ook grensoverschrijdende samenwerking** langs de aangrenzende land- en zeebuitengrenzen van de Unie, **transnationale samenwerking in grotere gebieden of rond zeebekkens en interregionale samenwerking, als bedoeld in Verordening (EU, Euratom) [XXX 2025/0238] [het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling en het Cohesiefonds]**, b) twee of meer **kandidaat-lidstaten** of potentiële kandidaten die vallen onder de pijler Europa als bedoeld in artikel 3, lid 1, punt a), van deze verordening;

---

⁵³ [...]

- 7 bis) “samenwerking tussen ultraperifere gebieden”: samenwerking tussen ultraperifere gebieden, overeenkomstig artikel 349 VWEU, en met naburige partnerlanden of organisaties voor regionale integratie en samenwerking om hun regionale integratie en harmonieuze ontwikkeling in hun nabuurschap te vergemakkelijken;
- 8) “maatschappelijke organisatie”: een breed scala van actoren met diverse rollen en mandaten die in de loop van de tijd en per instelling en per land kunnen variëren, waaronder alle [...]niet-statelijke, **niet-gouvernementele, onafhankelijke** en geweldloze structuren zonder winstoogmerk met behulp waarvan mensen het nastreven van gedeelde doelen en idealen, met inbegrip van politieke, culturele, religieuze, ecologische, sociale of economische doelen en idealen, organiseren en die actief zijn op lokaal, nationaal, regionaal of internationaal niveau en die stedelijke en landelijke, formele en informele organisaties omvatten;
- 9) “lokale overheid”: behelst overheidsinstellingen met rechtspersoonlijkheid die onderdelen zijn van de staatsstructuur onder het niveau van de centrale overheid, zoals dorpen, gemeenten, districten, provincies of regio’s **of groepen daarvan**, die verantwoording verschuldigd zijn aan de burgers, en die gewoonlijk zijn samengesteld uit een overleg- of besluitvormingsorgaan, zoals een raad of vergadering, en een uitvoerend orgaan, zoals een burgemeester of een andere uitvoerend functionaris, die direct of indirect op lokaal niveau zijn verkozen of geselecteerd;
- 10) “partnerland”: elk land of gebied buiten de EU;
- 11) “daadwerkelijk in een land of gebied gevestigd”: een juridische entiteit heeft haar statutaire zetel, hoofdbestuur of hoofdvestiging in dat land of gebied. Indien een juridische entiteit in dat land of gebied slechts haar statutaire zetel heeft, moet haar activiteit een daadwerkelijke en voortdurende band met de economie van dat land of gebied vertonen;
- 12) “gezamenlijk gefinancierd”: de totale kosten van een actie worden verdeeld over verschillende entiteiten en de middelen worden zodanig gemeenschappelijk ingebracht dat het niet langer mogelijk is de financieringsbron van een specifieke activiteit in het kader van de actie na te gaan [...];

12 bis) “ODA”: officiële ontwikkelingshulp zoals vastgesteld door de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling;

13) “ontwikkelingslanden en -gebieden”: ontvangers van officiële ontwikkelingshulp die zijn opgenomen in de lijst die is gepubliceerd door de Commissie voor ontwikkelingsbijstand van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling.

Artikel 3

Toepassingsgebied en structuur

1. [Het instrument heeft de volgende pijlers:
  - a) Europa;
  - b) Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio;
  - c) Afrika ten zuiden van de Sahara;
  - d) Azië en Stille Oceaan;
  - e) Noord-, Midden- en Zuid-Amerika en het Caribisch gebied;
  - f) wereld.]

De punten a) tot en met e) van de eerste alinea kunnen betrekking hebben op elk in bijlage I genoemd partnerland.

Punt a) van de eerste alinea omvat steun aan toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten.

Punt f) van de eerste alinea kan betrekking hebben op alle partnerlanden alsook met een lidstaat verbonden landen en gebieden overzee, zoals vermeld in bijlage II bij het VWEU.

2. De in lid 1, eerste alinea, punten a) tot en met e), bedoelde pijlers omvatten:
- a) programmeerbare acties op nationaal, meerlanden-, regionaal en transregionaal niveau;
  - b) niet-programmeerbare acties op nationaal, meerlanden-, regionaal en transregionaal niveau, via de volgende componenten:
    - i) humanitaire hulp;
    - ii) macrofinanciële bijstand;
    - iii) veerkracht;
    - iv) concurrentievermogen;
    - v) behoeften op het gebied van crisisbeheersing, vredesopbouw en buitenlands beleid.
3. De in lid 1, eerste alinea, punt f), bedoelde pijler omvat:
- a) programmeerbare acties op mondiaal niveau;
  - b) niet-programmeerbare acties op mondiaal niveau, via de volgende componenten:
    - i) humanitaire hulp;
    - ii) veerkracht;
    - iii) concurrentievermogen, en
    - iv) behoeften op het gebied van crisisbeheersing, vredesopbouw en buitenlands beleid.
4. Acties in het kader van het instrument worden voornamelijk uitgevoerd in het kader van een of meer van de in lid 1, eerste alinea, punten a) tot en met e), bedoelde pijlers **via programmeerbare acties**.

Acties die in het kader van de in lid 1, eerste alinea, punt f), bedoelde pijler worden uitgevoerd, bieden ondersteuning voor mondiale initiatieven en vormen een aanvulling op acties die uit hoofde van lid 1, eerste alinea, punten a) tot en met e), worden gefinancierd.

Niet-programmeerbare acties vormen een aanvulling op programmeerbare acties en worden zodanig ontworpen en uitgevoerd dat zij, in voorkomend geval, continuïteit in het kader van programmeerbare acties mogelijk maken.

5. [Acties op het vlak van humanitaire hulpverlening die in het kader van het instrument worden gefinancierd,] worden uitgevoerd overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1257/96, **met volledige inachtneming van de op behoeften gebaseerde aard ervan en van de beginselen menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid.**
6. **Macrofinanciële-bijstandsoperaties in het kader van het instrument worden uitgevoerd overeenkomstig de artikelen 212 en 213 VWEU.**

Artikel 4

Doelstellingen van het instrument

1. De algemene doelstellingen van het instrument zijn:
  - a) het wereldwijd hooghouden en uitdragen van de waarden en belangen van de Unie ter verwezenlijking van de doelstellingen en beginselen van het externe optreden van de Unie, zoals verankerd in artikel 3, lid 5, en de artikelen 8 en 21 VEU, **en zo bijdragen aan het terugdringen, en op lange termijn, het uitbannen van armoede; aan het consolideren, ondersteunen en bevorderen van de democratie, de rechtsstaat en de eerbiediging van de mensenrechten, met inbegrip van gendergelijkheid; aan het bevorderen van duurzame ontwikkeling en de strijd tegen klimaatverandering en biodiversiteitsverlies, en aan het aanpakken van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding, en ook van de onderliggende oorzaken daarvan;**

- b) het helpen bevorderen van **effectief** multilateralisme en een op regels gebaseerde internationale orde, **met de Verenigde Naties als kern**, de verwezenlijking van de internationale verbintenissen en doelstellingen waarmee de Unie heeft ingestemd, met name de **Agenda 2030 en de bijbehorende** duurzameontwikkelingsdoelen, de [...] **Belofte van Sevilla**, de Overeenkomst van Parijs en het mondiaal biodiversiteitskader van Kunming-Montreal;
- c) het bevorderen van sterkere tot wederzijds nut strekkende partnerschappen met partnerlanden, **ook met de landen van het zuidelijk en het oostelijk nabuurschap, en regionale organisaties**, waarmee tegelijkertijd wordt bijgedragen aan de duurzame ontwikkeling van partnerlanden en aan de behartiging van de strategische belangen van de Unie[...], **onder meer via uitvoering van de Global Gateway-strategie**;
- d) **het ondersteunen van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten bij hun voorbereiding op hun toekomstige integratie in de Unie door de afstemming op de waarden, wetten, regels, normen, beleidsmaatregelen en praktijken (“acquis”) van de Unie, regionale economische integratie en geleidelijke integratie in de eengemaakte markt van de Unie, en sociaal-economische convergentie met de Unie te versnellen, onder meer door hervormingen vast te stellen en uit te voeren**;
- e) **het ondersteunen van Oekraïne in het licht van de gevolgen van Ruslands aanvalsoorlog, met name om de continuïteit van de Oekraïense staat veilig te stellen en de hervorming, wederopbouw en modernisering ervan in overeenstemming met zijn toetredingstraject en de inspanningen op het gebied van verantwoordingsplicht te waarborgen, onder meer met betrekking tot overgangsjustitie**;
- f) **het verlenen van humanitaire bijstand overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1257/96**;
- g) **het vergroten van het concurrentievermogen en de economische veiligheid van de Unie en het bevorderen van inclusieve en duurzame groei in partnerlanden door publieke en particuliere investeringen aan te zwengelen en zo de connectiviteit te versterken, strategische afhankelijkheden te verminderen en de waardeketens van de Unie met partners te versterken.**

2. De specifieke doelstellingen van het instrument staan beschreven in bijlage II.

[...]

Artikel 5

Consistentie, coherentie, synergieën en complementariteit

1. Bij de uitvoering van het instrument worden consistentie, coherentie, synergieën en complementariteit met alle gebieden van het externe optreden van de Unie, met inbegrip van andere externe financieringsinstrumenten, en met andere relevante beleidslijnen en programma's van de Unie, **evenals de beleidscoherentie voor ontwikkeling** gewaarborgd.

[...] **Met het oog op** beleidscoherentie voor duurzame ontwikkeling [...] houdt **de Unie** rekening met de effecten van al het interne en externe beleid op het gebied van duurzame ontwikkeling en [...] bevordert **zij** meer synergieën en complementariteit, met name op het gebied van handel en investeringen, economische samenwerking, **veiligheid, migratie, klimaatactie, onderzoek** en andere sectorale samenwerking.

2. Met het instrument kan worden bijgedragen aan acties die worden vastgesteld en uitgevoerd in het kader van de Verordeningen (EU) [XXX] [Europees Fonds voor concurrentievermogen], (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad [Horizon Europa]⁵⁴ en (EU) [XXX] [Connecting Europe Facility], wanneer die acties in overeenstemming zijn met artikel 4 van deze verordening. **Bijdragen aan dergelijke acties worden meegenomen bij de beoordeling van het ODA-streefdoel, bedoeld in artikel 6, lid 5.**

---

⁵⁴ Verordening (EU) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van Horizon Europa – het kaderprogramma voor onderzoek en innovatie – voor de periode 2028-2034, tot vaststelling van de regels ervan voor deelname en verspreiding, en tot intrekking van Verordening (EU) 2021/695 (PB L ..., blz.).

3. Een actie die een bijdrage van de Unie van een ander programma heeft ontvangen, kan ook een bijdrage in het kader van dit instrument ontvangen. De regels van het desbetreffende programma van de Unie zijn van toepassing op de overeenkomstige bijdrage of er kan één reeks regels op alle bijdragen worden toegepast en één juridische verbintenis worden aangegaan. Indien de bijdrage van de Unie op basis van subsidiabele kosten wordt verleend, mag de cumulatieve steun uit de Uniebegroting niet hoger zijn dan de totale subsidiabele kosten van de actie en kan deze op pro-ratabasis worden berekend overeenkomstig de documenten waarin de steunvoorwaarden zijn vastgelegd.

Artikel 6

[Begroting

1. De totale indicatieve financiële middelen voor de uitvoering van het instrument in de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034 bedragen 200 309 000 000 EUR in lopende prijzen. Zij bestaan uit de volgende indicatieve bedragen:
- a) Europa: 43 174 000 000 EUR;
  - b) Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio: 42 934 000 000 EUR;
  - c) Afrika ten zuiden van de Sahara: 60 531 000 000 EUR;
  - d) Azië en Stille Oceaan: 17 050 000 000 EUR;
  - e) Noord-, Midden- en Zuid-Amerika en het Caribisch gebied: 9 144 000 000 EUR;
  - f) wereld: 12 668 000 000 EUR.

2. Daarnaast worden financiële middelen voor Oekraïne beschikbaar gesteld via het instrument overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU, Euratom) 20XX/XXX van de Raad* [MFK-verordening].

De financiële steun voor Oekraïne in de vorm van leningen is via het instrument beschikbaar voor een bedrag van maximaal 100 000 000 000 EUR voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034. Bij het totale bedrag van de uitbetalingen van de leningen aan Oekraïne wordt rekening gehouden met de overeenkomstig de eerste alinea ter beschikking gestelde bedragen en het in de derde alinea bedoelde bedrag.

De som van de op grond van de eerste en tweede alinea ter beschikking gestelde middelen bedraagt voor de periode van 1 januari 2028 tot en met 31 december 2034 niet meer dan 100 000 000 000 EUR.

De in de eerste alinea bedoelde financiële middelen kunnen in voorkomend geval worden gebruikt om steun te verlenen in het kader van Verordening (Euratom) [XXX] (INSC-D), uitsluitend met het oog op financiering van uitgaven voor Oekraïne. Op het gebruik van die middelen is Verordening (Euratom) [XXX] (INSC-D) van toepassing.

3. De in lid 1 van dit artikel genoemde bedragen worden overeenkomstig artikel 7 aangevuld met de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten van 14 808 000 000 EUR.
4. De in lid 1 van dit artikel bedoelde financiële middelen en de financiële middelen voor Oekraïne die beschikbaar worden gesteld overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU, Euratom) 20XX/XXX van de Raad* [MFK-verordening], als bedoeld in lid 2, kunnen ook worden gebruikt voor technische en administratieve bijstand voor de uitvoering van het instrument, zoals activiteiten op het gebied van voorbereiding, monitoring, controle, audit en evaluatie, informatie- en communicatieactiviteiten, met inbegrip van institutionele communicatie over de politieke prioriteiten van de Unie op extern gebied, en institutionele-informatietechnologiesystemen en -platforms, en alle andere technische en administratieve bijstand, met inbegrip van de financiering van personeel en personeelsgerelateerde uitgaven van de Commissie voor het beheer van het instrument op het hoofdkantoor en de delegaties van de Unie.

5. Ten minste 90 % van de uitgaven die in het kader van dit instrument worden gedaan, voldoet aan de criteria voor officiële ontwikkelingshulp (het “ODA-streefdoel”), waardoor wordt bijgedragen aan de collectieve toezeggingen van de officiële ontwikkelingshulp, mede ten aanzien van de minst ontwikkelde landen. Indien een partnerland tijdens de uitvoeringsperiode van het instrument niet langer in aanmerking komt voor officiële ontwikkelingshulp, worden de uitgaven die na het verlies aan subsidiabiliteit ten gunste van dat partnerland zijn vastgelegd, uitgesloten van de beoordeling van het ODA-streefdoel. De in lid 2 van dit artikel bedoelde uitgaven worden uitgesloten van de beoordeling van het ODA-streefdoel.]
6. [...]
7. Lidstaten, instellingen, organen en agentschappen van de Unie, partnerlanden, internationale organisaties, internationale financiële instellingen of andere derden kunnen aanvullende financiële bijdragen of bijdragen in natura aan het instrument leveren. Aanvullende financiële bijdragen vormen externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 2, punt a), d) of e), of artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

Artikel 7

Buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten

1. Het in artikel 6, lid 3, genoemde bedrag wordt gebruikt waar dat het meest nodig is en terdege is gemotiveerd, [...] en wel voor de volgende doeleinden:
- a) zorgen voor een **tijdige en** passende respons van de Unie bij onvoorziene omstandigheden;
  - b) inspelen op nieuwe behoeften of uitdagingen, [...] **ook die** aan de buitengrenzen van de Unie of van haar buurlanden, in verband met – natuurlijke of door de mens veroorzaakte – crises, gewelddadige conflicten en postcrisissituaties, of migratiedruk en gedwongen ontheemding[...].
  - c) [...]

- 1 bis. **De Commissie wisselt ten minste tweemaal per jaar van gedachten met de Raad, met name voorafgaand aan voorgenomen beschikbaarstellingen van de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten, en houdt rekening met de standpunten van de Raad.**
2. **Bij autonome overschrijvingen, zoals bedoeld in artikel 30, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, informeert de Commissie het Europees Parlement en de Raad uitvoerig over de aard, de doelstellingen en de voorgenomen bedragen vóór [...]de kennisgeving of de beschikbaarstelling van de middelen voor de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten, en[...] houdt zij rekening met hun opmerkingen [...]en suggesties.**
3. Het gebruik van die middelen wordt bepaald overeenkomstig de procedures die zijn vastgelegd in [...]artikel 17, indien van toepassing, en artikel 19 of, bij humanitaire hulp, die van Verordening (EG) nr. 1257/96.

Artikel 8

Beleidskader

- 1. **Overeenkomstig artikel 16 VEU oefent de Raad beleidsbepalende en coördinerende taken uit.**

Bij de uitvoering van het instrument wordt uitgegaan van de beginselen en doelstellingen van het externe optreden van de Unie, zoals uiteengezet in artikel 21 VEU.

1. **Binnen het grotere geheel van het externe optreden van de Unie wordt het algemene beleidskader voor de uitvoering van het instrument [...] gevormd door het beleid van de Unie dat is bepaald in de associatieovereenkomsten, partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomsten, multilaterale overeenkomsten waarbij de Unie partij is, en andere overeenkomsten die een juridisch bindende relatie tussen de Unie en de partnerlanden tot stand brengen, alsmede conclusies van de Europese Raad, conclusies van de Raad en verklaringen van topontmoetingen of conclusies van bijeenkomsten met de partnerlanden op het niveau van staatshoofden en regeringsleiders of van ministers, partnerschapsprioriteiten, het beleidskader voor de uitbreiding, resoluties van het Europees Parlement, mededelingen van de Commissie en gemeenschappelijke mededelingen met de hoge vertegenwoordiger.**
- 1 bis. **De Commissie, bijgestaan door de hoge vertegenwoordiger, stelt op basis van een strategieverslag jaarlijks tijdig de belangrijkste beleidsprioriteiten van het externe optreden van de Unie voor aan de Raad als input voor een strategisch debat. Dat strategische debat wordt voor elke pijler voorbereid in de bevoegde voorbereidende instantie van de Raad. Bij de uitvoering van het instrument, met inbegrip van de programmering, houdt de Commissie rekening met de aanbevelingen van de Raad, onder meer over mogelijke herzieningen en verschuivingen in beleidsprioriteiten.**
2. De Commissie informeert [...] het Europees Parlement en de Raad [...] jaarlijks over de mate van uitvoering van het instrument en over de geboekte vooruitgang bij de verwezenlijking van de doelstellingen ervan, in overeenstemming met artikel 9, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]. Het Europees Parlement kan regelmatig met de Commissie van gedachten wisselen over zijn eigen bijstandsprogramma's.

Daarnaast houdt de Commissie de Raad regelmatig op de hoogte van de uitvoering van het instrument, met inbegrip van de programmering, en houdt zij, op initiatief van ongeacht welke van bovengenoemde twee instellingen, gedachtewisselingen. Dergelijke gedachtewisselingen kunnen betrekking hebben op de uitvoering van alle onderdelen van het instrument, met inbegrip van de beschikbaarstelling van de buffer voor nieuwe uitdagingen en prioriteiten, met name strategische en beleidsrelevante aspecten. De Raad, met inbegrip van zijn bevoegde voorbereidende instanties, kan ook verzoeken om gedachtewisselingen op basis van de overeenkomstig artikel 32, leden 3 en 7 bis, beschikbaar gestelde informatie. De Commissie houdt rekening met de standpunten van de Raad.

Artikel 9

Algemene beginselen

- 1. **De Unie tracht de beginselen democratie, goed bestuur, rechtsstatelijkheid en eerbiediging van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, waarop zij berust, te bevorderen, ontwikkelen en bestendigen, met name door middel van dialoog en samenwerking met partnerlanden en -regio's en met het maatschappelijk middenveld, onder meer door optreden in multilaterale fora, in het bijzonder de Verenigde Naties.**
1. De Unie concentreert haar middelen daar waar zij het meest transformationele effect kunnen sorteren, teneinde duurzame ontwikkeling te ondersteunen en de strategische belangen van de Unie te behartigen, **ook in de minst ontwikkelde landen.**
2. De Unie blijft zich inzetten in contexten met [...] hoge niveaus van kwetsbaarheid, conflictgebieden en andere complexe omgevingen **om kwetsbaarheid te verminderen, de onderliggende oorzaken ervan aan te pakken en te werken aan conflictpreventie, bemiddeling en stabilisatie.**

3. In crisis- of postcrisisituaties of in situaties van uiterste kwetsbaarheid wordt terdege rekening gehouden met de bijzondere behoeften van de bevolking van de betrokken [...]landen [...], [...]regio's **of gemeenschappen en wordt er een genderresponsieve en conflictgevoelige aanpak gehanteerd**. Ten aanzien van partnerlanden of -regio's die rechtstreeks betrokken zijn bij of de gevolgen ondervinden van een crisis- of een postcrisisituatie of een situatie van uiterste kwetsbaarheid, wordt bijzondere nadruk gelegd op meer steun en nauwere coördinatie tussen alle betrokken actoren teneinde de overgang van een noodsituatie naar duurzame ontwikkeling en een stabiele vrede te faciliteren, waarbij wordt gezorgd voor samenhang tussen [...] **ontwikkelingssamenwerking, [...] humanitaire hulp en vredesopbouw** in overeenstemming met de **driedubbele nexus [...], met volledige inachtneming van de beginselen menselijkheid, neutraliteit, onpartijdigheid en onafhankelijkheid van humanitaire bijstand**.
3. [...]
4. [...] Met het instrument wordt een op [...]rechten gebaseerde aanpak gehanteerd die alle mensenrechten omvat, **waaronder burgerrechten en politieke of economische, sociale en culturele rechten, om de beginselen van de mensenrechten te integreren, de rechthebbenden te ondersteunen bij het laten gelden van hun rechten, met bijzondere aandacht voor personen in situaties van kwetsbaarheid, onder wie personen met een handicap, en om de partnerlanden bij te staan bij het nakomen van hun internationale verplichtingen op het gebied van de mensenrechten**. Die aanpak laat zich leiden door de beginselen “niemand achterlaten”, [...], gelijkheid[...] en [...] non-discriminatie op welke grond dan ook.
5. Met het instrument worden gendergelijkheid en **de rechten** en versterking van de positie van [...] **vrouwen en meisjes [...]** bevorderd, **alsmede hun volledige, gelijke en zinvolle deelname op alle gebieden van het sociale, economische, politieke en openbare leven**, en worden [...] **alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld [...]** voorkomen en bestreden, **ook in de context van gewapende conflicten**. Ook wordt bijzondere aandacht besteed aan de rechten van het kind en aan de bescherming van en de versterking van de positie van de jeugd.

6. Het instrument wordt uitgevoerd in volledige overeenstemming met het engagement van de Unie voor het uitdragen, beschermen en uitoefenen van alle mensenrechten en voor de volledige en doeltreffende uitvoering van de verklaring en het actieprogramma van Peking⁵⁵ van de Internationale Conferentie over Bevolking en Ontwikkeling en van de resultaten van de evaluatieconferenties ervan, en houdt vast aan de bescherming van de seksuele en reproductieve gezondheid en rechten in dat verband. Het instrument ondersteunt ook de inzet van de Unie voor het bevorderen, beschermen en garanderen van de uitoefening van het recht van elk individu om volledige zeggenschap te hebben, en in vrijheid en verantwoordelijkheid te beslissen, over zaken die te maken hebben met seksualiteit en seksuele en reproductieve gezondheid, zonder discriminatie, dwang of geweld. Het instrument steunt ook de behoefte aan universele toegang tot hoogwaardige, betaalbare en volledige informatie over seksuele en reproductieve gezondheid, educatie, met inbegrip van alomvattende seksuele voorlichting, en gezondheidszorg.
7. De Unie ondersteunt, naargelang het geval, de uitvoering van bilaterale, regionale en multilaterale samenwerking en dialoog, associatie- en handelsovereenkomsten en partnerschapsovereenkomsten.

De Unie bevordert **effectief** multilateralisme en een op regels gebaseerde aanpak van mondiale goederen en uitdagingen, **onder meer door beperking van de gevolgen van, en aanpassing aan klimaatverandering, bescherming van de biodiversiteit en ondersteuning van de mondiale gezondheid en billijke toegang tot gezondheidsdiensten**, en werkt samen met de lidstaten, partnerlanden, internationale organisaties en andere donoren.

In de betrekkingen met partnerlanden wordt rekening gehouden met hun resultaten bij de uitvoering van hun verbintenissen, internationale overeenkomsten, **eerbiediging van de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties daarbij inbegrepen**, en hun contractuele betrekkingen met de Unie, **in voorkomend geval**.

---

⁵⁵ Verklaring en actieprogramma van Peking,
https://www.unwomen.org/sites/default/files/Headquarters/Attachments/Sections/CSW/PFA_E_Final_WEB.pdf.

8. De samenwerking tussen de Unie en de lidstaten, enerzijds, en de partnerlanden, anderzijds, wordt gebaseerd op, en bevordert, voor zover toepasselijk, de beginselen inzake doeltreffendheid van ontwikkelingshulp, in alle samenwerkingsvormen, te weten eigen verantwoordelijkheid van partnerlanden voor de ontwikkelingsprioriteiten, resultaatgerichtheid, inclusieve ontwikkelingspartnerschappen, **ook op lokaal niveau**, transparantie en wederzijdse verantwoordingsplicht. De Unie bevordert het op doeltreffende en efficiënte wijze beschikbaar stellen en gebruiken van middelen.
9. In overeenstemming met de beginselen inclusief partnerschap[...] **en transparantie** ziet de Commissie er waar passend op toe dat [...] **alle** relevante belanghebbenden van partnerlanden, met inbegrip van maatschappelijke organisaties en lokale overheden, [...] **actief** worden geraadpleegd en op tijd toegang hebben tot relevante informatie, zodat zij een zinvolle rol kunnen spelen bij de opzet, uitvoering en daarmee verband houdende monitoring van de onder het instrument vallende programma's en acties.
10. De Commissie **onderhoudt een dialoog en** wisselt geregeld informatie uit met het maatschappelijk middenveld binnen de Unie.
11. De Commissie zorgt er ook voor dat er een intensieve dialoog wordt gevoerd met de particuliere sector, **onder meer over manieren om particuliere investeringen in partnerlanden aan te trekken.**

Artikel 10

[Mainstreaming

In de onder het instrument vallende programma's en acties worden bestrijding van klimaatverandering, milieubescherming en gendergelijkheid gemainstreamd, overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]. Deze prioriteiten worden in aanmerking genomen bij het ontwerp en de uitvoering van acties in het kader van het instrument, teneinde nevenvoordelen te creëren en op coherente wijze meerdere doelstellingen tegelijk te verwezenlijken.]

Team Europa-aanpak

1. De [...] **Unie en haar** lidstaten [...] coördineren hun acties nauw [...] **in een participatieve en inclusieve Team Europa-aanpak, ook op het niveau van partnerlanden. Zij gaan effectief en efficiënt te werk, voorkomen** dubbel werk [...] en **verbeteren** de samenhang en complementariteit [...] tussen de bijstand die in het kader van dit instrument wordt verleend en alle andere bijstand die wordt verleend door de lidstaten, hun uitvoerende agentschappen, instellingen voor ontwikkelingsfinanciering en exportkredietinstellingen, alsmede door de EIB en de EBWO.
2. De [...] **Unie en haar** lidstaten [...] zorgen [...] voor **tijdig en inclusief** overleg en frequente informatie-uitwisselingen onder elkaar, **ook op het niveau van partnerlanden, in een vroegtijdig stadium en gedurende** de verschillende fasen van de uitvoeringscyclus, [...] **ook tijdens de programmering. Zij streven ernaar** gezamenlijk acties vast te stellen, te bespreken en uit te voeren, onder meer op het gebied van informatie, communicatie en zichtbaarheid.
3. De [...] **Unie** en de lidstaten streven er in het kader van een Team Europa-aanpak naar samen te werken met gelijkgestemde partners en belanghebbenden, onder meer door **waar mogelijk** middelen te bundelen, om gezamenlijk bij te dragen aan de verwezenlijking van gemeenschappelijke doelstellingen.

Migratie en gedwongen ontheemding

1. De Unie werkt samen met de partnerlanden op basis van een alomvattende **en tot wederzijds nut strekkende** aanpak van migratie, **onder meer bij het ontwerpen en in de praktijk brengen van nieuwe benaderingen**, met name om irreguliere migratie en gedwongen ontheemding te voorkomen [...]. **Deze aanpak omvat het adresseren van de onderliggende oorzaken ervan, het garanderen van toegang tot internationale bescherming waar dat nodig is, het vergemakkelijken van veilige, waardige, duurzame en doeltreffende terugkeer, overname en re-integratie, en het bevorderen van legale migratiemogelijkheden, met inachtneming van de nationale bevoegdheden.**
2. Met deze aanpak worden er maximale synergieën en alomvattende partnerschappen opgebouwd, waarbij bijzondere aandacht wordt besteed aan landen van herkomst, doorreis en vertrek in een naadloze hele-routeaanpak. Hierbij worden alle passende instrumenten en het noodzakelijke hefboomeffect gecombineerd in een flexibele, **stimulerende** aanpak met, naargelang het geval, mogelijke wijzigingen in de toewijzing van middelen in verband met migratie **ter stimulering van partnerlanden om werk te maken van EU-prioriteiten op migratiegebied** overeenkomstig de doelstellingen en programmeringsbeginselen van het instrument, zoals vermeld in de artikelen 4 en 14, en, indien van toepassing, volgens de in artikel 19 bedoelde procedure. Daarbij wordt rekening gehouden met doeltreffende samenwerking en de uitvoering van Unieovereenkomsten en -regelingen en van dialogen over migratie. Die acties worden uitgevoerd met volledige inachtneming van het internationaal recht, waaronder het internationaal **humanitair recht**, mensenrechten- en vluchtelingenrecht, en van de bevoegdheden van de Unie en van de lidstaten.
3. Indien [...] **er in verband met migratiebeheer** ernstige tekortkomingen worden **vastgesteld met betrekking tot de internationaalrechtelijke** verplichting van [...] een partnerland om zijn [...]onderdanen over te nemen, [...] **of tot andere verplichtingen krachtens internationaal recht**, kan de Commissie betalingen of de uitvoering van [...] **een of meer acties geheel of gedeeltelijk** opschorten. De opschorting **mag** in geen geval gevolgen **hebben** voor de verlening van humanitaire hulp.

4. Om het bestaan van[...] ernstige tekortkomingen als bedoeld in lid 3 [...] **vast te stellen**, baseert de Commissie zich, na overleg met het **betrokken [...]partnerland**, op de beoordelingen die zijn uitgevoerd overeenkomstig artikel 25 bis van Verordening (EG) nr. 810/2009⁵⁶ en artikel 8 van Verordening (EU) 2018/1806⁵⁷[...], **in overleg met de [...]EDEO en met name op basis van informatie uit de lidstaten.**
- 4 bis. Alvorens een dergelijk opschortingsbesluit overeenkomstig lid 3 te nemen, overlegt de Commissie met de Raad over de politieke wenselijkheid daarvan en houdt zij zoveel mogelijk rekening met de standpunten van de Raad. Bij het overwegen van een dergelijk besluit worden de algemene betrekkingen van de Unie en de lidstaten met het betrokken partnerland, onder meer op het gebied van migratie, in aanmerking genomen, evenals het evenredigheidsbeginsel en de mogelijke gevolgen van de maatregelen voor met name de verlening van basisdiensten, de mensenrechten en de democratie, en maatschappelijke organisaties.**
5. **De Commissie evalueert de overeenkomstig lid 3 genomen maatregelen regelmatig en stelt de Raad in kennis.** Indien de Commissie van oordeel is dat de redenen voor [...] die maatregelen niet langer gelden, heft de Commissie de opschorting **van de betalingen of de acties geheel of gedeeltelijk op.** Alvorens een dergelijk besluit te nemen, overlegt de Commissie met de Raad over de politieke wenselijkheid daarvan en houdt zij zo veel mogelijk rekening met de standpunten van de Raad.

---

⁵⁶ [...]

⁵⁷ [...]

Titel II
Uitvoering van het instrument
Hoofdstuk I
Algemene bepalingen inzake programmering

Artikel 13

Algemene benadering van de programmering

1. Acties uit hoofde van artikel 3, lid 2, punt a), en artikel 3, lid 3, punt a), zijn gebaseerd op programmering.
2. Op basis van artikel 8 bieden programmeringsdocumenten een samenhangend kader voor samenwerking tussen de Unie, partnerlanden of -regio's en andere partners, in overeenstemming met **de in artikel 4 en bijlage II vermelde doelstellingen**, het overkoepelende doel en het toepassingsgebied, en de [...] in deze verordening vermelde beginselen.

De Commissie raadpleegt [...] andere donoren en actoren, waaronder lokale overheden, vertegenwoordigers van het maatschappelijk middenveld en de particuliere sector, **naargelang het geval, onder meer om erop toe te zien dat de programmeringsdocumenten zijn aangepast aan de lokale context.**

De Commissie [...] **verstrekt** het Europees Parlement en de Raad **tijdig informatie** [...] **over** de resultaten van de in de tweede alinea [...] **bedoelde** raadplegingen.

- 2 bis. **Gedurende het gehele programmeringsproces stelt de Commissie op grond van dit hoofdstuk de Raad regelmatig in kennis van de stand van zaken in verband met de programmering en neemt zij de standpunten van de Raad in aanmerking, ook die welke deze inneemt in het in artikel 8, lid 1 bis, bedoelde jaarlijkse strategisch debat.**

3. [Het instrument draagt bij aan acties in het kader van Verordening (EU) [XXX] [Erasmus+]. Op grond van deze verordening wordt voor de duur van het meerjarig financieel kader één programmeringsdocument opgesteld. Op het gebruik van de betrokken middelen is Verordening (EU) [XXX] [Erasmus+] van toepassing.]

Artikel 14

Beginselen inzake geografische programmering

1. De programmering uit hoofde van artikel 3, lid 2, punt a), is gebaseerd op de volgende beginselen:
- a) de acties worden [...] gebaseerd op een **vroegtijdige en inclusieve** dialoog tussen de Unie [...] en de lidstaten **in een Team Europa-aanpak en, voor zover mogelijk,** [...] de betrokken partnerlanden, met inbegrip van nationale, regionale en lokale overheden, en met betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld;
  - b) bij de programmering kunnen samenwerkingsactiviteiten worden gepland die worden gefinancierd uit verschillende in artikel 6, lid 1, vermelde toewijzingen en uit andere Unieprogramma's overeenkomstig de desbetreffende rechtshandelingen.
2. De programmering uit hoofde van artikel 3, lid 1, eerste alinea, punten a) tot en met e), voorziet in een specifiek samenwerkingskader op maat, op basis van de volgende elementen, naargelang het geval:
- a) de prioriteiten van de partnerlanden en -regio's, gebaseerd op de in lid 1 bedoelde dialoog, waarbij ook rekening wordt gehouden met de nationale of regionale strategie en het nationale of regionale plan;
  - b) het partnerschap met de Unie, waaronder de bevordering van wederzijdse belangen en gedeelde prioriteiten, alsook het ambitieniveau van gezamenlijk overeengekomen doelstellingen;

- c) voor kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaat-lidstaten en partnerlanden in de regio van het oostelijk nabuurschap, resultaten op het gebied van politieke hervorming, economische en sociale ontwikkeling en convergentie in de richting van het EU-acquis, **met bijzondere aandacht voor de rechtsstaat en de grondrechten, democratische instellingen en hervorming van het openbaar bestuur;**
- d) het vermogen en de inzet van partnerlanden en -regio's om gedeelde waarden en beginselen te bevorderen en multilaterale allianties en een op regels **gebaseerde internationale orde** [...] te ondersteunen;
- e) het ontwikkelingsniveau **en de behoeften** van partnerlanden en -regio's **en hun** [...] inzet voor het aanpakken van de aanjagers van kwetsbaarheid [...];
- e bis) de inzet van partnerlanden en -regio's voor het aanpakken van de aanjagers en de onderliggende oorzaken van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding;**
- f) het vermogen van partnerlanden en -regio's om binnenlandse middelen te mobiliseren en doeltreffend te benutten en om toegang te krijgen tot financiële middelen van andere actoren, waaronder de particuliere sector;
- g) de absorptiecapaciteit van partnerlanden en -regio's en het potentiële effect van Uniefinanciering in partnerlanden en -regio's, **rekening houdend met de specifieke uitdagingen en behoeften van de minst ontwikkelde landen, kleine eilandstaten in ontwikkeling en niet aan zee grenzende ontwikkelingslanden, in voorkomend geval.**

Artikel 15

Documenten inzake geografische programmering

1. Wat betreft acties uit hoofde van artikel 3, lid 2, punt a), wordt het instrument uitgevoerd door middel van meerjarige indicatieve landen-, meerlanden-, regionale of transregionale programma's.

2. In de in lid 1 bedoelde meerjarige indicatieve programma's worden de voor Uniefinanciering geselecteerde prioritaire gebieden, de specifieke doelstellingen en, in voorkomend geval, de **wijzen van uitvoering** vastgelegd. **Tenzij dit terdege wordt gemotiveerd, vermelden de meerjarige indicatieve programma's tevens** indicatieve financiële toewijzingen, **zowel in totaal als per prioritair gebied** [...].
3. Die meerjarige indicatieve programma's worden opgesteld op basis van:
  - a) een nationale of regionale strategie die door de Commissie is aanvaard als basis voor het daarmee overeenstemmende meerjarige indicatieve programma op het moment dat laatstgenoemd document wordt vastgesteld. Voor de onder artikel 3, lid 1, eerste alinea, punt a), vallende uitbreidings- en oostelijk-nabuurshipartners kan dit document [...] de vorm aannemen van een op prestaties gebaseerd plan en voldoen aan de overeenkomstig artikel 31 van deze verordening vastgestelde uitvoeringsvoorschriften;
  - b) een kaderdocument waarin het beleid van de Unie ten aanzien van de betrokken partner of partners is vastgelegd, met inbegrip van een gezamenlijk document van de Unie en de lidstaten;
  - c) een gezamenlijk document van de Unie en de betrokken partner of partners, waarin gemeenschappelijke prioriteiten en onderlinge afspraken staan vermeld.

Artikel 16

Documenten inzake mondiale programmering

1. Wat betreft acties uit hoofde van artikel 3, lid 3, punt a), wordt het instrument uitgevoerd door middel van meerjarige indicatieve programma's.
2. In de in lid 1 bedoelde meerjarige indicatieve programma's worden de strategie van de Unie, de voor Uniefinanciering geselecteerde prioriteiten, de specifieke doelstellingen en de indicatieve financiële toewijzingen vastgelegd.

Indien van toepassing worden middelen en prioritaire acties voor deelname aan mondiale initiatieven vastgelegd.

Vaststelling en wijziging van meerjarige indicatieve programma's

1. De in de artikelen 15 en 16 bedoelde meerjarige indicatieve programma's worden door de Commissie vastgesteld door middel van uitvoeringshandelingen. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 32, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld. Die procedure is tevens van toepassing op de in [...] **leden 1 bis en 2** van dit artikel bedoelde toetsingen die tot een significante inhoudelijke wijziging van het meerjarige indicatieve programma leiden. **Bij de voorbereiding van de meerjarige indicatieve programma's neemt de Commissie de standpunten van de Raad in aanmerking, ook die welke hij inneemt in het in artikel 8, lid 1 bis, bedoelde jaarlijkse strategische debat.**
- 1 bis.** De meerjarige indicatieve programma's worden halverwege de looptijd getoetst, in samenhang met het uitvoeringsverslag voor "Europa in de wereld", bedoeld in artikel 10, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]. Bij de toetsingen wordt ook rekening gehouden met de informatie die jaarlijks door de Commissie aan het Europees Parlement en de Raad wordt verstrekt overeenkomstig artikel 9, lid 2, van [de prestatieverordening], alsook met de standpunten die de Raad inneemt in het overleg over de stand van zaken van de programmering, bedoeld in artikel 13, lid 2 bis, van deze verordening.
2. **Daarnaast kunnen** meerjarige indicatieve programma's [...] zo nodig **tijdig** op ad-hocbasis worden getoetst met het oog op een doeltreffende uitvoering, met name bij materiële wijzigingen in het in artikel 8 bedoelde beleidskader, **bij strategische wijzigingen die gevolgen hebben voor het externe optreden van de Unie ten aanzien van een partnerland of -regio**, of naar aanleiding van een crisis- of postcrisisituatie.

3. Om terdege gemotiveerde dwingende redenen van urgentie, zoals bij crises of **bij een verslechtering van de betrekkingen van de Unie met een partnerland als gevolg van** onmiddellijke bedreigingen voor de vrede, de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten of de fundamentele vrijheden, kan de Commissie de in de artikelen 15 en 16 bedoelde meerjarige indicatieve programma's wijzigen door middel van onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen, die overeenkomstig de in artikel 32, lid 5, bedoelde procedure worden vastgesteld. **Na de vaststelling van die uitvoeringshandelingen is artikel 8, leden 3 en 4, van Verordening (EG) nr. 182/2011 van toepassing.**
4. **Wanneer de Commissie overeenkomstig de leden 2 en 3 indicatieve meerjarenprogramma's wijzigt, houdt zij rekening met de aanbevelingen van de Raad.**

Hoofdstuk II

Actieplannen, maatregelen en uitvoeringsbeginselen

Artikel 18

Actieplannen en maatregelen

1. De Commissie keurt jaarlijkse of meerjarige actieplannen en maatregelen goed. Maatregelen kunnen de vorm aannemen van afzonderlijke maatregelen, bijzondere maatregelen, ondersteunende maatregelen of buitengewone steunmaatregelen. In de actieplannen en maatregelen wordt rekening gehouden met de specifieke context en worden voor elke actie de doelstellingen, de verwachte resultaten en relevante activiteiten, de wijze van uitvoering, **monitoring en evaluatie overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]**, alsmede de begroting en eventuele ondersteunende uitgaven gespecificeerd.
2. Acties die met programmeerbare bedragen worden gefinancierd, zijn gebaseerd op programmeringsdocumenten. Actieplannen worden tijdig op inclusieve en transparante wijze opgesteld. **Tenzij dit terdege wordt gemotiveerd, worden actieplannen gezamenlijk met de lidstaten besproken overeenkomstig de Team Europa-aanpak.**

3. Indien nodig kan een actie, vóór of na de vaststelling van actieplannen, als afzonderlijke maatregel worden vastgesteld. Afzonderlijke maatregelen die met programmeerbare bedragen worden gefinancierd, zijn gebaseerd op programmeringsdocumenten, behalve in terdege gemotiveerde gevallen.
4. Bij onvoorziene behoeften of omstandigheden, en wanneer financiering uit passender bronnen niet mogelijk is, kan de Commissie bijzondere maatregelen vaststellen waarin niet is voorzien in de programmeringsdocumenten.
5. De Commissie kan buitengewone steunmaatregelen vaststellen voor acties betreffende behoeften op het gebied van crisisbeheersing, vredesopbouw en buitenlands beleid.

Een buitengewone steunmaatregel heeft een duur van maximaal 18 maanden, die tweemaal met een periode van maximaal 6 maanden kan worden verlengd, tot een maximale duur van 30 maanden, indien de uitvoering ervan stuit op objectieve, onvoorziene hindernissen.

Bij langdurige crises of conflicten kan de Commissie een tweede buitengewone steunmaatregel vaststellen voor de duur van maximaal 18 maanden. In terdege gemotiveerde gevallen kunnen er verdere maatregelen worden vastgesteld indien de continuïteit van het optreden van de Unie van essentieel belang is en niet door andere middelen kan worden verzekerd.

6. Indien er geen ondersteunende uitgaven zoals bedoeld in artikel 6, lid 4, zijn opgenomen in de in dit artikel bedoelde actieplannen of maatregelen, stelt de Commissie in voorkomend geval ondersteunende maatregelen vast.

Artikel 19

Vaststelling van actieplannen en maatregelen

1. Actieplannen en maatregelen worden door middel van uitvoeringshandelingen vastgesteld. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 32, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld.

2. De in lid 1, tweede zin, bedoelde procedure is niet van toepassing op:
- a) actieplannen en afzonderlijke maatregelen waarvoor de Uniefinanciering niet meer bedraagt dan [...] **8 000 000** EUR;
  - b) bijzondere en ondersteunende maatregelen, **alsmede actieplannen die zijn vastgesteld om acties betreffende behoeften op het gebied van crisisbeheersing, vredesopbouw en buitenlands beleid uit te voeren**, waarvoor de Uniefinanciering niet meer dan [...] **16 000 000** EUR bedraagt;
  - c) buitengewone steunmaatregelen als bedoeld in artikel 18, lid 5, [...] waarvoor de Uniefinanciering niet meer bedraagt dan [...] **32 000 000** EUR;
  - d) technische wijzigingen in actieplannen en maatregelen, mits die wijzigingen geen substantiële invloed hebben op **de reikwijdte of** de doelstellingen van de betrokken actieplannen of maatregelen, zoals:
    - i) wijziging van de wijze van uitvoering;
    - ii) herschikking van middelen tussen acties die in een actieplan zijn opgenomen;
    - iii) verhoging van de begroting van de actieplannen en maatregelen met een bedrag van niet meer dan 20 % van deze begroting **en niet meer dan 16 000 000 EUR**;
  - e) **in afwijking van artikel 223, lid 4, punt e), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509**, rentesubsidies en subsidies voor financieringskosten die aan het [...] partnerland worden verstrekt in verband met financiële bijstand, indien dit terdege wordt gemotiveerd.

De op grond van dit lid vastgestelde actieplannen en maatregelen, met uitzondering van buitengewone steunmaatregelen voor behoeften op het gebied van crisisbeheersing, vredesopbouw en buitenlands beleid, en technische wijzigingen worden door de Commissie binnen één maand na de vaststelling ervan aan het Europees Parlement en de lidstaten meegedeeld via het in artikel 32, lid 1, bedoelde bevoegde comité.

3. Alvorens buitengewone steunmaatregelen als bedoeld in lid 2, eerste alinea, punt c), vast te stellen of te verlengen, stelt de Commissie het Europees Parlement en de Raad in kennis van de aard en de doelstellingen van die maatregelen en van de voorgenomen bedragen, **en neemt zij hun opmerkingen en suggesties in aanmerking**. De Commissie stelt het Europees Parlement en de Raad tevens in kennis alvorens aanzienlijke inhoudelijke wijzigingen in reeds vastgestelde buitengewone steunmaatregelen aan te brengen, **en neemt hun opmerkingen en suggesties in aanmerking**. Omwille van de samenhang van het externe optreden van de Unie houdt de Commissie bij de planning en de uitvoering van die maatregelen rekening met de beleidsaanpak ter zake.
4. Indien dat om terdege gemotiveerde dwingende redenen van urgentie, zoals crises, met inbegrip van natuurrampen of door de mens veroorzaakte rampen, **of een verslechtering van de betrekkingen van de Unie met een partnerland als gevolg van** onmiddellijke bedreigingen voor de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten of de fundamentele vrijheden, vereist is, kan de Commissie actieplannen en maatregelen of wijzigingen in de bestaande actieplannen en maatregelen vaststellen in de vorm van onmiddellijk toepasselijke uitvoeringshandelingen overeenkomstig de in artikel 32, lid 5, bedoelde procedure. **Na de vaststelling of wijziging is artikel 8, leden 3 en 4, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.**
5. **Overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening] worden er passende beoordelingen verricht.**

Artikel 20

Subsidiabiliteitsregels

1. Met inachtneming van de leden 10 en 11 van dit artikel zijn deelnemers aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen voor acties die worden gefinancierd uit hoofde van artikel 3, lid 1, eerste alinea, punten b) tot en met e), onderdanen van of daadwerkelijk gevestigd in:
  - a) een lidstaat, een met een lidstaat verbonden land of gebied overzee als bedoeld in bijlage II bij het VWEU, of een lid van de Europese Economische Ruimte;
  - b) een toetredend land, een kandidaat-lidstaat of een potentiële kandidaat;
  - c) een ontwikkelingsland of -gebied dat geen lid is van de G20;
  - d) een partnerland in de regio van het zuidelijk nabuurschap als vermeld in bijlage I;
  - e) elk ander partnerland, wanneer het begunstigde is van de uit hoofde van dit instrument gefinancierde actie;
  - f) een land ten aanzien waarvan de Commissie wederzijdse toegang tot externe financiering heeft vastgesteld **op basis van verbintenissen of voldoende bewijs van vergelijkbare openheid van de markt en externe financiering**;
  - g) een land dat lid is van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling, ten aanzien van opdrachten die worden uitgevoerd in een van de minst ontwikkelde landen, overeenkomstig de lijst van ontvangers van officiële ontwikkelingshulp **of arme landen met een zware schuldenlast overeenkomstig de lijst van de Wereldbank**;
2. Met inachtneming van de leden 10 en 11 van dit artikel zijn deelnemers aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen voor acties die worden gefinancierd uit hoofde van artikel 3, lid 1, eerste alinea, punt a), onderdanen van of daadwerkelijk gevestigd in een land of gebied als bedoeld in lid 1, punten a), b), d), e) en f), van dit artikel of een partnerland in de regio van het oostelijk nabuurschap als vermeld in bijlage I.

3. Met inachtneming van lid 10 van dit artikel staat de deelname aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen voor acties die worden gefinancierd uit hoofde van artikel 3, lid 1, eerste alinea, punt f), en artikel 3, lid 2, punt b), v), zonder beperkingen open.
4. Met inachtneming van lid 10 van dit artikel staat deelname aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen ook open voor internationale organisaties.
5. Met inachtneming van lid 10 van dit artikel mogen alle in het kader van het instrument gefinancierde producten uit elk land of gebied afkomstig zijn.
6. Met inachtneming van lid 10 van dit artikel, zijn de subsidiabiliteitsregels van dit artikel niet van toepassing op, en leiden zij niet tot nationaliteitsbeperkingen voor, natuurlijke personen die bij een voor deelname in aanmerking komende contractant of, in voorkomend geval, een voor deelname in aanmerking komende subcontractant in dienst zijn of anderszins door deze wettig zijn aangeworven.
7. Met inachtneming van lid 10 van dit artikel komen voor acties die in direct of indirect beheer worden uitgevoerd door entiteiten als bedoeld in artikel 62, lid 1, punt c), ii) tot en met ix), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, de landen en gebieden in aanmerking die overeenkomstig de regels van die entiteiten in aanmerking komen voor deelname aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen, naast de landen en gebieden die uit hoofde van dit artikel in aanmerking komen. Producten moeten afkomstig zijn uit de landen en gebieden die in aanmerking komen overeenkomstig de regels van die entiteiten, naast de landen en gebieden die uit hoofde van dit artikel in aanmerking komen voor aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen.

Met inachtneming van lid 10 van dit artikel voor acties die worden uitgevoerd door entiteiten die niet onder de vorige alinea vallen, kunnen die ontvangers, wanneer dergelijke acties gezamenlijk worden gefinancierd met derden die geen ontvangers zijn van deze acties, besluiten dat de landen en gebieden die volgens de regels van die derden in aanmerking komen voor deelname aan aanbestedingen en procedures voor de toekenning van subsidies en prijzen, in aanmerking komen, naast de landen en gebieden die uit hoofde van dit artikel in aanmerking komen.

8. Wanneer een derde financiering verstrekt voor een trustfonds dat is opgericht door de Commissie of via externe bestemmingsontvangsten, zijn de subsidiabiliteitsregels van de oprichtingsakte van het trustfonds of van de overeenkomst met de derde in geval van externe bestemmingsontvangsten van toepassing.
9. Met inachtneming van de leden 10 en 11 zijn in het geval van acties die uit hoofde van dit instrument en van een ander programma van de Unie of van verschillende pijlers van dit instrument worden gefinancierd, de subsidiabiliteitsregels met de mogelijke beperkingen en uitbreidingen ervan in het kader van een van die programma's of pijlers van toepassing.
10. De in dit artikel vastgelegde subsidiabiliteitsregels of het soort deelnemers aan toekenningsprocedures, ook met betrekking tot de directe en indirecte zeggenschap daarover door entiteiten uit een partnerland, kunnen worden beperkt indien dergelijke beperkingen **de strategische belangen van de Unie dienen of** vereist zijn vanwege de specifieke aard of doelstellingen van de activiteit of de toepassing van beperkende maatregelen van de Unie, of indien die beperkingen noodzakelijk zijn voor de doeltreffende uitvoering van de activiteit [...]. Om veiligheidsredenen gelden voor leveranciers met een hoog risico subsidiabiliteitsbeperkingen.

De in dit artikel vastgelegde subsidiabiliteitsregels kunnen ook worden beperkt door responsmaatregelen van de Unie die zijn vastgesteld in het kader van de verordening betreffende de bescherming van de Unie en haar lidstaten tegen economische dwang door derde landen en Verordening (EU) 2022/1031 van het Europees Parlement en de Raad⁵⁸.

De Commissie stelt de lidstaten regelmatig, via het in artikel 32, lid 1, bedoelde Comité voor Europa in de wereld, in kennis van besluiten om de subsidiabiliteit te beperken.

---

⁵⁸ Verordening (EU) 2022/1031 van het Europees Parlement en de Raad van 23 juni 2022 over toegang van ondernemers, goederen en diensten uit derde landen tot de aanbestedings- en concessiemarkten van de Unie en procedures ter ondersteuning van onderhandelingen over toegang van ondernemers, goederen en diensten uit de Unie tot de aanbestedings- en concessiemarkten van derde landen (Instrument voor internationale overheidsopdrachten – IIO) (PB L 173 van 30.6.2022, blz. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1031/oj>).

11. De in dit artikel vastgestelde subsidiabiliteitsregels kunnen **bij wijze van uitzondering** worden uitgebreid in geval van urgentie of niet-beschikbaarheid van in aanmerking komende deelnemers op de markten van de betrokken landen of gebieden, of in andere terdege gemotiveerde gevallen waarin de toepassing van de subsidiabiliteitsregels de uitvoering van een actie onmogelijk of uiterst moeilijk zou maken, of wanneer een dergelijke uitbreiding in het strategische belang van de Unie is. **De Commissie stelt de lidstaten regelmatig, via het in artikel 32, lid 1, bedoelde Comité voor Europa in de wereld, in kennis van besluiten om de subsidiabiliteit uit te breiden.**
12. Om de lokale capaciteit en lokale markten en aankopen te bevorderen, wordt voorrang gegeven aan lokale en regionale ondernemers indien Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 voorziet in gunning op basis van één offerte. In alle andere gevallen wordt deelneming van **daadwerkelijk in de lidstaten gevestigde ondernemers en plaatselijke** en regionale ondernemers bevorderd in overeenstemming met de desbetreffende bepalingen van die verordening. Er worden duurzaamheids- en zorgvuldigheidscriteria bevorderd **en daarbij wordt rekening gehouden met (maatschappelijk) verantwoord ondernemen.**

Artikel 21

Uitgesloten activiteiten

Met Uniefinanciering uit hoofde van het instrument worden geen acties of maatregelen ondersteund die kunnen leiden tot schending van de mensenrechten in partnerlanden **of die in strijd zijn met het beginsel “geen ernstige afbreuk doen” overeenkomstig artikel 5 van Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening].**

[Overdrachten, jaarlijkse tranches, terugbetalingen, ontvangsten en terugvorderingen uit financieringsinstrumenten en overschotten uit de begrotingsgarantie

1. In afwijking van artikel 12, lid 4, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 worden ongebruikte vastleggings- en betalingskredieten in het kader van dit instrument automatisch overgedragen en kunnen zij in het kader van dit instrument onder het overeenkomstige begrotingsonderdeel zoals bepaald in artikel 6, lid 1, worden vastgelegd respectievelijk gebruikt tot en met 31 december van het volgende begrotingsjaar. Het overgedragen bedrag wordt in het volgende begrotingsjaar als eerste gebruikt.

De Commissie stelt het Europees Parlement en de Raad in kennis van overgedragen vastleggingskredieten overeenkomstig artikel 12, lid 6, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

2. Vastleggingen in de begroting voor acties waarvan de uitvoering zich over meer dan één begrotingsjaar uitstrekt, kunnen over verschillende jaren in jaarlijkse tranches worden opgedeeld, in overeenstemming met artikel 112, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

Artikel 114, lid 2, derde alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 is niet van toepassing op de in de eerste alinea van dit lid bedoelde meerjarige acties. De Commissie maakt ambtshalve elk onderdeel van een vastlegging in de begroting vrij voor een actie die op 31 december van het vijfde jaar volgend op dat van de vastlegging niet is gebruikt voor voorfinanciering of tussentijdse betalingen, of waarvoor geen gecertificeerde uitgavenstaat of betalingsverzoek is ingediend.

3. Indien de verordening na 1 januari 2028 in werking treedt: kunnen, met ingang van 1 januari 2028, in afwijking van artikel 212, lid 3, eerste, tweede en vierde alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, en onverminderd artikel 12, lid 4, van Verordening (EU) 2024/792, ontvangsten, terugbetalingen en terugvorderingen uit financieringsinstrumenten voor extern optreden die zijn vastgesteld op grond van vóór 2021 vastgestelde basishandelingen, op grond van de Verordeningen (EU) 2021/1529, (EU) 2021/947 en (EU) 2024/792, en op grond van deze verordening, worden gebruikt om steun van de Unie te verlenen in het kader van deze verordening.

In afwijking van artikel 21, lid 3, punt f), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en van artikel 12, lid 4, van Verordening (EU) 2024/792 worden de in de eerste alinea van dit lid bedoelde middelen toegewezen aan het oorspronkelijke begrotingsonderdeel van het instrument en vormen zij externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

4. Indien de verordening na 1 januari 2028 in werking treedt: kunnen, met ingang van 1 januari 2028, overeenkomstig artikel 14, lid 3, van Besluit (EU) 2022/1628 en in afwijking van artikel 31, lid 8, van Verordening (EU) 2021/947, eventuele overschotten van voorzieningen in het bij Verordening (EG, Euratom) 480/2009 ingestelde Garantiefonds worden gebruikt om steun van de Unie te verlenen in het kader van deze verordening.

Indien de verordening na 1 januari 2028 in werking treedt: kunnen, met ingang van 1 januari 2028, in afwijking van artikel 216, lid 4, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 en onverminderd artikel 12, lid 5, van Verordening (EU) 2024/792 en artikel 14, lid 3, van Besluit (EU) 2022/1628, eventuele overschotten van voorzieningen voor de begrotingsgaranties en financiële bijstand die zijn vastgesteld op grond van de Verordeningen (EU) 2017/1601, (EU) 2021/947, (EU) 2024/792, (EU) 2024/1449, (EU) 2025/535 en deze verordening, worden gebruikt om steun van de Unie te verlenen in het kader van deze verordening.

In afwijking van artikel 12, lid 5, van Verordening (EU) 2024/792 worden de in de eerste alinea van dit lid bedoelde middelen toegewezen aan het oorspronkelijke begrotingsonderdeel van het instrument en vormen zij externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.]

Hoofdstuk III

Uitvoeringsinstrumenten

Artikel 23

Uitvoering en vormen van Uniefinanciering

1. Het instrument wordt direct of indirect uitgevoerd via een van de in artikel 62, lid 1, punt c), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 genoemde entiteiten, met inbegrip van entiteiten in de zin van punt c), ix). De Commissie kan overeenkomstig artikel 62, lid 1, punt c), viii), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 ook taken tot uitvoering van de begroting toevertrouwen aan het Instituut voor veiligheidsstudies van de Unie en de Europese Veiligheids- en defensieacademie.

2. Uniefinanciering kan worden verstrekt via de soorten financiering die zijn vastgesteld in Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met inbegrip van bijdragen aan door de Commissie opgezette trustfondsen, overeenkomstig artikel 238 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, en die welke specifiek zijn toegestaan in het kader van dit instrument. De begrotingsgarantie, financieringsinstrumenten, ook in combinatie met subsidies of met andere vormen van niet-terugbetaalbare steun in het kader van blandingverrichtingen, en financiële bijstand in het kader van het instrument worden uitgevoerd overeenkomstig titel X van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

3. Wanneer de Commissie werkt met maatschappelijke organisaties en belanghebbenden van partnerlanden zoals lokale overheden, houdt zij rekening met hun specifieke kenmerken, waaronder hun behoeften en de relevante context, bij het bepalen van nadere regelingen voor de financiering, het type bijdrage, de deelname, de evaluatiewijzen en toekenningsregelingen en de administratieve bepalingen voor het beheer van subsidies, om een zo breed mogelijk spectrum van belanghebbenden te bereiken en hen zo goed mogelijk te helpen. Er worden specifieke regelingen aangemoedigd overeenkomstig Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, zoals overeenkomsten inzake financieel kaderpartnerschap, financiële steun aan derden, subsidies die zijn toegekend zonder oproep tot het indienen van voorstellen, of vereenvoudigde vormen van financiering als bedoeld in artikel 125, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
4. In afwijking van artikel 198 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen subsidies zonder oproep tot het indienen van voorstellen worden toegekend in de volgende gevallen:
- a) subsidies van geringe waarde voor mensenrechtenverdedigers ter financiering van dringende beschermingsmaatregelen en -behoeften, onder meer door middel van mechanismen voor de bescherming van mensenrechtenverdedigers die gevaar lopen, alsmede voor bemiddelaars en andere actoren uit het maatschappelijk middenveld die in een context van crises en gewapende conflicten betrokken zijn bij dialoog, conflictoplossing, verzoening en vredesopbouw, waar passend zonder dat medefinanciering nodig is;
  - b) subsidies, waar passend zonder dat medefinanciering nodig is, ter financiering van acties in de moeilijkste omstandigheden waarin de uitnodiging tot het indienen van voorstellen niet passend is, met inbegrip van situaties waarin de fundamentele vrijheden ernstig in het gedrang zijn, onder meer in het geval van mensenrechtenschendingen, waarin democratische instellingen **en onafhankelijke media** worden bedreigd, waarin crises of gewapende conflicten escaleren, waarin de veiligheid van mensen gevaar loopt, of waarin mensenrechtenorganisaties, mensenrechtenverdedigers, bemiddelaars en andere actoren uit het maatschappelijk middenveld die betrokken zijn bij dialoog, verzoening en vredesopbouw in het kader van crises en gewapende conflicten, in zeer moeilijke omstandigheden moeten werken; dergelijke subsidies bedragen ten hoogste 1 000 000 EUR en hebben een looptijd van maximaal 18 maanden, die met 12 maanden kan worden verlengd wanneer de uitvoering stuit op objectieve en onvoorziene hindernissen;

- c) subsidies voor de Global Campus of Human Rights;
  - d) subsidies van geringe waarde aan maatschappelijke organisaties, waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van vereenvoudigde financieringsvormen overeenkomstig artikel 125 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509[...];
  - e) **uitzonderlijk en** indien nodig en naar behoren gemotiveerd in de in artikel 18 bedoelde actieplannen en maatregelen, subsidies aan privaatrechtelijke juridische entiteiten die daadwerkelijk in een lidstaat zijn gevestigd om investeringen te faciliteren die in het strategische belang van de Unie zijn en de doelstellingen van het instrument te ondersteunen. **De Commissie legt de criteria en de voorwaarden voor de toekenning van dergelijke subsidies vast en maakt deze openbaar, en stelt de lidstaten via het in artikel 32, lid 1, bedoelde Comité “Europa in de wereld” in kennis van de toekenningsbesluiten.**
5. Op gebieden die verband houden met de bescherming van de mensenrechten en de democratie en de ondersteuning van maatschappelijke actoren, kan de Unie bijstand verlenen, onafhankelijk van de toestemming van regeringen en andere overheidsinstanties van de betrokken partnerlanden; die acties ondersteunen voornamelijk maatschappelijke actoren, rekening houdend met vormen en wijzen van uitvoering, zoals bedoeld in lid 4 van dit artikel.

6. Begrotingssteun, onder meer door middel van prestatiecontracten voor sectorale hervormingen, wordt gebaseerd op eigen inbreng van een land, wederzijdse verantwoordingsplicht en inzet van de partnerlanden voor universele waarden, democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat, waarbij rekening wordt gehouden met hun prestaties en vorderingen, en is gericht op het versterken van de partnerschappen tussen de Unie en de partnerlanden. Die steun heeft onder meer betrekking op versterkte beleidsdialog, capaciteitsopbouw en beter bestuur, in aanvulling op de inspanningen van de partners om meer inkomsten te innen en middelen beter te besteden ter ondersteuning van een duurzame en inclusieve groei en het scheppen van waardige werkgelegenheid, ook voor **vrouwen en jongeren, sociale dialoog**, het uitbannen van armoede, het verkleinen van ongelijkheid en het tot stand brengen en consolideren van democratieën en vreedzame samenlevingen. Begrotingssteun draagt ook bij tot gendergelijkheid.

Elk besluit om begrotingssteun te verstrekken, wordt gebaseerd op door de Unie overeengekomen beleidslijnen inzake begrotingssteun, een duidelijke reeks subsidiabiliteitscriteria en een zorgvuldige beoordeling van de risico's en voordelen.

Begrotingssteun wordt zodanig gedifferentieerd dat [...] **doeltreffend** kan worden ingespeeld op de politieke, economische, sociale en ecologische context van het partnerland, waarbij rekening wordt gehouden met kwetsbare situaties.

Wanneer begrotingssteun overeenkomstig artikel 241 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 wordt verleend, bepaalt en monitort de Commissie duidelijke criteria met betrekking tot de voorwaarden voor de begrotingssteun, zoals vorderingen op het gebied van hervormingen en transparantie, en ondersteunt zij de ontwikkeling van parlementaire controle, nationale auditcapaciteit en verbeterde transparantie van en publieke toegang tot informatie.

De uitbetaling van begrotingssteun geschiedt op basis van indicatoren waaruit blijkt dat voldoende vooruitgang wordt geboekt bij het verwezenlijken van de met het partnerland overeengekomen doelstellingen.

7. Overeenkomstig artikel 196, lid 2, tweede alinea, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, kunnen in naar behoren gemotiveerde uitzonderlijke gevallen als bepaald in de in artikel 18 bedoelde actieplannen en maatregelen, in het kader van het instrument ondersteunde activiteiten en de daarmee gemoeide kosten die zijn gedaan in 2028 als subsidiabel worden beschouwd vanaf 1 januari 2028, zelfs indien ze vóór de indiening van de subsidieaanvraag zijn uitgevoerd en gemaakt.
8. De uitvoering van acties in indirect beheer, onder meer via financieringsinstrumenten, begrotingsgaranties en blendingverrichtingen in het kader van het instrument, wordt waar mogelijk en overeenkomstig artikel 157, lid 1, eerste alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 toevertrouwd aan de EIB, de EBWO of een lidstaatorganisatie, eventueel in combinatie met aanvullende andere vormen van financiële steun, zowel uit lidstaten als van derden.
9. Door partnerlanden opgelegde belastingen, rechten en heffingen die worden betaald bij de uitvoering van middelen van de Unie uit hoofde van deze verordening, kunnen in aanmerking komen voor financiering uit hoofde van het instrument, onder de voorwaarden van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met uitzondering van belastingen, rechten en heffingen die specifiek zijn gericht op de financiering van het externe optreden.
10. Voor de toepassing van artikel 153, lid 3, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kan het evaluatiecomité geheel of gedeeltelijk uit externe deskundigen bestaan.
11. In geval van indirect beheer met partnerlanden, door hen aangewezen organen, of organisaties of organen van partnerlanden op regionaal of mondiaal niveau, waarbij de Commissie verantwoordelijkheden op het gebied van financieel beheer blijft behouden overeenkomstig artikel 157, lid 7, tweede alinea, punt a), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, vordert de Commissie, indien nodig en onverminderd de verantwoordelijkheden van de aanbestedende diensten, verschuldigde bedragen terug van de ontvangers van de aanbestedende diensten overeenkomstig de artikelen 101 tot en met 106 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, met uitzondering van artikel 101, leden 7, 8) en 9), onder meer door middel van een besluit dat executoriale titel vormt onder dezelfde voorwaarden als die welke zijn vastgesteld in artikel 299 VWEU. In de financieringsovereenkomst worden te dien einde bepalingen opgenomen.

Indien dat partnerland, het orgaan dat het partnerland heeft aangewezen of de organisatie of het orgaan van de partnerlanden op regionaal of mondiaal niveau zijn taken tot uitvoering van de begroting of de verplichtingen, beginselen, doelstellingen en regels die bepalend zijn voor de uitoefening van het indirecte beheer, niet vervult, kan de Commissie alle noodzakelijke maatregelen nemen, waaronder het tijdelijk of definitief in de plaats treden van de entiteit en het namens en voor rekening van de entiteit handelen in indirect beheer. In een dergelijk geval kan de Commissie voor de extra administratieve last die zij draagt, een financiële vergoeding ontvangen ten laste van de aan het partnerland in kwestie toegewezen middelen.

12. Gezamenlijke aanbestedingen in de zin van artikel 168 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 die uit hoofde van deze verordening worden gefinancierd, kunnen met elk partnerland worden uitgevoerd.

12 bis. Technische samenwerking, met inbegrip van het mobiliseren van expertise uit de overheidssector, blijft een belangrijk instrument in het instrumentarium “Europa in de wereld” en draagt bij tot de verwezenlijking van de doelstellingen van het instrument door Europese waarden, normen en modellen voor overheidsbeleid in partnerlanden te verspreiden in het kader een Team Europa-aanpak.

13. De samenwerking tussen de Unie en haar partners kan bestaan uit deelname aan structuren die zijn opgezet voor het organiseren van de programmering met andere donoren, **met inbegrip van trilaterale samenwerking**, of voor het beheren van de uitvoering van acties, alsook het afleggen van gezamenlijke verklaringen of verklaringen om de bijdrage van de Unie zichtbaarder te maken en te zorgen voor een doeltreffende uitvoering en coördinatie van de begroting, alsook financieringsovereenkomsten die zijn gesloten met organisaties of organen van partnerlanden op regionaal of mondiaal niveau.

Begrotingsgaranties en financiële bijstand: maximale steun, financiering en leningen van de Unie

1. [De Unie kan steun verlenen in de vorm van een begrotingsgarantie tot een maximumbedrag van 95 000 000 000 EUR in lopende prijzen. Het maximumbedrag van de begrotingsgarantie wordt verminderd met de bedragen van de financiële bijstand die wordt verleend als macrofinanciële bijstand in de vorm van leningen en als beleidsondersteunende leningen als bedoeld in artikel 23, lid 2, alsook de bedragen van de uit hoofde van Verordening (Euratom) [XXX] (INSC-D) verstrekte leningen.]
2. Het voorzieningspercentage voor de in lid 1 bedoelde begrotingsgarantie en financiële bijstand ligt tussen 9 % en 50 %, afhankelijk van het soort verrichtingen. Het voorzieningspercentage bedraagt 9 % voor de financiële bijstand en voor de begrotingsgarantie ter dekking van soevereine risico's in verband met verstrekte leningen.
3. [De steun van de Unie aan Oekraïne in de vorm van begrotingsgaranties en financiële bijstand telt niet mee voor het in lid 1 van dit artikel bedoelde maximumbedrag.

De Unie kan Oekraïne steun verlenen in de vorm van een begrotingsgarantie van maximaal 48 000 000 000 EUR in lopende prijzen. Het voorzieningspercentage voor de begrotingsgarantie om verrichtingen ter ondersteuning van Oekraïne te garanderen, wordt aanvankelijk vastgesteld op 70 %.

Er wordt geen voorziening gevormd en, in afwijking van artikel 214, lid 1, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509, wordt geen voorzieningspercentage vastgesteld voor de leningen aan Oekraïne.]

4. De Commissie evalueert de voorzieningspercentages uit hoofde van de leden 2 en 3 van dit artikel elk jaar overeenkomstig de in artikel 41, lid 5, punt g), van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 bedoelde beoordeling en in overeenstemming met het kader voor risicobeheer van de Commissie.

5. De Commissie is bevoegd om overeenkomstig artikel 30 gedelegeerde handelingen vast te stellen om de leden 2 en 3 van dit artikel te wijzigen teneinde de daarin opgenomen voorzieningspercentages aan te passen, en om de in de leden 1 en 3 van dit artikel bedoelde maximumbedragen met respectievelijk maximaal 20 % en 30 % van die bedragen te verhogen.
6. Onverminderd artikel 6, lid 7, kunnen lidstaten, partnerlanden en andere derden specifieke bijdragen aan de begrotingsgarantie, financieringsinstrumenten of financiële bijstand leveren overeenkomstig artikel 211, lid 2, en artikel 221, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509. Dergelijke bijdragen aan de begrotingsgarantie of financiële bijstand resulteren in een aanvullend bedrag van de begrotingsgarantie of financiële bijstand.
7. Wanneer de in lid 6 bedoelde bijdragen in de vorm van contanten worden gedaan, dan vormen zij externe bestemmingsontvangsten in de zin van artikel 21, lid 2, punten a), d) en e), en artikel 21, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.
8. [De overeenkomstig de leden 1 en 3 van dit artikel vastgestelde begrotingsgarantie kan, binnen de in de leden 1 en 3 van dit artikel bedoelde maximumbedragen, worden gebruikt om steun te verlenen op grond van Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad en Verordening (Euratom) [XXX] (INSC-D), in overeenstemming met de in die programma's vastgestelde doelstellingen en subsidiabiliteitscriteria. Daartoe wordt de voorziening gefinancierd uit de financiële middelen van die andere programma's van de Unie.]
9. [De in artikel 6, lid 1, punten a) tot en met e), bedoelde bedragen worden gebruikt voor de voorziening van de begrotingsgarantie en financiële bijstand als bedoeld in lid 1 van dit artikel. De voorziening van de steun van de Unie aan Oekraïne in de vorm van de in lid 3 bedoelde begrotingsgarantie wordt gefinancierd uit de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld overeenkomstig artikel 6 van Verordening [(EU, Euratom) 20XX/XXX * [MFK-verordening] als bedoeld in artikel 6, lid 2, ook wanneer de begrotingsgarantie wordt verstrekt voor activiteiten uit hoofde van Verordening (Euratom) [XXX] (INSC-D).]

10. De in de leden 8 en 9 van dit artikel bedoelde voorziening wordt uiterlijk aan het einde van het laatste jaar van het meerjarig financieel kader vastgelegd.
11. Overeenkomstig artikel 214, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 wordt de in de leden 8 en 9 van dit artikel bedoelde voorziening tot drie jaar na het einde van het meerjarig financieel kader gevormd en wordt rekening gehouden met de voortgang bij de goedkeuring en ondertekening van de financierings- en investeringsverrichtingen of bij de uitbetaling van de financiële bijstand, alsook met het risicoprofiel van de verrichtingen.
12. De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie de nodige middelen te lenen om de uit hoofde van deze verordening verleende financiële bijstand uit te voeren. De Commissie neemt op de kapitaalmarkten de gelden op of leent deze van de financiële instellingen overeenkomstig artikel 224 van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509.

Artikel 25

Uitvoering van de begrotingsgarantie en financieringsinstrumenten

1. De begrotingsgarantie wordt gebruikt om de soevereine, sub-soevereine en particuliere verrichtingen van tegenpartijen te garanderen. **Een indicatief bedrag van [XX] EUR van de in artikel 24, lid 1, bedoelde begrotingsgarantie en een indicatief minimumbedrag van [XX] EUR van de in artikel 24, lid 3, bedoelde begrotingsgarantie worden toegewezen aan de EIB.**
2. Wanneer partnerlanden bijdragen tot financieringsinstrumenten of de begrotingsgarantie, kunnen in aanmerking komende uitvoerende entiteiten of tegenpartijen uit de betrokken landen ook [...] **worden aangewezen**. In afwijking van artikel 211, lid 5, derde alinea, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 kunnen ook in aanmerking komende uitvoerende entiteiten of tegenpartijen uit partnerlanden die van de begrotingsgarantie of financieringsinstrumenten profiteren, [...] **worden aangewezen**.

3. In afwijking van artikel 62, lid 1, eerste alinea, punt c), en artikel 211, lid 5, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 komen, indien financieringsinstrumenten of de begrotingsgarantie in indirect beheer worden uitgevoerd **en indien nodig en naar behoren gemotiveerd**, privaatrechtelijke organen van een lidstaat, een partnerland dat van de financieringsinstrumenten of de begrotingsgarantie profiteert, of een partnerland dat aan de financieringsinstrumenten of de begrotingsgarantie heeft bijgedragen, die voldoende zekerheid bieden over hun financiële draagkracht, in aanmerking.
4. De Commissie zorgt voor een doeltreffend, efficiënt en billijk gebruik van de beschikbare middelen tussen de in aanmerking komende uitvoerende entiteiten en tegenpartijen, met inbegrip van kleine en middelgrote tegenpartijen, en bevordert hun onderlinge samenwerking, terdege rekening houdend met hun capaciteiten, meerwaarde en ervaring.
5. Om complementariteit te waarborgen, kan de Commissie tegenpartijen om alle relevante informatie verzoeken over hun verrichtingen die niet door de in artikel 24 bedoelde begrotingsgarantie worden gedekt.
6. Een “Europa in de wereld”-investeringsraad (de “investeringsraad”) verstrekt de Commissie strategische en operationele richtsnoeren voor de uitvoering van de in artikel 24 bedoelde begrotingsgarantie en blending. De investeringsraad[...] **draagt bij aan de afstemming van de steun die via de begrotingsgarantie wordt verleend en de koppeling daarvan aan de doelstellingen en het beleidskader van het instrument, en daarmee ook aan de versterking van de samenhang, de doeltreffendheid, het effect en de zichtbaarheid van het externe optreden van de Unie. Daartoe verstrekt hij richtsnoeren inzake investeringsprioriteiten, met inbegrip van geografische, sectorale en thematische focus, met betrekking tot operaties op statelijk, sub-staatelijk en particulier niveau, het algemene risicoprofiel van de begrotingsgarantie en blendingverrichtingen, en het gebruik van financieringsinstrumenten. De investeringsraad [...] ondersteunt de Commissie op uitvoeringsniveau bij het vastleggen van regionale en sectorale investeringsdoelstellingen en bij het bepalen van criteria voor acties die in aanmerking komen voor steun via de begrotingsgarantie en blending.**

De investeringsraad stelt zijn reglement van orde vast. In dat reglement van orde worden onder meer bepalingen vastgelegd om belangenconflicten en stemregelingen te voorkomen. De investeringsraad komt minstens tweemaal per jaar bijeen en neemt, indien mogelijk, adviezen bij consensus aan. Te allen tijde kunnen extra bijeenkomsten worden georganiseerd door de voorzitter van de investeringsraad of op verzoek van een derde van de leden van de raad. De investeringsraad kan in verschillende samenstellingen bijeenkomen, waaronder samenstellingen die rekening houden met de in artikel 3 beschreven pijlers.

De Commissie brengt ten minste eenmaal per jaar aan de investeringsraad verslag uit van de vooruitgang die is geboekt bij de uitvoering van de in het kader van het instrument ondersteunde begrotingsgarantie en blending, met inbegrip van een overzicht van het risicobeheer en de geografische en thematische dekking. De investeringsraad wordt in kennis gesteld van bijdragen geleverd overeenkomstig artikel 24, lid 6.

De investeringsraad is samengesteld uit vertegenwoordigers van de Commissie, de hoge vertegenwoordiger, alle lidstaten en, voor strategische besprekingen, de EIB. Het Europees Parlement heeft de status van waarnemer. Aan contribuanten, in aanmerking komende uitvoerende entiteiten en tegenpartijen, partnerlanden, betrokken regionale organisaties en andere belanghebbenden kan waar passend de status van waarnemer worden verleend. De investeringsraad wordt gezamenlijk voorgezeten door de Commissie en de hoge vertegenwoordiger.

Artikel 26

[Uitvoering van beleidsgebaseerde leningen

1. De Commissie stelt door middel van uitvoeringshandelingen besluiten vast om het bedrag van de beleidsgebaseerde lening ter beschikking te stellen van een partnerland, en om de beschikbaarheidsperiode van de lening vast te stellen, die niet langer mag duren dan drie jaar na het einde van het meerjarig financieel kader. Die uitvoeringshandelingen worden volgens de in artikel 32, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure vastgesteld. Indien dat besluit deel uitmaakt van een actieplan of maatregel, zijn de artikelen 18 en 19 van toepassing.

2. Naast de in artikel 223, lid 4, van Verordening (EU, Euratom) 2024/2509 vastgestelde elementen, bevatten leningsovereenkomsten voor beleidsgebaseerde leningen het maximale leningbedrag, de beschikbaarheidsperiode, de maximale duur van elke uitbetaling van de lening en de gedetailleerde voorwaarden van de steun. Dergelijke overeenkomsten kunnen ook het bedrag van de voorfinanciering en de regels voor de vereffening van voorfinanciering bevatten.]

Artikel 27

Kapitaalparticipatie in instellingen voor ontwikkelingsfinanciering

De in artikel 6, lid 1, punten a) tot en met e), bedoelde bedragen kunnen worden gebruikt om bij te dragen tot het kapitaal van Europese en andere instellingen voor ontwikkelingsfinanciering.

Artikel 28

Externe grensoverschrijdende samenwerking

1. **Externe** grensoverschrijdende samenwerking heeft betrekking op **grensoverschrijdende** samenwerking langs aangrenzende land- en zeebuitengrenzen, op transnationale samenwerking in grotere transnationale gebieden of rond zeebekkens en op interregionale samenwerking.
2. De in artikel 3, lid 1, punten a) en b), bedoelde pijlers kunnen bijdragen tot de in lid 1 van dit artikel bedoelde [...] **externe** grensoverschrijdende samenwerking die wordt medegefinancierd door Verordening (EU, Euratom) [XXX] van het Europees Parlement en de Raad [verordening nationale en regionale partnerschappen]. [Maximaal 3 % van de financiële middelen voor de in artikel 3, lid 1, punt a), bedoelde [...] **pijler** kan indicatief worden toegewezen ter ondersteuning van die programma's.]
3. Bijdragen aan **externe** grensoverschrijdende samenwerking [...] worden bepaald en gebruikt overeenkomstig artikel [...] **7 van** Verordening (EU, Euratom) [...] **2025/0238** [...] **Europees Fonds voor Regionale [...] Ontwikkeling en het Cohesiefonds**].

[...]

[...]

Artikel 29

[...] ***Samenwerking met landen en gebieden overzee, en ultraperifere gebieden***

1. [...] Met een lidstaat verbonden landen en gebieden overzee zoals vastgesteld in bijlage II bij het VWEU [...] **komen in aanmerking voor programmeerbare acties op regionaal en transregionaal niveau die worden gefinancierd uit hoofde van artikel 3, lid 1, punten a), c), d) en e), van deze verordening.**

2. De Commissie kan voorzien in een specifieke financiële toewijzing om partnerlanden en - regio's te helpen hun samenwerking te versterken met aangrenzende ultraperifere gebieden van de Unie en met een lidstaat verbonden landen en gebieden overzee zoals vastgesteld in bijlage II bij het VWEU. Daartoe [...] **kunnen de in artikel 3, lid 1, punten b), c), d) en e), van deze verordening bedoelde pijlers**, waar passend en op basis van wederkerigheid en evenredigheid met betrekking tot de hoogte van de financiering uit Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad of Verordening (EU, Euratom) [XXX] [nationale en regionale partnerschappen], bijdragen aan acties die worden uitgevoerd door een partnerland of - regio of enige andere entiteit in het kader van deze verordening, of door een land, gebied of een andere entiteit in het kader van Besluit (EU) 2021/1764 van de Raad, of door een ultraperifere regio van de Unie in het kader van gemeenschappelijke operationele programma's, of aan programma's voor interregionale samenwerking of maatregelen die zijn vastgesteld en worden uitgevoerd in het kader van Verordening (EU, Euratom) [XXX] [nationale en regionale partnerschappen].

Titel III bis

Slotbepalingen

Artikel 30

Uitoefening van de bevoegdheidsdelegatie

1. De bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend onder de in dit artikel neergelegde voorwaarden.
2. De in artikel [...] **24, lid 5, bedoelde** bevoegdheid om gedelegeerde handelingen vast te stellen, wordt aan de Commissie toegekend voor de looptijd van deze verordening.
3. Het Europees Parlement of de Raad kan de in [...] artikel **24, lid 5, bedoelde** bevoegdheidsdelegatie te allen tijde intrekken. Het besluit tot intrekking beëindigt de delegatie van de in dat besluit genoemde bevoegdheid. Het wordt van kracht op de dag na die van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie of op een daarin genoemde latere datum. Het laat de geldigheid van de reeds van kracht zijnde gedelegeerde handelingen onverlet.
4. Vóór de vaststelling van een gedelegeerde handeling raadpleegt de Commissie de door elke lidstaat aangewezen deskundigen overeenkomstig de beginselen die zijn neergelegd in het Interinstitutioneel Akkoord van 13 april 2016 over beter wetgeven.
5. Zodra de Commissie een gedelegeerde handeling heeft vastgesteld, doet zij daarvan gelijktijdig kennisgeving aan het Europees Parlement en de Raad.

6. Een op grond van [...] artikel **24, lid 5**, vastgestelde gedelegeerde handeling treedt alleen in werking indien het Europees Parlement noch de Raad daartegen binnen een termijn van twee maanden na de kennisgeving van de handeling aan het Europees Parlement en de Raad bezwaar heeft gemaakt, of indien zowel het Europees Parlement als de Raad voor het verstrijken van die termijn de Commissie hebben meegedeeld dat zij daartegen geen bezwaar zullen maken. Die termijn wordt op initiatief van het Europees Parlement of de Raad met twee maanden verlengd.

Artikel 31

[...] Vaststelling van nadere uitvoeringsvoorschriften voor de pijler Europa

1. Voor de uitbreidings- en oostelijke nabuurschapspartners in de in artikel 3, lid 1, punt a), bedoelde pijler stelt de [...] **Raad, op voorstel van de Commissie**, een uitvoeringshandeling vast tot vaststelling van eenvormige **kadervoorwaarden** voor de uitvoering van deze verordening, met betrekking tot het ontwerp[...], de inhoud, **indiening, beoordeling en goedkeuring van de beoordeling** van de op prestaties gebaseerde plannen, prestaties, **de voorwaarden voor en de regels inzake betalingen**, de structuren en controlesystemen die ter voorbereiding van de toetreding moeten worden opgezet, ook in het kader van het beheer van structuurfondsen en fondsen voor landbouw en grensoverschrijdende samenwerking. [...] **De Raad kan het voorstel van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid wijzigen en het aldus gewijzigde voorstel door middel van een uitvoeringshandeling[...] vaststellen.**
2. **De positieve beoordeling door de Commissie van de prestatiegerichte plannen voor toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten of, in voorkomend geval, van de wijzigingen daarvan, wordt goedgekeurd door middel van door de Commissie voorgestelde uitvoeringshandelingen van de Raad. De Raad kan de voorstellen van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid wijzigen en de aldus gewijzigde voorstellen door middel van uitvoeringshandelingen vaststellen.**

De positieve beoordeling van de prestatiegerichte plannen voor de andere partnerlanden van het oostelijk nabuurschap wordt goedgekeurd door middel van uitvoeringshandelingen van de Commissie die worden vastgesteld overeenkomstig de in artikel 32, lid 2, bedoelde onderzoeksprocedure.

3. Indien de Commissie positief oordeelt dat op bevredigende wijze is voldaan aan de voorwaarden voor betalingen in het kader van het op prestaties gebaseerde plan voor Oekraïne, dient zij bij de Raad voorstellen in voor uitvoeringshandelingen van de Raad waarin wordt vastgesteld dat op bevredigende wijze aan die voorwaarden is voldaan. De Raad kan de voorstellen van de Commissie met gekwalificeerde meerderheid wijzigen en de aldus gewijzigde voorstellen door middel van uitvoeringshandelingen vaststellen.

Op basis van de in de eerste alinea bedoelde uitvoeringshandelingen van de Raad stelt de Commissie besluiten vast waarbij de betalingen worden goedgekeurd.

4. Indien de situatie van Oekraïne verandert, kan de Commissie in voorkomend geval een wetgevingsvoorstel indienen voor een verordening tot wijziging van lid 3 van dit artikel en een voorstel tot wijziging van de in lid 1 van dit artikel bedoelde uitvoeringshandeling van de Raad.

Artikel 32

Comitéprocedure

1. De Commissie wordt bijgestaan door **het Comité voor Europa in de wereld**. Dat comité is een comité in de zin van Verordening (EU) nr. 182/2011. Het comité kan in verschillende samenstellingen bijeenkomen, **onder meer om rekening te houden met de in artikel 3 van deze verordening beschreven pijlers, en er wordt gezorgd voor passende coördinatie**. Wat humanitaire hulp betreft, wordt de Commissie bijgestaan door het **bij artikel 17 van Verordening (EG) nr. 1257/96 ingestelde comité**. Er kunnen gezamenlijke vergaderingen van beide comités worden belegd.

2. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 5 van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.
3. **Overeenkomstig artikel 3, lid 3, van Verordening (EU) nr. 182/2011** voorziet het reglement van orde van het comité in termijnen die in verhouding staan tot het vereiste dat de leden van het comité in een vroeg stadium en daadwerkelijk de gelegenheid krijgen de ontwerpuitvoeringshandelingen te bestuderen en hun standpunten kenbaar te maken[...]. **Behalve in naar behoren gemotiveerde gevallen wordt het comité door de voorzitter bijeengeroepen ten minste 14 dagen nadat de ontwerpuitvoeringshandeling en de ontwerpagenda aan het comité zijn voorgelegd.**
- 3 bis. **Overeenkomstig artikel 3, lid 4, van Verordening (EU) nr. 182/2011** wordt in het reglement van orde van het comité bepaald dat de leden van het comité daadwerkelijk de mogelijkheid hebben om wijzigingen van de ontwerpuitvoeringshandelingen voor te stellen, dat de voorzitter ernaar streeft oplossingen te vinden die in het comité de ruimst mogelijke steun genieten en dat de voorzitter het comité in kennis stelt van de wijze waarop met de besprekingen en wijzigingsvoorstellen rekening is gehouden, met name wat betreft de suggesties die in het comité ruime steun hebben gekregen.
- 3 ter. **De Commissie legt het comité ten minste eenmaal per jaar een indicatieve lijst voor van aanstaande uitvoeringshandelingen, met vermelding van het beoogde toepassingsgebied daarvan.**
4. **Overeenkomstig artikel 3, lid 5, van Verordening (EU) nr. 182/2011** kan de voorzitter in naar behoren gemotiveerde gevallen het advies van het comité via een schriftelijke procedure inwinnen. Wanneer het advies van het comité via een schriftelijke procedure moet worden verkregen, wordt die procedure zonder gevolg beëindigd indien binnen de termijn voor het uitbrengen van het advies door de voorzitter van het comité daartoe wordt besloten of door een eenvoudige meerderheid van de leden van het comité daarom wordt verzocht.
- 4 bis. **Indien het comité geen advies uitbrengt, kan de ontwerpuitvoeringshandeling niet worden vastgesteld en is artikel 5, lid 4, derde alinea, van Verordening (EU) nr. 182/2011 van toepassing.**

5. Wanneer naar dit lid wordt verwezen, is artikel 8 van Verordening (EU) nr. 182/2011 in samenhang met artikel 5 van toepassing.
6. Het vastgestelde besluit blijft van toepassing gedurende de geldigheidsduur van het vastgestelde of gewijzigde document, actieplan of maatregel.
7. In voorkomend geval [...] **kan** een waarnemer van de EIB **worden** uitgenodigd de bijeenkomsten van het comité bij te wonen voor wat betreft kwesties die betrekking hebben op de EIB. **De EIB is niet aanwezig bij de stemming in het comité.**
- 7 bis. Overeenkomstig artikel 10, lid 4, van Verordening (EU) nr. 182/2011 stelt de Commissie de agenda's van de vergaderingen van het comité, de voor advies voorgelegde ontwerputvoeringshandelingen en de definitieve ontwerputvoeringshandelingen na het advies van het comité op hetzelfde tijdstip als voor de leden van het comité ter beschikking van het Europees Parlement en de Raad, waarbij zij hen in kennis stelt van de beschikbaarheid van deze documenten.**
8. De lidstaten kunnen verzoeken om onderzoek van alle andere aangelegenheden in verband met de uitvoering van het instrument.

Artikel 33

Clausule inzake de Europese Dienst voor extern optreden

Deze verordening wordt toegepast overeenkomstig Besluit 2010/427/EU, en met name de artikelen 3 en 9 ervan.

Artikel 34

Intrekkings- en overgangsbepalingen

1. De Verordeningen (EU) 2021/947, (EU) 2021/1529, (EU) 2024/792, (EU) 2024/1449 en (EU) 2025/535 worden ingetrokken met ingang van [1 januari 2028].

2. Deze verordening doet geen afbreuk aan de voortzetting of wijziging van acties die zijn geïnitieerd op grond van Verordening (EG) nr. 1085/2006⁵⁹, Verordening (EU) nr. 231/2014⁶⁰, Verordening (EU) 2021/1529, Verordening (EU) 2021/947, Verordening (EU) 2024/792, Verordening (EU) 2024/1449 en Verordening (EU) 2025/535, die op die acties van toepassing blijven totdat zij worden afgesloten. Artikel 23 van deze verordening is echter van toepassing op acties die vallen onder Verordening (EU) 2021/1529 en Verordening (EU) 2021/947 in plaats van de artikelen 26 en 27 van Verordening (EU) 2021/947.
3. De financiële middelen voor het instrument kunnen ook de uitgaven dekken voor noodzakelijke technische en administratieve uitgaven om de overgang tussen deze verordening en de maatregelen op grond van de Verordeningen (EU) 2021/947, (EU) 2021/1529, **(EU) 2024/792**, (EU) 2024/1449.
4. [De financiële middelen voor het instrument kunnen dienen ter dekking van activiteiten in verband met de voorbereiding van een toekomstige aanverwante verordening.]
5. Zo nodig kunnen voor het beheer van acties die op 31 december 2034 nog niet zijn voltooid, ook na 2034 kredieten ter dekking van de in artikel 6, lid 4, bedoelde uitgaven in de begroting worden opgenomen.
6. De in artikel 6, lid 1, punten a) tot en met e), bedoelde financiële middelen en de financiële middelen die beschikbaar worden gesteld overeenkomstig artikel 6 van Verordening (EU, Euratom) 20XX/XXX * [MFK-verordening] van de Raad als bedoeld in artikel 6, lid 2, kunnen dienen ter financiering van de aanvulling van de voorziening van de begrotingsgaranties die zijn toegestaan op grond van Verordening (EU) 2017/1601 en Verordening (EU) 2024/792, van de begrotingsgaranties en financiële bijstand die zijn toegestaan op grond van Verordening (EU) 2021/947 en op grond van basishandelingen waarvan de voorziening onder Verordening (EG, Euratom) nr. 480/2009 valt, alsook van

---

⁵⁹ Verordening (EG) nr. 1085/2006 van de Raad van 17 juli 2006 tot invoering van een instrument voor pretoetredingssteun (IPA) (PB L 210 van 31.7.2006, blz. 82, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1085/oj>).

⁶⁰ Verordening (EU) nr. 231/2014 van het Europees Parlement en de Raad van 11 maart 2014 tot vaststelling van een instrument voor pretoetredingssteun (IPA II) (PB L 77 van 15.3.2014, blz. 11, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2014/231/oj>).

de financiële bijstand die is toegestaan op grond van Verordening (EU) 2024/1449 en Verordening (EU) 2025/535.

Artikel 34 bis

Tussentijds uitvoeringsverslag

Uiterlijk vier jaar na de start van de uitvoering van “Europa in de wereld” dient de Commissie een uitvoeringsverslag over het programma in, overeenkomstig artikel 10, lid 2, van Verordening (EU, Euratom) [XXX] [prestatieverordening]. Het uitvoeringsverslag bevat zo nodig aanbevelingen. Het gaat in voorkomend geval vergezeld van wetgevingsvoorstellen waarin noodzakelijke wijzigingen van deze verordening worden uiteengezet.

Artikel 35

Inwerkingtreding en toepassing

Deze verordening treedt in werking op de dag van de bekendmaking ervan in het Publicatieblad van de Europese Unie.

Zij is van toepassing met ingang van 1 januari 2028.

Deze verordening is verbindend in al haar onderdelen en is rechtstreeks toepasselijk in elke lidstaat.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement

De voorzitter

Voor de Raad

De voorzitter

BIJLAGE I

Lijst van landen en gebieden

Bijlage I.A – Europa

Uitbreiding en oostelijke nabuurschap

Armenië

Azerbeidzjan

Bosnië en Herzegovina

Georgië

IJsland

Kosovo^{1*}

Montenegro

De Republiek Albanië

De Republiek Moldavië

De Republiek Noord-Macedonië

De Republiek Servië

De Republiek Turkije

Oekraïne

---

¹ [...]

* **Deze benaming laat de standpunten over de status van Kosovo onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244 (1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.**

De steun van de Unie op dit gebied kan ook ten goede komen aan **Russische en Belarussische** onafhankelijke maatschappelijke organisaties en onafhankelijke vrije media[...], **evenals aan de bevolking van Belarus en aan onderwijsinstellingen, met name de instellingen die hun activiteiten in ballingschap voortzetten**, met volledige inachtneming van de beperkende maatregelen van de Unie.

Overige Europese landen

Vorstendom Andorra

Vorstendom Liechtenstein

Vorstendom Monaco

Koninkrijk Noorwegen

Republiek San Marino

Zwitserse Bondsstaat

Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland

Staat Vaticaanstad

Bijlage I.B – Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio

Zuidelijke nabuurschap

Algerije

Egypte

Israël

Jordanië

Libanon

Libië

Marokko

Bezette Palestijnse Gebieden

Syrië

Tunesië

Andere landen

Bahrein

Iran

Irak

Koeweit

Oman

Qatar

Saudi-Arabië

Verenigde Arabische Emiraten

Jemen

Bijlage I.C – Afrika bezuiden de Sahara

Angola

Benin

Botswana

Burkina Faso

Burundi

Kaapverdië

Kameroen

Centraal-Afrikaanse Republiek

Tsjaad

PUBLIC

Comoren

Republiek Congo

Ivoorkust

Democratische Republiek Congo

Djibouti

Equatoriaal-Guinea

Eritrea

Eswatini

Ethiopië

Gabon

Gambia

Ghana

Guinee

Guinee-Bissau

Kenia

Lesotho

Liberia

Madagaskar

Malawi

Mali

Mauritanië

Mauritius

Mozambique

Namibië

Niger

Nigeria

Rwanda

Sao Tomé en Príncipe

Senegal

Seychellen

Sierra Leone

Somalië

Zuid-Afrika

Zuid-Sudan

Sudan

Tanzania

Togo

Uganda

Zambia

Zimbabwe

Bijlage I.D – Azië en de Stille Oceaan

Afghanistan

Australië

Bangladesh

PUBLIC

Brunei Darussalam

Bhutan

Cambodja

China (Volksrepubliek)

Cookeilanden

Democratische Volksrepubliek Korea

Fiji

India

Indonesië

Japan

Kazachstan

Kiribati

Kirgizië

Democratische Volksrepubliek Laos

Maleisië

Maldiven

Marshalleilanden

Micronesië (Federale Staten van)

Mongolië

Myanmar/Birma

Nauru

Nepal

Nieuw-Zeeland

Niue

Pakistan

Palau

Papoea-Nieuw-Guinea

Filipijnen

Samoa

Singapore

Salomonseilanden

Zuid-Korea

Sri Lanka

Taiwan²

Tadzjikistan

Thailand

Oost-Timor

Tonga

Turkmenistan

Tuvalu

Oezbekistan

---

² Deze benaming mag niet worden geïnterpreteerd als een weergave van enig officieel standpunt van de Europese Unie met betrekking tot de juridische status van Taiwan.

Vanuatu

Vietnam

Bijlage I.E – Noord-, Midden- en Zuid-Amerika en het Caribisch gebied

Antigua en Barbuda

Argentinië

Bahama's

Barbados

Belize

Bolivia

Brazilië

Canada

Chili

Colombia

Costa Rica

Cuba

Dominica

Dominicaanse Republiek

Ecuador

El Salvador

Grenada

Guatemala

Guyana

Haïti

Honduras

Jamaica

Mexico

Nicaragua

Panama

Paraguay

Peru

Saint Kitts en Nevis

Saint Lucia

Saint Vincent en de Grenadines

Suriname

Trinidad en Tobago

Verenigde Staten van Amerika

Uruguay

Venezuela

BIJLAGE II

Specifieke doelstellingen

Bijlage II.A – Europa

- 1) [...] **Toetredende landen conform hun status ondersteunen. Ondersteunen** [...] van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten [...] **bij hun voorbereiding op toekomstig EU-integratie, rekening houdend met het belang van het uitbreidingsproces.**
  - a) ondersteunen van het **op verdiensten gebaseerde** uitbreidingsproces door vaart te zetten achter de afstemming op de waarden, wetten, regels, normen, beleidsmaatregelen en praktijken (het “acquis”) van de Unie door middel van de vaststelling en uitvoering van hervormingen met het oog op toekomstig lidmaatschap van de Unie en door middel van het proces van geleidelijke integratie;
  - b) versterken van de fundamentele aspecten van het uitbreidingsproces in overeenstemming met het beleidskader voor de uitbreiding, met inbegrip van democratie, de rechtsstaat, **mensenrechten en fundamentele vrijheden**, economische criteria, hervorming van het openbaar bestuur, een onafhankelijke en doeltreffende rechterlijke macht [...], overheidsopdrachten, statistieken en financiële controle, justitie, vrijheid en veiligheid;
  - c) ondersteunen van de bestrijding van georganiseerde criminaliteit, het op doeltreffende wijze versterken van het migratiebeheer, het **voorkomen en tegengaan** van irreguliere migratie, **het bestrijden van migrantenmokkel en mensenhandel**, ondersteunen van de afstemming van het visumbeleid alsook doeltreffend grensbeheer en, in voorkomend geval, van de voorbereiding van de toetreding tot het Schengengebied;
  - d) bevorderen van regionale economische integratie en geleidelijke integratie in de eengemaakte markt van de Unie die leiden tot betere nabuurschapsbetrekkingen, een positieve waardering van integratie met de Unie en vermindering van de strategische afhankelijkheden van [...] **partners** en de Unie;

- e) versnellen van de sociaal-economische convergentie en de convergentie van regelgeving van kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten met de Unie en hun transitie naar economieën die in staat zijn de concurrentiedruk van de eengemaakte markt van de Unie het hoofd te bieden, met name door meer handels- en investeringsstromen, en veerkrachtige [...], duurzame en veilige waardeketens die fatsoenlijke banen bieden, en de transitie naar een **duurzame** digitale en op **artificiële intelligentie (AI)**[...] gebaseerde economie;
- f) versnellen van de afstemming van **toetredende landen**, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten op de klimaat- en milieunormen van de Unie en ondersteunen van de uitvoering ervan;
- g) versterken van de doeltreffendheid van het openbaar bestuur, opbouwen van lokale capaciteiten en investeren in administratief personeel in [...] **toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten. Ondersteunen** van transparantie, verantwoordingsplicht, structurele hervormingen en goed bestuur op alle niveaus, onder meer door het voorkomen **en bestrijden van corruptie** en het **versterken** van de betrokkenheid van overheidsinstanties bij actoren uit het maatschappelijk middenveld. Verbeteren van de nationale controlesystemen met het oog op toetreding, onder meer wat betreft hun toezichts- en onderzoeksbevoegdheden met betrekking tot de verdeling van en de toegang tot overheidsmiddelen, alsook op het gebied van het beheer van de overheidsfinanciën en overheidsopdrachten en het toezicht op staatssteun;
- h) ondersteunen van territoriale cohesie, grensoverschrijdende samenwerking over land- en zee grenzen heen, met bijzondere aandacht voor de vervoersverbindingen langs het trans-Europees vervoersnetwerk dat is uitgebreid tot buurlanden zoals gedefinieerd in de TEN-T-verordening (Verordening (EU) 2024/1679) en **complementair aan de relevante vervoersnetwerken in andere regio's**, alsook voor landbouw en plattelandsontwikkeling;
- i) streven naar de volledige afstemming van **toetredende landen**, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten op het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie, met inbegrip van beperkende maatregelen van de Unie;

- j) versterken van de capaciteit voor strategische communicatie, onder meer om publieke steun voor en inzicht in de waarden van de Unie en de voordelen en verplichtingen van mogelijk lidmaatschap van de Unie te waarborgen, en tegelijkertijd buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging en desinformatie aanpakken.
- 2) Opbouwen van wederzijds voordelige partnerschappen met de partners van de Unie, waaronder kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten, die bijdragen aan de strategische belangen van de Unie en de waarden van de Unie en een vreedzaam, stabiel, sterk en verenigd Europa bevorderen.
- a) bevorderen van een versterkt partnerschap tussen de Unie en de Europese partnerlanden en tussen de partnerlanden onderling;
- b) ondersteunen van de uitvoering van associatieovereenkomsten of andere bestaande en toekomstige overeenkomsten, ter ondersteuning van de sluiting en uitvoering van brede partnerschappen, onder meer door het verlenen van financiële steun voor het behalen van de in relevante op prestaties gebaseerde plannen vermelde resultaten;
- c) **versterken van de democratie, bevorderen van democratische weerbaarheid en** versterken van de rechtsstaat, onder meer door het bestrijden en voorkomen van corruptie[...]. **Versterken**[...] van de eerbiediging van de mensenrechten [...], de fundamentele vrijheden **en de bescherming van minderheden, het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht**[...]. Faciliteren van justitiële samenwerking, het bevorderen van de rechten van **het kind**[...] en de rechten van personen met een handicap en van toegankelijkheid, het versterken van de rechten van slachtoffers van misdrijven en bijdragen aan [...]politieke stabiliteit;

- c bis) **bestrijden van alle vormen van discriminatie en bevorderen van gendergelijkheid en de rechten en versterken van de positie van vrouwen en meisjes en voorkomen en bestrijden van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, ook in de context van gewapende conflicten, ondersteunen van de volledige zeggenschap van mensen over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, in overeenstemming met artikel 9, lid 6;**
- d) bevorderen van goede nabuurschapsbetrekkingen, verzoening en geschillenbeslechting, en bevorderen van vrede, stabiliteit en veiligheid, **met inbegrip van maritieme veiligheid, in overeenstemming met het internationaal recht, met inbegrip van het VN-Verdrag inzake het recht van de zee;**
- e) zich voorbereiden op en doeltreffend reageren op crises, opkomende crises en postcrisisituaties; ondersteunen van **vredesopbouw, bemiddeling**[...], stabiliteit en conflictpreventie, **bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen en conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid;**
- f) vergroten van de stabiliteit en veiligheid; intensiveren van de samenwerking met justitiële en rechtshandavingsinstanties **en financiële-inlichtingeneenheden** op het gebied van[...] transnationale georganiseerde criminaliteit, financiering van terrorisme en georganiseerde criminaliteit en de bestrijding van witwassen, de bestrijding van **terrorisme**, radicalisering en gewelddadig extremisme, cyberdreigingen, de bestrijding van straffeloosheid en corruptie;
- g) bevorderen van regionale economische samenwerking en, in voorkomend geval, van een positieve waardering voor integratie met de Unie en verminderen van de strategische afhankelijkheid van de Unie en van de partnerlanden, onder meer op het gebied van **duurzame energie, vervoersroutes**, kritieke grondstoffen en basisproducten, en beveiliging van de volksgezondheid;

- h) ondersteunen van duurzame en inclusieve groei, betrokkenheid van de particuliere sector, **ook van kmo's**, handel en **het mobiliseren van publieke en particuliere**[...] investeringen in essentiële infrastructuur alsook onderzoek en innovatie; bevorderen van de digitale transitie om maatschappelijke en economische kansen te benutten, zowel in de particuliere als in de publieke sector; bevorderen van de ontwikkeling van vaardigheden en fatsoenlijke banen;
- i) bevorderen van **inclusie op sociaal gebied en in het onderwijs**[...] en van culturele inclusie over de grenzen heen, behouden en bevorderen van cultureel en natuurlijk erfgoed, bieden van steun aan culturele en creatieve sectoren en industrieën, en sport;
- j) bevorderen van het gebruik van de munteenheid van de Unie voor handel, financiële diensten en investeringen in de regio en met betrekking tot de Unie;
- k) bijdragen tot de veerkracht van de partnerlanden, ondersteunen en versterken van acties die zijn gericht op de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw, **mijnbestrijding**, uitdagingen inzake kwetsbaarheid, het voorzien in de behoeften op het gebied van wederopbouw en [...] **macro-economische stabiliteit**;
- l) ondersteunen van het concurrentievermogen van de Unie en flexibel reageren op economische uitdagingen en kansen;
- m) ontwikkelen van de digitale economie en samenleving, [...] **met volledige inachtneming van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden. Bijzondere aandacht besteden aan**[...] het ondersteunen van de uitrol van veilige, betrouwbare **en mensgerichte** digitale infrastructuur, het ontwikkelen van data- en AI-economieën door middel van steun voor het opzetten van AI-fabrieken en het vormgeven van **mensgerichte** AI om democratische waarden te handhaven en culturele diversiteit te beschermen, het bevorderen van relevante digitale openbare infrastructuur en e-governance-oplossingen zoals gebruiksvriendelijke kaders voor digitale identiteit, het versterken van cyberbeveiliging en cyberdefensievermogens;

- n) stimuleren van de **duurzame** energietransitie en bevorderen van **duurzame** energiezekerheid; investeren in energieconnectiviteit en hernieuwbare energie; bevorderen van het gebruik van schone en **duurzame** energiebronnen in de industrie en het vervoer; bevorderen van de integratie van de waardeketen van de Unie;
- o) versterken van de milieubescherming, **met inbegrip van de strijd tegen vervuiling**, vergroten van de weerbaarheid tegen de klimaatverandering, versnellen van de overgang naar [...] **klimaatneutraliteit**, positieve, biodiversiteit en een inclusieve, duurzame, groene, blauwe en circulaire economie, en versterken van de bestrijding van milieucriminaliteit, **ook op zee**;
- p) versterken van de economische en sociale ontwikkeling en inclusie, met bijzondere aandacht voor vrouwen, kinderen [...], jongeren en **personen met een handicap**, onder meer door braindrain te voorkomen, kwetsbare gemeenschappen te ondersteunen, gelijkheid, culturele inclusie, hoogwaardig onderwijs, **met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting**, opleiding, omscholing en bijscholing te bevorderen en werkgelegenheidsbeleid, arbeidsrechten, **internationale arbeidsnormen, met inbegrip van de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale milieunormen, en de beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten** en doeltreffende socialebeschermingsstelsels te ondersteunen;
- q) versterken van partnerschappen op het gebied van goed beheerde en veilige migratie en mobiliteit, **ondersteunen van een alomvattende aanpak en uitvoering van legale migratie en mobiliteit en het aanpakken van irreguliere migratie, onder meer** via gestructureerde besprekingen over migratie [...]. Wanneer van toepassing en mits de voorwaarden voor goed beheerde en veilige mobiliteit aanwezig zijn, ontwikkelen en ondersteunen van de uitvoering van bestaande visumvrije regelingen, dialogen over visumliberalisering en bilaterale of regionale overeenkomsten en regelingen met de partnerlanden. **Bevorderen van samenwerking op het gebied van veilige, waardige, duurzame en effectieve terugkeer, overname en re-integratie van migranten, alsook blijvende toegang tot bescherming en steun voor vluchtelingen en gastgemeenschappen in landen die grote vluchtelingenpopulaties opvangen**;

- r) bevorderen van de totstandbrenging van interpersoonlijke partnerschappen op basis van gemeenschappelijke belangen en bevorderen van samenwerking op het gebied van onderwijs, cultuur, sport, onderzoek en innovatie en de wederzijds profijtelijke mobiliteit van mensen;
  - s) **samenwerken met en** versterken van de positie van het maatschappelijk middenveld **en bevorderen van de betekenisvolle bijdrage van dat middenveld aan democratisch bestuur en duurzame ontwikkeling**, versterken van zijn capaciteit voor het toezicht op de uitvoering van hervormingen, ondersteunen van de totstandbrenging van een gunstig klimaat voor maatschappelijke organisaties, bevorderen en versterken van het pluralisme, de onafhankelijkheid en het professionalisme van vrije en onafhankelijke media, **faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie**, en verbeteren van de digitale en mediageletterdheid;
  - t) helpen de uitdagingen als gevolg van de Russische aanvalsoorlog tegen Oekraïne en van **alle** pogingen om de partnerlanden te destabiliseren te beperken, en desinformatie, hybride **en cyberdreigingen** en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging, met name door Rusland, tegen de soevereiniteit, democratische processen en instellingen van de partnerlanden, alsook tegen de Unie en haar waarden bestrijden;
  - u) vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Europese Unie in de partnerlanden door middel van strategische communicatie[...];
  - v) **mobiliseren van particuliere financiering voor duurzame ontwikkeling en de klimaat- en energietransitie, onder meer door innovatieve financiering te ontwikkelen en op te schalen;**
  - w) **ondersteunen van initiatieven in het kader van de strategische aanpak van de EU voor het Zwarte Zeegebied, en voor het Oostelijk Partnerschap.**
- 3) Ondersteunen van Oekraïne in het licht van de gevolgen van de Russische aanvalsoorlog
- a) helpen de macrofinanciële stabiliteit van Oekraïne in stand te houden en zijn problemen inzake externe en interne financiering te verlichten teneinde **bij te dragen tot** de continuïteit van de Oekraïense staat[...];

- b) ondersteunen van **de hervorming**, het herstel, de wederopbouw en de modernisering van Oekraïne, in overeenstemming met zijn toetredingstraject, door de sociale, economische, veiligheids- en milieugevolgen van de Russische aanvalsoorlog in Oekraïne aan te pakken en bij te dragen tot **het versterken van de democratische instellingen** en de wederopbouw van vitale infrastructuur, waaronder [...]infrastructuur voor duurzame energie, **mijnbestrijding**, vervoer, **sociale** en digitale infrastructuur, en aldus bij te dragen tot sociale cohesie, veerkracht en het naoorlogse herstel van een vrije, cultureel levendige Oekraïense samenleving, onder meer door cultuur en cultureel erfgoed te ondersteunen en door de sociale en economische omstandigheden te scheppen voor intern ontheemden en personen die tijdelijke bescherming genieten om **vrijwillig** terug te keren naar Oekraïne zodra de omstandigheden dit toelaten, en door de bevolking van veteranen te reintegreren[...];
- c) ondersteunen van de inspanningen op het gebied van verantwoordingsplicht in de context van de Russische aanvalsoorlog, waaronder bijstand aan het onderzoek naar en de vervolging van internationale misdrijven die in en tegen Oekraïne zijn gepleegd, met name in verband met het misdrijf agressie, en aan mechanismen voor overgangsjustitie en gerechtelijke verantwoordingsplicht, waaronder **de internationale schadevergoedingscommissie voor Oekraïne** en het Speciaal Tribunaal voor het Misdrijf Agressie tegen Oekraïne.

Bijlage II B – Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio

- 1) Versterken van strategische partnerschappen op regionaal en nationaal niveau
- a) verdiepen van de partnerschappen met het Midden-Oosten, Noord-Afrika en de Golfregio door middel van een sterker politiek engagement en met het oog op de totstandbrenging van een gemeenschappelijke ruimte van vrede, welvaart en stabiliteit in het Middellandse Zeegebied;
- b) ontwikkelen van wederzijds voordelige, op maat gesneden partnerschappen, onder meer via formele bilaterale overeenkomsten en bilaterale en regionale dialogen **en kaders**, op basis van de invloed van de Unie en lokale inbreng, bijdragen aan de strategische belangen van de Unie en bevorderen van de waarden van de Unie;

- c) ondersteunen van de uitvoering van associatieovereenkomsten of andere bestaande en toekomstige overeenkomsten en gezamenlijk overeengekomen documenten met de in bijlage I vermelde landen van het zuidelijke nabuurschapsgebied;
  - d) vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Europese Unie in de partnerlanden door middel van strategische communicatie[...];
  - e) **ondersteunen van de uitvoering van het pact voor het Middellandse Zeegebied en andere relevante strategieën voor de regio.**
- 2) Versterken van veiligheid, vrede, veerkracht, **conflictpreventie**, wederopbouw en paraatheid
- a) ondersteunen en bevorderen van inspanningen op het gebied van vrede, stabiliteit, veiligheid, crisisrespons, conflictpreventie, stabilisatie, bemiddeling, politieke transitie en verzoening;
  - b) ondersteunen van de behoeften in verband met sociaal-economisch herstel, herstel en wederopbouw na conflicten **en interculturele dialoog**;
  - c) bijdragen tot de veerkracht van de partnerlanden, ondersteunen en versterken van acties die zijn gericht op de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw, **mijnbestrijding**, uitdagingen inzake kwetsbaarheid, het voorzien in de behoeften op het gebied van wederopbouw en [...] **macro-economische stabiliteit**;
  - d) ondersteunen van veiligheid op gebieden van gemeenschappelijk belang, zoals beveiliging van[...] **maritieme en kritieke infrastructuur**, bestrijding van georganiseerde criminaliteit, terrorismebestrijding, **en ondersteuning van cyberbeveiliging en cybercapaciteitsopbouw**;
  - e) intensiveren van de samenwerking op het gebied van de bestrijding van de financiering van terrorisme en georganiseerde criminaliteit en de bestrijding van witwassen, justitiële samenwerking, **rechtshandhaving** en de bestrijding van **terrorisme**, radicalisering en gewelddadig extremisme, hybride en cyberdreigingen, [...]straffeloosheid, corruptie en[...] georganiseerde criminaliteit[...];

- f) helpen voorkomen dat beperkende maatregelen van de Unie worden omzeild[...];
- g) **bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen, conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid.**
- 3) Bevorderen en beschermen van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten, **gendergelijkheid**, goed bestuur, menselijke ontwikkeling en intermenselijke betrekkingen
- a) versterken van overheidsinstellingen en economische/democratische bestuursystemen, onder meer via toezicht, handhaving en de preventie en bestrijding van corruptie en buitenlandse inmenging; ondersteunen van de doeltreffendheid van de overheidsfinanciën, transparantie en verantwoordingsplicht;
- b) **samenwerken met het maatschappelijk middenveld en bevorderen van de betekenisvolle bijdrage van dat middenveld aan democratisch bestuur, onder meer via de parlementaire vergadering, en duurzame ontwikkeling;** beschermen van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, maatschappelijke spelers en niet-overheidsactoren en onafhankelijke media **en faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie;** ondersteunen van **democratische weerbaarheid, met inbegrip van de bestrijding van buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging en desinformatie,** ondersteunen van lokale en regionale capaciteit voor de bescherming van de mensenrechten, met inbegrip van nationale mensenrechteninstellingen;
- b bis) beschermen en bevorderen van de mensenrechten. Versterken van de eerbiediging van het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de meest kwetsbaren.**
- c) beschermen en bevorderen van [...]gendergelijkheid, [...]de rechten van het kind, de rechten van personen met een handicap, bestrijden **van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld** en van kinderarbeid en discriminatie op welke grond dan ook; **ondersteunen en beschermen van de volledige zeggenschap van mensen over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, overeenkomstig artikel 9, lid 6;**

- d) verbeteren van de kwaliteit en relevantie van onderwijs, gezondheidszorg en **billijke** toegang tot gezondheidsproducten, **gezondheidszorg** en socialebeschermingsstelsels; bevorderen van universele gezondheidszorg;
  - e) bevorderen van de totstandbrenging van interpersoonlijke partnerschappen, **onder meer via lokale autoriteiten en maatschappelijke organisaties**, op basis van gemeenschappelijke belangen en versterken van de ontwikkeling van vaardigheden via samenwerking op het gebied van onderwijs, jeugd, **cultuur**, onderzoek en innovatie;
  - f) jongeren mondiger maken, scheppen van fatsoenlijke banen, **bevorderen van internationale arbeidsnormen, met inbegrip van de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale milieunormen, en de beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten**, ondersteunen van de totstandbrenging van een gemeenschappelijke leerruimte, koppelen van vaardigheden, beroepsonderwijs en -opleiding, **omvattende seksuele voorlichting**, hoger onderwijs, onderzoek en innovatie;
  - g) bevorderen van wederzijds begrip via cultuur, media, sport en toerisme;
  - h) bevorderen van de rol van cultuur en interculturele dialoog, culturele diversiteit in al haar vormen, mobiliteit en versterken van de samenwerking op het gebied van bescherming, behoud en verbetering van het cultureel erfgoed.
- 4) Ondersteunen van inclusieve en duurzame groei, handel en investeringen in essentiële **duurzame** infrastructuur, **ook middels investeringen door de particuliere sector**
- a) ondersteunen van het handelsbeleid [...] en **de handels- en investeringsovereenkomsten van de Unie** en de uitvoering daarvan, **en van intraregionale handel**;
  - b) scheppen van voorwaarden voor de deelname van bedrijven in de EU aan de regionale markten door het wegnemen van belemmeringen en het verminderen van risico's via steun voor wijzigingen in de regelgeving;
  - c) bevorderen van zakelijke kansen en investeringsmogelijkheden, **met name** [...] voor ondernemingen uit de Europese Unie [...], de ontwikkeling van de particuliere sector, **met inbegrip van kmo's**, convergentie van de regelgeving met de normen van de Unie, economische integratie, alsook de **beveiliging en** diversificatie van lokale en regionale duurzame waardeketens;

- d) verbeteren van de productie- en uitvoercapaciteit van de regio voor kritieke grondstoffen en basisproducten, **met bijzondere aandacht voor duurzaamheid, lokale toegevoegde waarde en voorzieningszekerheid**;
  - e) bevorderen van de digitale transitie om maatschappelijke en economische kansen te creëren, zowel in de particuliere als in de publieke sector. Bevorderen van veilige, betrouwbare en **mensgerichte**, digitale infrastructuur ter ondersteuning van toekomstige ontwikkelingen in belangrijke economische en kritieke sectoren. Ontwikkelen van data- en AI-economieën, onder meer door op **mensgerichte** AI gebaseerde innovatie-ecosystemen te ondersteunen. Ondersteunen van acties om de digitale kloof te dichten en te zorgen voor toegankelijke, betaalbare, inclusieve en veilige oplossingen voor digitale connectiviteit;
  - f) bevorderen van het gebruik van de munteenheid van de Unie voor handel, financiële diensten en investeringen in de regio en met betrekking tot de Unie;
  - g) versterken van duurzaam weg-, **lucht**- en zeevervoer en havens; bevorderen van slimme en duurzame mobiliteit, ondersteunen van het gebruik van duurzame vervoersbrandstoffen;
  - h) stimuleren van de **duurzame** energietransitie en bevorderen van **duurzame** energiezekerheid; investeren in energieconnectiviteit en hernieuwbare energie; bevorderen van de integratie van de waardeketen van de Unie met de veerkrachtige industriële ketens voor schone technologie van de partnerlanden;
  - i) ondersteunen van het concurrentievermogen en de stabiliteit van de Unie en het flexibel reageren op economische uitdagingen en kansen[...];
  - j) mobiliseren van particuliere financiering voor duurzame ontwikkeling en de klimaat- en energietransitie, onder meer door innovatieve financiering te ontwikkelen en op te schalen.**
- 5) Bevorderen van gezonde ecosystemen, **het ombuigen van biodiversiteitsverlies**, en het aanpakken van de klimaatverandering **door middel van mitigatie en adaptatie**
- a) verbeteren van de capaciteit voor aanpassing aan en beperking van de klimaatverandering; bijdragen aan de bevordering van klimaatbestendige investeringen;

- b) ontwikkelen van een duurzame groene en blauwe economie; ondersteunen van de **rechtvaardige** transitie naar emissiearme, hulpbronnefficiënte en circulaire economische modellen en bevorderen van de ontwikkeling van duurzame productie- en waardeketens, en ondersteunen van **groene** projecten[...];
- c) waarborgen van de bescherming [...], het behoud **en de veerkracht** van het milieu en de biodiversiteit en waarborgen van het herstel en het duurzame beheer van ecosystemen, met inbegrip van watersystemen, land, bossen en de oceaan. Bevorderen van de strijd tegen vervuiling, **ook op zee**, behoud van de biodiversiteit, duurzame visserij, **duurzame aquacultuur**, en de overgang naar duurzame voedsel- **en voedingssystemen**, met bijzondere aandacht voor de koppeling van water, energie, voedsel en ecosystemen. Bevorderen van op de natuur gebaseerde oplossingen, met name voor duurzame infrastructuur en de ontwikkeling van groene en slimme steden.
- 6) Verbeteren van de samenwerking op het gebied van alle aspecten van migratie, mobiliteit en gedwongen ontheemding
- a) verbeteren van de samenwerking op het gebied van alle aspecten van migratie en gedwongen ontheemding, onder meer via de EU-agentschappen; versterken van plaatselijke en internationale partnerschappen inzake migratie en gedwongen ontheemding langs belangrijke migratieroutes;
- b) versterken van alle aspecten van migratie- en asielbeheer; verbeteren van het grensbeheer, waaronder de kwaliteit van reisdocumenten en visumsystemen; **bestrijden van**[...] migrantensmokkel en mensenhandel en bevorderen van de samenwerking inzake veilige, waardige, [...], duurzame **en effectieve** terugkeer, overname en re-integratie van migranten; alsook [...] **voorkomen van** irreguliere migratie en gedwongen ontheemding **en in samenwerking met de betrokken landen de grondoorzaken aanpakken**;
- c) ondersteunen van een alomvattende aanpak en uitvoering van legale migratie en mobiliteit, onder meer door middel van wederzijds voordelige talentpartnerschappen en -uitwisselingen, met inachtneming van de bevoegdheden van de lidstaten;

- d) bijdragen tot het bieden van internationale bescherming, met inbegrip van toegang tot **vrijwillige** hervestiging en aanvullende trajecten, en steun aan vluchtelingen, migranten, intern ontheemden, gastgemeenschappen en aan landen die aanzienlijke groepen vluchtelingen of ontheemden opvangen.

Bijlage II.C – Afrika bezuiden de Sahara

-1) Bevorderen van menselijke ontwikkeling en gendergelijkheid

- a) **ondersteunen van betere, inclusieve en billijke toegang tot en betere kwaliteit van onderwijs, gezondheidszorg en gezondheidsproducten, met inbegrip van diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en omvattende seksuele voorlichting, alsook van gezondheid, voedsel- en voedingszekerheid, en bevorderen van de toegang tot klimaatbestendige en veilige watervoorziening, sanitaire voorzieningen en afvaldiensten;**
- b) **bevorderen van sociale inclusie, sociale bescherming, universele gezondheidszorg en bestrijding van ongelijkheden, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren;**
- c) **bevorderen van gendergelijkheid en de rechten en de versterking van de positie van vrouwen en meisjes, voorkomen en bestrijden van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld, beschermen van de rechten van personen met een handicap en jongeren en van de rechten van het kind, en bestrijden van kinderarbeid; ondersteunen van de volledige zeggenschap van mensen over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, overeenkomstig artikel 9, lid 6;**
- d) **bijdragen tot de veerkracht van de partnerlanden, ondersteunen en versterken van acties die zijn gericht op de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw, mijnbestrijding, uitdagingen inzake kwetsbaarheid, het voorzien in de behoeften op het gebied van wederopbouw en macro-economische stabiliteit.**

- 1) Ondersteunen van inclusieve en duurzame groei, **betrokkenheid van de particuliere sector**, bevorderen van connectiviteit, handel en fatsoenlijke banen, **en investeringen in essentiële duurzame infrastructuur**
- a) ondersteunen van duurzame, veilige, beveiligde en veerkrachtige infrastructuur en connectiviteit, onder meer door het versterken van duurzaam en veilig vervoer over de weg, per spoor, door de lucht en over zee, en het bevorderen van slimme, inclusieve en duurzame mobiliteit en het gebruik van duurzame vervoersbrandstoffen;
  - b) versterken van de digitale en ruimtevaartconomie, ondersteunen van acties om de digitale kloof te dichten, bevorderen van veilige en betrouwbare digitale infrastructuur, bevorderen van mensgericht digitaal bestuur, waaronder de ontwikkeling van moderne systemen voor gegevensbeheer en -bescherming voor veilige gegevensstromen, ontwikkelen van data- en AI-economieën, onder meer door het ondersteunen van AI-innovatie-ecosystemen; ondersteunen van cyberbeveiliging en cybercapaciteitsopbouw;
  - c) stimuleren van de **duurzame** energietransitie en bevorderen van **duurzame** energiezekerheid; investeren in energieconnectiviteit en hernieuwbare energie; bevorderen van het gebruik van schone energiebronnen in de industrie en het vervoer; bevorderen van de toegang tot energie en energie-efficiëntie;
  - d) bevorderen van zakelijke kansen en investeringsmogelijkheden, **met name** [...] voor ondernemingen uit de Europese Unie[...], de ontwikkeling van de particuliere sector, **met inbegrip van kmo's**, convergentie van de regelgeving met de normen van de Unie, economische integratie, diversificatie **en beveiliging** van toeleveringsketens, en de ontwikkeling van lokale en regionale duurzame waardeketens;
  - e) ondersteunen van het handelsbeleid en handelsovereenkomsten van de Unie en de uitvoering daarvan;
  - f) verbeteren van de productie- en uitvoercapaciteit van de regio voor kritieke grondstoffen en basisproducten, **met bijzondere aandacht voor duurzaamheid, lokale toegevoegde waarde en voorzieningszekerheid**;

- g) [...]verbeteren van het **macro-economisch en** ondernemingsklimaat om investeringen aan te trekken en het scheppen van fatsoenlijke banen te bevorderen;
- h) bevorderen van de ontwikkeling van vaardigheden en fatsoenlijke banen, alsook van onderzoek en innovatie; **intensiveren van de wetenschappelijke samenwerking, ondersteuning van internationale arbeidsnormen, met inbegrip van de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale milieunormen, en de beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten;**
- i) ondersteunen van het concurrentievermogen van de Unie en flexibel reageren op economische uitdagingen en kansen;
- j) bevorderen van het gebruik van de munteenheid van de Unie voor handel, financiële diensten en investeringen in de regio en met betrekking tot de Unie[...];
- k) **mobiliseren van particuliere financiering voor duurzame ontwikkeling en de klimaat- en energietransitie, onder meer door innovatieve financiering te ontwikkelen en op te schalen.**

2) [...]

- a) [...]
- b) [...]
- c) [...]
- d) [...]

- 3) **[...]Bestrijden van en aanpassen aan de klimaatverandering, beschermen van milieu en biodiversiteit**
- a) **ondersteunen van [...]de beperking van en aanpassing aan klimaatverandering, rampenparaatheid, risicobeperking en sociale veerkracht, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbare landen, zoals de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling;**
  - b) **bevorderen van [...]de bestrijding en beperking van verontreiniging, ook op zee, en waarborgen van de bescherming en het behoud van het milieu en de biodiversiteit, ombuigen van biodiversiteitsverlies, en van het herstel en het duurzame beheer van ecosystemen, met inbegrip van watersystemen, land, bossen en de oceaan;**
  - c) **bevorderen van [...]op de natuur gebaseerde oplossingen voor duurzame infrastructuur en steden, een duurzame groene, blauwe en circulaire economie, met inbegrip van de bio-economie[...];**
  - d) **ondersteunen van [...]duurzame en veerkrachtige landbouw en voedselsystemen, met inbegrip van agro-ecologie en agrobosbouw, duurzame visserij en duurzame aquacultuur.**

- 4) **[...]Verbeteren van de samenwerking op het gebied van alle aspecten van migratie, mobiliteit en gedwongen ontheemding**
- a) **[...]voorkomen van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding, en aanpakken van de onderliggende oorzaken daarvan;**
  - b) **versterken van het migratiebeheer, verbeteren van het grensbeheer, de kwaliteit van reisdocumenten en visumsystemen, bestrijden van migrantensmokkel en mensenhandel, en bevorderen van samenwerking op het gebied van veilige, waardige, duurzame en effectieve terugkeer, overname en re-integratie van irreguliere migranten;**
  - c) **ondersteunen en bevorderen van het gebruik van legale migratie- en mobiliteitskanalen en de diaspora aanmoedigen bij te dragen tot de ontwikkeling van de landen van herkomst;**
  - d) **[...]ondersteunen van asielzoekers, vluchtelingen, intern ontheemden en staatlozen, met name de meest kwetsbare migranten, met inbegrip van kinderen, alsook hun gastgemeenschappen, en bevorderen van hun toegang tot bescherming en duurzame oplossingen, waaronder vrijwillige repatriëring, lokale integratie en toegang tot vrijwillige hervestiging en aanvullende trajecten.**

- 5) Bevorderen en beschermen van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en goed bestuur
- a) beschermen en bevorderen van de mensenrechten, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de meest kwetsbaren en de democratie, waarborgen van de ruimte voor maatschappelijke organisaties en ondersteunen van de vrijheid en het pluralisme van de media, **alsook faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie; bestrijden van desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging;**
  - b) ondersteunen van de rechtsstaat en goed bestuur, met inbegrip van transparantie, verantwoordingsplicht, institutioneel toezicht, rechtshandhaving en de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, en van de preventie en bestrijding van corruptie en illegale handel, met inbegrip van illegale geldstromen;
  - c) Versterken van de eerbiediging van het internationaal recht, **met inbegrip van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht**, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de meest kwetsbaren;
  - d) bevorderen van de eerbiediging van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie.
- 6) Bijdragen aan stabiliteit, vrede en veiligheid
- a) zich voorbereiden op en doeltreffend reageren op crises, opkomende crises en postcrisisituaties;
  - b) ondersteunen van [...] **vredeopbouw**, bemiddeling, stabiliteit en conflictpreventie **en mijnbestrijding;**
  - c) vergroten van de stabiliteit en veiligheid door middel van justitiële samenwerking, de bestrijding van straffeloosheid, georganiseerde criminaliteit, cyber- en hybride dreigingen, **radicalisering**, gewelddadig extremisme en terrorisme, **en vergroten van de maritieme veiligheid in overeenstemming met het internationaal recht, met inbegrip van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee;**
  - d) helpen voorkomen dat beperkende maatregelen van de Unie worden omzeild[...];

- e) **bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen, conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid.**
- 7) Versterken van partnerschappen
- a) aanmoedigen van regionale en regio-overschrijdende integratie, samenwerking, **handel**, dialoog en initiatieven, **ook met als doelstelling op lange termijn een handelsovereenkomst tussen de AU en de EU te sluiten, ter ondersteuning van de intra-Afrikaanse handel en de Afrikaanse continentale vrijhandelszone;**
- b) bevorderen van de beleidsdialoog met de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan, de Afrikaanse Unie en regionale organisaties;
- c) bevorderen van de interculturele dialoog en samenwerking, twinning, mobiliteit, uitwisselings- en leiderschapsprogramma's; bevorderen van de rol van culturele diversiteit in al haar vormen en versterken van de samenwerking op het gebied van de bescherming, het behoud en de verbetering van het cultureel erfgoed;
- d) bevorderen van de totstandbrenging van interpersoonlijke partnerschappen op basis van gemeenschappelijke belangen en versterken van de ontwikkeling van vaardigheden via samenwerking op het gebied van **klimaat, vrede en veiligheid, gezondheid**, onderwijs, jeugd, cultuur, sport alsmede onderzoek en innovatie;
- e) [...] **intensiveren van de** samenwerking met het maatschappelijk middenveld, **bevorderen van de betekenisvolle bijdrage van dat middenveld aan democratisch bestuur en duurzame ontwikkeling, zorgen voor samenwerking met** lokale autoriteiten en de particuliere sector, en versterken van de nationale en lokale overheidsinstellingen en hun daadwerkelijke activiteiten overeenkomstig hun respectieve mandaat;
- f) vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Europese Unie in de partnerlanden door middel van strategische communicatie.

- 1) Ondersteunen van inclusieve en duurzame groei, fatsoenlijke banen, [...]de digitale transformatie, **economische veiligheid en investeringen in essentiële duurzame infrastructuur**
  - a) ondersteunen van duurzame, veilige, beveiligde en veerkrachtige infrastructuur en vervoersverbindingen, met inbegrip van het vervoer over de weg, per spoor, door de lucht en over zee, en het bevorderen van slimme en duurzame mobiliteit en het gebruik van duurzame vervoersbrandstoffen, **ook door het faciliteren van investeringen door de particuliere sector;**
  - b) bevorderen van zakelijke kansen en investeringsmogelijkheden[...], **met name** voor ondernemingen uit de Europese Unie[...], de ontwikkeling van de particuliere sector, **met inbegrip van kmo's**, convergentie van de regelgeving met de normen van de Unie, economische integratie, diversificatie van toeleveringsketens, alsook lokale en regionale duurzame waardeketens;
  - c) versterken van de regionale integratie, de intraregionale handel, de dialoog met het bedrijfsleven en de dialoog tussen bedrijfsleven en overheid op regionaal en interregionaal niveau;
  - d) bevorderen van het gebruik van de munteenheid van de Unie voor handel, financiële diensten en investeringen in de regio en met betrekking tot de Unie;
  - e) bevorderen van de veilige digitale en ruimtevaartconomie, ondersteunen van acties om de digitale kloof te dichten, bevorderen van veilige en betrouwbare digitale infrastructuur, bevorderen van mensgericht digitaal bestuur, [...] **met inbegrip van** de ontwikkeling van moderne systemen voor gegevensbeheer en -bescherming voor veilige gegevensstromen;
  - f) faciliteren en bevorderen van investeringen in kritieke grondstoffen en basisproducten, een duurzaam en concurrerend beleid inzake de winning en behandeling van mineralen, **met bijzondere aandacht voor duurzaamheid, lokale toegevoegde waarde en voorzieningszekerheid;**
  - g) ondersteunen van het handelsbeleid en handelsovereenkomsten van de Unie en de uitvoering daarvan;

- h) versterken van een inclusieve en rechtvaardige transitie naar een groene en digitale economie en bevorderen van digitaal bestuur en e-diensten, alsook van de transparantie en doeltreffendheid van de overheidsfinanciën;
  - i) intensiveren van de wetenschappelijke samenwerking ter ondersteuning van internationale arbeidsnormen, **met inbegrip van de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale**[...] milieunormen, en de beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten;
  - j) ondersteunen van het concurrentievermogen van de Unie en flexibel reageren op economische uitdagingen en kansen;
  - k) **mobiliseren van particuliere financiering voor duurzame ontwikkeling en de klimaat- en energietransitie, onder meer door innovatieve financiering te ontwikkelen en op te schalen.**
- 2) Bestrijden van de klimaatverandering, beschermen van milieu en biodiversiteit
- a) bevorderen van de bescherming en het behoud van het milieu en de biodiversiteit, en zorgen voor duurzaam beheer en herstel van natuurlijke hulpbronnen, **de bestrijding en beperking van verontreiniging, ook op zee**, en behoud van biodiversiteit, met inbegrip van watersystemen, land, bossen en de oceaan;
  - b) bevorderen van een duurzame groene, blauwe en circulaire economie, met inbegrip van de bio-economie, groene en slimme steden en de toegang tot klimaatbestendige en veilige watervoorziening, sanitaire voorzieningen en afvaldiensten;
  - c) ondersteunen van samenwerking op het gebied van milieu-uitdagingen, duurzame energietransitie en verbeterde regionale energieconnectiviteit, en bevorderen van de toegang tot energie, hernieuwbare energie en energie-efficiëntie; bevorderen van het gebruik van schone en [...] **duurzame** energiebronnen in de industrie en het vervoer;

- d) ondersteunen van regionale initiatieven en de inspanningen en plannen van de partnerlanden voor beperking van en aanpassing aan de klimaatverandering, rampenparaatheid en risicobeperking, ter ondersteuning van hun verbintenissen op het gebied van de klimaatverandering en biodiversiteit, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren, met name de minst ontwikkelde landen en kleine eilandstaten in ontwikkeling;
- e) waarborgen van voedsel- en voedingszekerheid, duurzame en veerkrachtige landbouw en duurzame visserij[...] **en aquacultuur.**
- 3) Bevorderen van menselijke ontwikkeling en gendergelijkheid
- a) ondersteunen van **breder, inclusieve en billijke** [...]toegang tot en de verbetering van de kwaliteit van onderwijs, [...]gezondheidszorg en gezondheidsproducten, **met inbegrip van diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en uitgebreide seksuele voorlichting**, en voeding;
- b) bevorderen van sociale inclusie, sociale bescherming, universele gezondheidszorg en bestrijding van ongelijkheden, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren;
- c) bevorderen van gendergelijkheid en de rechten en de versterking van de positie van vrouwen en meisjes, beschermen van de rechten van personen met een handicap en de **rechten van het kind**[...] en bestrijden van kinderarbeid, voorkomen en bestrijden van [...]alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld; **ondersteunen en beschermen van de volledige zeggenschap van mensen over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, overeenkomstig artikel 9, lid 6;**
- d) bijdragen tot de veerkracht van de partnerlanden, ondersteunen en versterken van acties die zijn gericht op de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw, uitdagingen inzake kwetsbaarheid, het voorzien in de behoeften op het gebied van wederopbouw en [...]macro-economische stabiliteit.

- 4) Verbeteren van de samenwerking op het gebied van alle aspecten van migratie, mobiliteit en gedwongen ontheemding, **met inbegrip van terugkeer en overname**
- a) [...] **voorkomen** van irreguliere migratie en gedwongen ontheemding **en de grondoorzaken daarvan aanpakken, met name in samenwerking met partnerlanden die aanzienlijke groepen vluchtelingen of ontheemden opvangen;**
  - b) versterken van alle aspecten van het migratiebeheer, verbeteren van het grensbeheer, waaronder de kwaliteit van reisdocumenten en visumsystemen, bestrijden van migrantensmokkel en mensenhandel, en bevorderen van samenwerking op het gebied van veilige, waardige [...], duurzame **en effectieve** terugkeer, overname en re-integratie van irreguliere migranten;
  - c) ondersteunen en bevorderen van het gebruik van legale migratie- en mobiliteitskanalen en de diaspora aanmoedigen bij te dragen tot de ontwikkeling van de landen van herkomst;
  - d) ondersteunen van asielzoekers, vluchtelingen, intern ontheemden en staatlozen, met name de meest kwetsbare migranten, met inbegrip van kinderen, alsook hun gastgemeenschappen, en bevorderen van hun toegang tot bescherming en duurzame oplossingen, waaronder vrijwillige repatriëring, lokale integratie en toegang tot **vrijwillige** hervestiging en aanvullende trajecten.
- 5) Bevorderen en beschermen van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en goed bestuur
- a) ondersteunen van de democratie, de rechtsstaat, goed bestuur, transparantie en verantwoordingsplicht, bescherming van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, de preventie en bestrijding van corruptie en straffeloosheid, en onafhankelijke, verantwoordingsplichtige en efficiënte rechtsstelsels;
  - b) ondersteunen en waarborgen van de betrokkenheid van maatschappelijke organisaties, **waarbij de betekenisvolle bijdrage van het middenveld aan democratisch bestuur en duurzame ontwikkeling wordt bevorderd;** **ondersteunen** van de vrijheid van de media, **faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie** en versterken van de positie van jongeren op alle beleidsterreinen en in alle institutionele processen;

- c) bevorderen van de eerbiediging van **het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal recht inzake** de mensenrechten en het internationaal humanitair recht, de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, met bijzondere aandacht voor de bescherming van degenen die het grootste risico lopen.
- 6) Bijdragen aan stabiliteit, vrede en veiligheid
- a) zich voorbereiden op en doeltreffend reageren op crises, opkomende crises en postcrisisituaties;
- b) ondersteunen van [...] **vredesopbouw, bemiddeling**, stabiliteit en conflictpreventie **mijnbestrijding en bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen en conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid;**
- c) vergroten van de stabiliteit en veiligheid door middel van justitiële samenwerking, **economische veiligheid, maritieme veiligheid**, de bestrijding van cyber- en hybride dreigingen, **desinformatie, buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging**, georganiseerde criminaliteit, illegale handel, **radicalisering**, gewelddadig extremisme en terrorisme;
- c bis) versterken van veiligheidspartnerschappen ter bevordering van een regionale veiligheidsarchitectuur op basis van het internationaal recht, met inbegrip van het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee;**
- d) helpen voorkomen dat beperkende maatregelen van de Unie worden omzeild.
- 7) Versterken van partnerschappen
- a) aanmoedigen van regionale en interregionale integratie, samenwerking, dialoog en initiatieven;
- b) bevorderen van de beleidsdialoog met de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan;

- c) bevorderen van de rol van cultuur en interculturele dialoog, culturele diversiteit in al haar vormen, en versterken van de samenwerking op het gebied van bescherming, behoud en verbetering van het cultureel erfgoed;
- d) bevorderen van de totstandbrenging van interpersoonlijke partnerschappen op basis van gemeenschappelijke belangen en versterken van de ontwikkeling van vaardigheden via samenwerking op het gebied van onderwijs, jeugd, **cultuur**, onderzoek en innovatie;
- e) [...] **intensiveren van de** samenwerking met het maatschappelijk middenveld, lokale autoriteiten en de particuliere sector, en versterken van de nationale en lokale overheidsinstellingen en hun daadwerkelijke activiteiten overeenkomstig hun respectieve mandaat;
- f) vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Europese Unie in de partnerlanden door middel van strategische communicatie.

Bijlage II.E – Noord- en Zuid-Amerika en het Caribisch gebied

- 1) Bevorderen van de agenda voor een rechtvaardige groene en digitale transitie voor duurzame ontwikkeling
  - a) ontwikkelen van lokale toegevoegde waarde en biregionale waardeketens, [...] onder meer op het gebied van schone en **duurzame** energie en kritieke grondstoffen en basisproducten [...], inclusieve en duurzame groei, **handel, ontwikkelen van de particuliere sector, met inbegrip van kmo's**, bevorderen van de ontwikkeling van duurzame productie- en waardeketens, onderzoek en innovatie en fatsoenlijke banen, door voort te bouwen op Europese technologie om de economieën te diversifiëren en **ondersteunen van internationale arbeidsnormen, waaronder de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale milieunormen, en de beginselen van het bedrijfsleven en de mensenrechten**;
  - b) aantrekken van op waarden gebaseerde investeringen om tegemoet te komen aan de infrastructuurbehoeften in een klimaatneutrale, veerkrachtige en natuurpositieve economie die voldoet aan hoge milieu-, sociale en governancenormen;
  - c) ontwikkelen van duurzame financiering om internationale investeerders aan te trekken en bevorderen van groene investeringen;
- c bis) mobiliseren van particuliere financiering voor duurzame ontwikkeling en de klimaat- en energietransitie, onder meer door innovatieve financiering te ontwikkelen en op te schalen;**

- d) bevorderen van een rechtvaardige transitie naar een duurzame groene, blauwe, digitale en circulaire economie, ondersteunen van decarbonisatie en hulpbronnefficiëntie in de landbouw, vervoer, bosbouw en energie, en tegelijkertijd ondersteunen van de aanpassing aan de klimaatverandering;
- e) ondersteunen van duurzame, veilige, beveiligde en veerkrachtige infrastructuur en vervoersverbindingen, met inbegrip van het vervoer over de weg, per spoor, door de lucht en over zee, en van het gebruik van duurzame vervoersbrandstoffen;
- f) verbeteren van de productie- en uitvoercapaciteit van de regio voor kritieke grondstoffen en basisproducten, met[...] aandacht voor duurzaamheid, **lokale toegevoegde waarde en voorzieningszekerheid**;
- g) bevorderen van de vermindering van verontreiniging en beschermen, behouden, herstellen en waarborgen van een duurzaam beheer van ecosystemen, zoals watersystemen, land, bossen en de oceaan; ontwikkelen van duurzame voedsel **en-voedingssystemen, toegang tot klimaatbestendige en veilige watervoorziening en waterefficiëntie**, duurzame visserij **en aquacultuur**, op de natuur gebaseerde oplossingen, bestrijding van het verlies van bossen en biodiversiteit;
- h) bevorderen van de digitale transformatie en beveiligde **en betrouwbare** cyberveerkrachtige digitale connectiviteit, onder meer om de digitale kloof en de genderkloof te verkleinen, en bevorderen van de ruimtevaartconomie, beveiligde en veilige gegevensstromen en het gebruik van ruimtegebaseerde gegevens, in overeenstemming met de EU-normen;
- i) ondersteunen van het concurrentievermogen van de Unie en flexibel reageren op economische uitdagingen en kansen;
- j) bevorderen van rechtvaardige transities, inclusieve samenlevingen en aanpakken van alle vormen van ongelijkheid, verbeteren van betaalbare en gelijke toegang tot de ontwikkeling van vaardigheden en de universele toegang tot gezondheidszorg en sociale bescherming;
- k) stimuleren van de **duurzame** energietransitie en bevorderen van **duurzame** energiezekerheid; investeren in energieconnectiviteit en hernieuwbare energie; bevorderen van het gebruik van schone en [...] **duurzame** energiebronnen in de industrie en het vervoer.

- 2) Uitrollen van een gemeenschappelijke handels- en investeringsagenda van de EU en Latijns-Amerika
- a) verbeteren van de voorwaarden voor duurzame investeringen en de ontwikkeling van de particuliere sector via een gunstiger ondernemings- en regelgevingsklimaat, bevorderen van zakelijke kansen en investeringsmogelijkheden, **met name voor** [...]ondernemingen uit de Europese Unie, [...]en convergentie van de regelgeving met de normen van de Unie;
  - b) vergemakkelijken van de handel in goederen die onder de wetgeving in verband met de Europese Green Deal vallen;
  - c) vergemakkelijken van joint ventures, uitvoer en het scheppen van fatsoenlijk werk door **kmo's**[...];
  - d) waarborgen van de uitvoering van handels- en associatieovereenkomsten, onder meer via technische bijstand en betrokkenheid van het bedrijfsleven;
  - e) bevorderen van het gebruik van de munteenheid van de Unie voor handel, financiële diensten en investeringen in de regio en met betrekking tot de Unie.
- 3) Verbeteren van justitie, veiligheid van de burgers en de bestrijding van transnationale georganiseerde criminaliteit, bijdragen tot stabiliteit, vrede en veiligheid
- a) ondersteunen van samenwerking en coördinatie bij de bestrijding van transnationale georganiseerde criminaliteit en de financiële stromen die daarmee worden gegenereerd, slaan van bruggen tussen instellingen voor justitie en veiligheid op basis van de convergentie en harmonisatie van beleidsmaatregelen en instrumenten op het gebied van de rechtsstaat;
  - b) versterken van de capaciteit van de partnerlanden om te reageren op de gevolgen van veiligheids- en cyberdreigingen en beter beschermen van burgers en de meest kwetsbaren;
  - c) versterken van de capaciteit van de partnerlanden om waardeketens en logistiek veilig te stellen;
  - d) zich voorbereiden op en doeltreffend reageren op crises, opkomende crises en postcrisisituaties;

- e) ondersteunen van [...] **vredesopbouw**, bemiddeling, stabiliteit en conflictpreventie, en **mijnbestrijding ter versterking**[...] van het biregionale **partnerschap** op het gebied van veiligheid en justitie;
- f) vergroten van de stabiliteit en veiligheid, **met inbegrip van de maritieme veiligheid**, door middel van de bestrijding van cyber- en hybride dreigingen, straffeloosheid, corruptie, illegale handel, **de illegale economie**, gewelddadig extremisme en terrorisme;
- g) helpen voorkomen dat beperkende maatregelen van de Unie worden omzeild[...];
- h) bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen, conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid.**
- 4) Bevorderen van de mensenrechten, menselijke ontwikkeling, **gendergelijkheid**, democratie, **goed bestuur** en de rechtsstaat
- a) beschermen en bevorderen van de mensenrechten **en het internationaal recht, met inbegrip van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht**, met bijzondere aandacht voor de bescherming van de meest kwetsbaren, de democratie, de rechtsstaat en goed bestuur, met inbegrip van verantwoordingsplicht, en de preventie en bestrijding van corruptie, ook met betrekking tot georganiseerde criminaliteit;
- b) bevorderen van gendergelijkheid en de rechten en de versterking van de positie van vrouwen en meisjes, voorkomen **en bestrijden van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld**, beschermen van de rechten van personen met een handicap en jongeren en kinderen en de rechten van het kind en bestrijden van kinderarbeid; **ondersteunen van de volledige zeggenschap van mensen over hun seksuele en reproductieve gezondheid en rechten, overeenkomstig artikel 9, lid 6;**

- c) waarborgen van de ruimte voor het maatschappelijk middenveld, **bevorderen van de betekenisvolle bijdrage van dat middenveld aan democratisch bestuur en duurzame ontwikkeling**, en ondersteunen van de vrijheid en pluralisme van de media en **faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie; en bestrijden van desinformatie en buitenlandse informatiemanipulatie en inmenging;**
  - d) ondersteunen van een betere, **inclusieve en billijke** toegang tot en betere kwaliteit van onderwijs, gezondheidszorg en gezondheidsproducten, **met inbegrip van diensten op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en omvattende seksuele voorlichting**, en ondersteunen van voedsel- en voedingszekerheid, en toegang tot klimaatbestendige en veilige watervoorziening en waterefficiëntie, voor iedereen inclusieve sanitaire voorzieningen en afvaldiensten, beschermen van de rechten van personen met een handicap en **de rechten van het kind**[...] en bestrijden van kinderarbeid;
  - e) bevorderen van sociale inclusie, sociale bescherming en bestrijding van ongelijkheden, met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren;
  - f) versterken van de samenwerking op het gebied van **menselijke mobiliteit en migratiebeheer**, onder meer door het bestrijden van migrantensmokkel en[...] **mensenhandel, bevorderen van samenwerking op het gebied van veilige, waardige, duurzame en effectieve terugkeer, overname en re-integratie;**
  - g) bijdragen tot de veerkracht van de partnerlanden, ondersteunen en versterken van acties die zijn gericht op de koppeling tussen humanitaire hulp, ontwikkelingssamenwerking en vredesopbouw, uitdagingen inzake kwetsbaarheid, het voorzien in de behoeften op het gebied van wederopbouw en [...] **macro-economische stabiliteit.**
- 5) Versterken van partnerschappen
- a) bevorderen van het biregionale partnerschap EU-Latijns-Amerika;
  - b) aanmoedigen van regionale en interregionale integratie, connectiviteit en samenwerking;
  - c) bevorderen van de beleidsdialoog met de Organisatie van staten in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan;

- d) bevorderen van de rol van cultuur en interculturele dialoog, culturele diversiteit in al haar vormen, en versterken van de samenwerking op het gebied van bescherming, behoud en verbetering van het cultureel erfgoed;
- e) bevorderen van de totstandbrenging van interpersoonlijke partnerschappen op basis van gemeenschappelijke belangen en versterken van de ontwikkeling van vaardigheden via samenwerking op het gebied van onderwijs, jeugd, **cultuur**, onderzoek en innovatie;
- f) zorgen voor samenwerking met het maatschappelijk middenveld, lokale autoriteiten en de particuliere sector, en versterken van de nationale en lokale overheidsinstellingen en hun daadwerkelijke activiteiten overeenkomstig hun respectieve mandaat;
- g) vergroten van het bewustzijn, het begrip en de perceptie van de Europese Unie in de partnerlanden door middel van strategische communicatie.

Bijlage II.F – Algemeen

- 1) Bevorderen van menselijke ontwikkeling
  - a) voorkomen en bestrijden van **mondiale** bedreigingen voor de gezondheid, zoals pandemieën en verworven resistentie tegen antimicrobiële stoffen, **toepassen van een “één gezondheid” -benadering**, versterken van gezondheidstelsels en gelijkheid op gezondheidsgebied, bevorderen van universele gezondheidszorg en seksuele en **ondersteunen van de volledige zeggenschap van mensen over hun** reproductieve gezondheid en rechten **overeenkomstig artikel 9, lid 6**;
  - b) ondersteunen van inclusief, rechtvaardig en kwalitatief hoogwaardig onderwijs, **met inbegrip van uitgebreide seksuele voorlichting**, en vaardigheden, onder meer via mondiale initiatieven en onderzoek;
  - c) bevorderen van gendergelijkheid, versterken van de positie van vrouwen en meisjes en aanpakken van ongelijkheden; **bestrijden van alle vormen van seksueel en gendergerelateerd geweld**;
  - d) beschermen van kinderen en jongeren, bevorderen van de betrokkenheid en de versterking van de positie van jongeren en mondiger maken van personen met een handicap;

- e) sturen van en bijdragen aan de mondiale agenda voor de governance van migratie en gedwongen ontheemding en ondersteunen van de toezeggingen van de Unie in dit verband;
- f) bijdragen aan de mondiale agenda inzake waardig werk voor iedereen, onder meer door het bevorderen van internationale arbeidsnormen, **waaronder de fundamentele arbeidsnormen van de IAO, en internationale milieunormen, en de beginselen inzake bedrijfsleven en mensenrechten**, en universele sociale bescherming en sociale inclusie.
- 2) Bevorderen van een rechtvaardige groene en digitale transitie voor duurzame welvaart
- a) versnellen van een rechtvaardige transitie naar een klimaatneutrale, veerkrachtige, duurzame, groene, blauwe en circulaire economie, onder meer door mondiale initiatieven te ondersteunen;
- b) versterken van de mondiale governance en kennis op het gebied van klimaat, **biodiversiteit**, voedsel en landbouw, milieu, natuurlijke hulpbronnen en de oceaan, ter ondersteuning van mondiale collectieve goederen;
- c) versnellen van het **inclusieve ontwerp** en de uitrol van toegankelijke, betaalbare, inclusieve, duurzame, [...]beveiligde **en betrouwbare** digitale connectiviteit, met inbegrip van satellietconnectiviteit, en het bevorderen van een mensgerichte en beveiligde digitale economie en mondiale governance;
- d) bevorderen van duurzame financiering, publieke en particuliere investeringen, **het mobiliseren van particuliere financiering**, duurzame en veerkrachtige waardeketens, verantwoord ondernemerschap, en ondersteunen van het handelsbeleid en de economische veiligheid van de Unie in multilaterale omgevingen.
- 3) Bevorderen en beschermen van de democratie, de mensenrechten en de rechtsstaat
- a) [...] **beschermen en bevorderen** van de mensenrechten en de fundamentele vrijheden, bevorderen van de beginselen van gelijkheid en non-discriminatie, beschermen en versterken van een faciliterende ruimte voor het maatschappelijk middenveld, onder meer door mensenrechtenverdedigers en hun netwerken wereldwijd mondiger te maken;

- b) **beschermen, bevorderen en ondersteunen** van de democratie, met inbegrip van **inclusieve** doeltreffende vertegenwoordiging en participatie, ook door verkiezingswaarnemingsmissies en **follow-upmissies** van de EU in te zetten;
  - c) aanpakken van bedreigingen voor de democratie, met inbegrip van buitenlandse informatiemaniplatie en inmenging en desinformatie, ondersteunen en **bevorderen** van vrije en onafhankelijke media, en **faciliteren van de toegang tot betrouwbare informatie**;
  - d) ondersteunen en beschermen van de rechtsstaat en het internationaal recht, **met inbegrip van het internationaal recht inzake de mensenrechten en het internationaal humanitair recht**, onder meer via internationale rechtsmechanismen, transparantie- en verantwoordingsmechanismen;
  - e) versterken van mondiale en multilaterale mensenrechtenschending, -processen en -architectuur.
- 4) Bijdragen tot vrede, veiligheid, stabiliteit en crisisrespons
- a) ondersteunen van vrede, stabiliteit en conflictpreventie door middel van prognoses, conflictanalyse, vroegtijdige waarschuwing, vredesopbouw, bemiddeling en dialoog;
  - b) aanpakken van mondiale dreigingen, met inbegrip van hybride dreigingen, ruimtedreigingen en cyberdreigingen, bevorderen van de beveiliging van de zeevaart en de luchtvaart;
  - c) vergroten van de stabiliteit en veiligheid via multilaterale initiatieven tegen terrorisme, radicalisering en gewelddadig extremisme, alsook via wereldwijde samenwerking tegen illegale handel[...], georganiseerde criminaliteit, **migrantensmokkel en mensenhandel**;
  - d) beperken van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risico's;
  - e) ondersteunen van mondiale initiatieven om klimaat- en milieurisico's aan te pakken met een potentieel destabiliserend effect op vrede en veiligheid;

- f) ondersteunen van mondiale initiatieven om het gebruik van mineralen en andere natuurlijke hulpbronnen om conflicten te financieren in te toemen en voorkomen van de daarmee samenhangende mensenrechtenschendingen en risico's in toeleveringsketens[...];
- g) **bevorderen van de volledige, gelijke en betekenisvolle deelname van vrouwen aan alle niveaus van vredesprocessen, conflictpreventie en wederopbouw na conflicten door middel van de uitvoering van de agenda voor vrouwen, vrede en veiligheid.**
- 5) Versterken van partnerschappen en strategische betrekkingen
- a) handhaven van multilateralisme en multilaterale overeenkomsten en aangaan van mondiale partnerschappen, onder meer door het ondersteunen van mondiale economische governance en ontwikkelingsarchitectuur;
- b) ondersteunen van mondiale initiatieven ter bestrijding van illegale geldstromen, witwassen en belastingontduiking;
- c) versterken van de institutionele en operationele capaciteit van lokale overheden in Europa en de partnerlanden, en hun netwerken en allianties voor ontwikkeling;
- d) vergroten van de capaciteit en het onderhouden van partnerschappen met maatschappelijke organisaties, netwerken, platforms en allianties in Europa en de partnerlanden om een gunstig klimaat te scheppen voor burgerparticipatie en acties van het maatschappelijk middenveld, onder meer in de Unie;
- e) verrichten van activiteiten voor publieke diplomatie **en wereldwijd onderwijs** om een dialoog en wederzijds begrip te bevorderen.